

MINISTERSTVO OBRANY

Schvaluji.

Prezident republiky

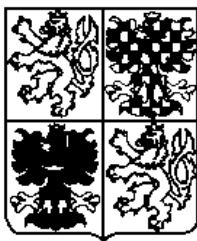
Václav Havel

Praha 21. června 2001

Předseda vlády

Ing. Miloš Zeman

Praha 26. června 2001



ZÁKLADNÍ ŘÁD OZBROJENÝCH SIL ČESKÉ REPUBLIKY

PRAHA 2001

Zákl-1

Tento řád obsahuje doplňky:

1. doplňěk s ústřižky 1 až 6.....
2.
3.

ÚVOD

Základní řád ozbrojených sil České republiky stanovuje z rozhodnutí prezidenta republiky, jako vrchního velitele ozbrojených sil, pravidla režimu života vojáků v činné službě a v souladu s ustanovením § 2 odst. 2 písm. b) zákona č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, zejména podrobněji upravuje vojenské kázeňské právo, vztahy mezi příslušníky ozbrojených sil a výkon vojenské činné služby.

Ustanovení tohoto řádu jsou závazná pro všechny příslušníky ozbrojených sil České republiky (ČR) a v oblasti kázeňského práva i pro občanské zaměstnance ozbrojených sil a Ministerstva obrany, kteří jsou vedoucími zaměstnanci a jako služební orgány¹⁾ jsou přímými nadřízenými vojáků v rozsahu zastávaných funkcí.

Tento řád nabývá účinnosti dnem 1. prosince 2001; tímž dnem pozbývá platnosti Základní řád ozbrojených sil České republiky (neutajovaný, evid. zn. Zákl-1) vydaný v roce 1992 a Základní řád ozbrojených sil České republiky, 2. vydání (ve znění doplňků 1 až 3) (neutajovaný, evid. zn. Zákl-1) vydaný v roce 1996.

V celém textu základního řádu je třeba pod termínem "bojová zástava" rozumět "bojový prapor", aniž se příslušný text upraví.

¹⁾ § 2 odst. 1 a § 25 odst. 1 zákona č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze; § 2 odst. 2 a § 50 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání

HLAVA 1

VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

1. Ozbrojené síly České republiky

1. Česká republika k zajišťování své bezpečnosti vytváří ozbrojené síly. Vrchním velitelem ozbrojených sil ČR je prezident republiky. Ozbrojené síly se člení na Armádu České republiky (AČR), Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž.

2. Základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení. Ozbrojené síly plní též úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně proti napadení, a podílejí se na činnostech mezinárodních organizací ve prospěch míru účastí na mírových operacích, záchranných a humanitárních akcích.

3. Příslušník ozbrojených sil²⁾ (dále jen voják) je obráncem své vlasti - České republiky. Plnění této povinnosti vyžaduje podřizovat osobní zájmy zájmům vlasti.

4. Vojáci AČR se mohou používat také ke střežení objektů důležitých pro obranu státu, k plnění úkolů při ochraně státních hranic, k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, k záchranným pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích, které ohrožují životy a zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí.

2. Vojenská přísaha

5. Každý voják skládá vojenskou přísahu. Tuto přísahu skládá v místě dislokace vojenského útvaru, ústavu, školy, zařízení (dále jen útvar) nebo na jiných významných místech za účasti představitelů orgánů státní správy, samosprávy a rodinných příslušníků. Vojenskou přísahu skládají vojáci v základní nebo náhradní službě po absolvování základního výcviku a zvládnutí povinností vojína, pochopení významu vojenské

²⁾ § 2 odst. 6 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

přísahy, bojové zástavy, vojenské kázně, nejpozději však jeden a půl měsíce po nástupu do základní nebo náhradní služby. Text vojenské přísahy je uveden v příloze 1 tohoto řádu.

6. Den složení vojenské přísahy se vyhlašuje v rozkaze velitele útvaru. Tento den je v míru pro útvar slavnostním dnem.

Všichni vojáci, kteří z jakýchkoli důvodů nesložili vojenskou přísahu ve stanovený den, ji složí v následujících dnech jednotlivě, na místě k tomu určeném. Způsob složení vojenské přísahy je uveden v příloze 2 tohoto řádu.

Složení vojenské přísahy potvrdí voják svým podpisem na tiskopisu textu přísahy. Tiskopis se zakládá do osobního spisu vojáka.

Seznamy vojáků, kteří složili vojenskou přísahu, se ukládají na štábu útvaru ve zvláštním svazku. Po uplynutí stanovené lhůty se seznamy odevzdají do Vojenského ústředního archivu.

Složení vojenské přísahy se vojákům v základní nebo náhradní službě zapíše do vojenských knížek a evidenčních listů.

3. Bojová zástava

7. Bojová zástava je symbolem vojenské cti a statečnosti. Připomíná každému vojákovi povinnost sloužit vlasti a bránit ji proti vnějšímu napadení.

Bojovou zástavu propůjčuje útvaru (svazku, svazu) ozbrojených sil prezident republiky k 8. květnu nebo 28. říjnu na návrh ministra obrany ČR (náčelníka Vojenské kanceláře prezidenta republiky). Ve výjimečných případech může prezident republiky propůjčit bojovou zástavu mimo tyto dny. Návrh se předkládá služebním postupem šest měsíců před propůjčením a musí obsahovat vyobrazení bojové zástavy a stanovisko Historického ústavu AČR (příloha 3 tohoto řádu).

Bojovou zástavu předává útvaru (svazku, svazu) ozbrojených sil představitel Ministerstva obrany (Vojenské kanceláře prezidenta republiky) slavnostním způsobem, obdobně jako se skládá vojenská přísaha.

Každý útvar (svazek, svaz) smí mít pouze jednu bojovou zástavu, která se nachází vždy u útvaru. V boji (v misi) se nachází v prostoru činnosti.

Bojová zástava se zachovává bez ohledu na změny názvu útvaru (svazku, svazu) nebo jeho číslování. Změny názvu a číslování se zapisují do listiny, která se vydává spolu s bojovou zástavou.

Všichni příslušníci útvaru (svazku, svazu) jsou povinni obětavě a udatně chránit bojovou zástavu v boji a nedopustit, aby se jí zmocnil protivník.

Byla-li bojová zástava ztracena, budou příslušní velitelé a vojáci, kteří tuto ztrátu zavinili, vzati k odpovědnosti.

Útvary, které nemají bojovou zástavu, používají při slavnostních příležitostech státní vlajku.

4. Práva vojáků a jejich omezení

8. Základní občanská práva a svobody vojáků stanovuje Listina základních práv a svobod a mezinárodní smlouvy podle čl. 10 Ústavy České republiky. Některá omezení stanovují zákony³⁾.

9. Každý voják má právo obrátit se sám nebo společně s jinými na velitele s návrhem, žádostí nebo stížností ve věcech, které souvisejí s výkonem vojenské činné služby (dále jen petice), ve veřejném či jiném společném zájmu. Postup při přijímání, projednávání a vyřizování petice se řídí ustanoveními zákona⁴⁾. Ostatní petice se postupují příslušným orgánům.

10. Příjem petice velitel potvrdí. Je-li petice zaslána poštou, její příjem potvrdí písemně nejpozději do pěti pracovních dnů od jejího doručení. Petice se u útvaru evidují samostatně včetně jejich stručného obsahu, data a způsobu vyřízení.

11. Petice se musí vyřizovat rychle, odpovědně a hospodárně. O projednání nebo ústním vysvětlení se sepíše zápis, v němž se musí uvést datum a místo úkonu, osoby, které se projednání nebo vysvětlení zúčastnily, konkrétní předmět jednání a vyjádření jednotlivých osob k předmětu jednání.

³⁾ § 4 zákona č. 219/1999 Sb.; § 21 a 22 zákona č. 220/1999 Sb.; § 44 až 47 zákona č. 221/1999 Sb.

⁴⁾ Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním

12. Odpověď na petici musí obsahovat odůvodněné stanovisko k jejímu obsahu a ke způsobu jejího vyřízení. Podle povahy věci se může podateli petice poskytnout i ústní vysvětlení se zápisem o tomto vysvětlení.

5. Návrhy, žádosti a stížnosti

13. Každý voják se může na nadřízeného velitele obrátit s návrhem, žádostí nebo stížností v osobním zájmu (dále jen stížnost). Ve výkonu tohoto práva se nesmí nikomu bránit. Výkon tohoto práva nesmí být nikomu na újmu. Je zakázáno vojáka vystavovat nátlaku, aby svou stížnost odvolal.

14. Stížnosti se zpravidla přednášejí při denním hlášení. Mohou se podávat i písemně nebo při pohovorech v rámci kontrol. Stížnost na velitele útvaru, popřípadě na vyšší nadřízené, je možno podat pouze písemně s výjimkou stížností přednesených při pohovorech v rámci kontrol.

Návrhy, žádosti nebo stížnosti a výsledky jejich řešení se zapisují do Knihy návrhů, žádostí a stížností.

15. Stížnosti vyřizují ti velitelé, do jejichž působnosti předmět stížnosti náleží, nebo specializované orgány vnitřní kontroly⁵⁾. Stížnosti je nutno urychleně, hospodárně a odpovědně prozkoumat a vyřídit nebo zařídit jejich vyřízení, přičemž se musí vyřídit všechny body stížnosti.

Velitelé odpovídají za vytváření podmínek pro správné a včasné vyřizování stížností.

16. Stížnost se posuzuje podle svého obsahu, nikoli podle formálního označení. Vykazuje-li stížnost znaky podání podle právních předpisů⁶⁾, postupuje se v souladu s těmito předpisy.

⁵⁾ Např. Inspekce ministra obrany

⁶⁾ Např. zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění zákona č. 29/2000 Sb. a zákona č. 227/2000 Sb.; zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů

17. Velitel je povinen stížnost posoudit, a je-li k tomu oprávněn, vyřídit ji. Není-li oprávněn ji vyřídit, postoupí ji k vyřízení tomu veliteli, jemuž tato pravomoc přísluší. Voják musí být o tomto postupu vyrozuměn. Stížnost nelze předat nebo postoupit k vyřízení tomu, vůči němuž podání směřuje.

18. Stížnost, která obsahuje údaje o závažném porušení lidských práv a svobod, např. o rasové či jiné diskriminaci, o mučení, o nelidském či ponižujícím zacházení nebo trestání, může voják předat přímo hlavnímu inspektorovi ochrany lidských práv v rezortu MO.

19. Voják, který vědomě podal ve své stížnosti nepravdivé nebo zkreslené údaje, bude vzat k odpovědnosti podle právních předpisů⁷⁾. Stejně tak i nadřízený, který se dopustil nespravedlnosti nebo připustil nezákonné jednání vůči stěžovateli za jím podanou stížnost, nedůsledně ji řešil, nebo neučinil opatření k nápravě.

20. Stížnosti, které není třeba prošetřovat na místě nebo na podkladě vyjádření, popřípadě spisového materiálu, se musí vyřídit do 10 pracovních dnů ode dne, kdy byly doručeny příslušnému veliteli.

21. Příjem stížnosti, která nebyla podána ústně nebo doručena osobně, a kterou nelze vyřídit v souladu s ustanovením čl. 20 tohoto řádu, se musí vojákově potvrdit do pěti pracovních dnů ode dne doručení.

22. Stížnosti, které nelze vyřídit (prošetřit) podle ustanovení čl. 20 tohoto řádu do 10 dnů ode dne jejich doručení veliteli, který je má vyřídit, se musí vyřídit do 30 dnů ode dne, kdy byly tomuto veliteli doručeny. Tuto lhůtu lze překročit jen ve výjimečných případech a se souhlasem přímého nadřízeného toho velitele, který stížnost vyřizuje (prošetřuje). Důvody prodloužení této lhůty se musí vojákově, který stížnost podal, oznámit.

23. Stížnost, jejíž vyřízení (prošetření) náleží do pravomoci jiného velitele, se mu musí postoupit k vyřízení (prošetření) do pěti pracovních

⁷⁾ Zákon č. 140/1961 Sb.; zákon č. 200/1990 Sb.

dnů ode dne jejího doručení a voják musí být o postoupení vyrozuměn. Velitel, kterému byla stížnost postoupena, stěžovateli její příjem nepotvrzuje.

24. Při prošetřování stížnosti je nutno vycházet z jejího obsahu bez ohledu na to, kdo ji podal a proti komu směřuje. Vyžaduje-li to správné vyřízení stížnosti, musí být při šetření vyslechnut stěžovatel a osoby, proti kterým stížnost směřuje.

25. Stížnost se považuje za vyřízenou, jakmile byla po jejím prošetření učiněna opatření potřebná k odstranění zjištěných závad a stěžovatel o tom byl vyrozuměn. O vyřízení stížnosti se musí stěžovateli podat zpráva ve lhůtách stanovených v čl. 20 a 22 tohoto řádu.

26. Opakuje-li voják stížnost, je nutno přezkoumat, zda původní stížnost byla správně vyřízena a o výsledku podat vojákovi zprávu. Neobsahují-li jeho další stížnosti v téže věci nové skutečnosti, není nutno potvrdovat jejich příjem ani je prošetřovat.

27. Velitelé jsou povinni neprodleně učinit v rámci své pravomoci opatření potřebná k odstranění závad zjištěných při prošetřování stížností a zajistit, aby se tyto závady neopakovaly.

28. Velitelé útvarů jsou povinni nejméně jednou za čtvrtletí kontrolovat stav vyřizování návrhů, žádostí a stížností.

29. Podáním nebo vyřízením (prošetřením) stížnosti není dotčeno právo domáhat se nápravy podle jiných právních předpisů⁶⁾.

30. Žádosti, které nejsou v právních předpisech a interních normativních aktech upraveny, se vyřizují služebním postupem. Posuzují se podle svého obsahu a nikoli podle formálního značení.

31. Žádosti se vyřizují neprodleně, nejpozději do 10 pracovních dnů od jejich doručení nebo přednesení velitelským orgánům příslušným k jejich vyřízení. Výsledek vyřízení žádosti se vojákovi oznámí písemně nebo s jeho souhlasem ústně.

32. Žádosti vojáků z povolání ve věci služebního poměru se vyřizují podle části deváté zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. Žádosti a stížnosti vojáků o určení k náhradní službě nebo o dodatečný odklad základní nebo náhradní služby a vojenského cvičení se vyřizují podle části páté zákona č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech (branný zákon).

33. Žádosti vojáků o informace, které se vztahují k působnosti státních orgánů a orgánů územní samosprávy, se podávají a vyřizují podle zvláštního zákona⁸⁾.

6. Povinnosti vojáků

34. Zjistí-li voják protiprávní jednání (trestný čin nebo přestupek), narušování bojové pohotovosti a jiné skutečnosti, které způsobují újmu ozbrojeným silám, je povinen to hlásit služebním postupem, popř. přímo orgánům Vojenské policie.

35. Voják je zejména povinen:

a) připravovat se k obraně vlasti a k plnění úkolů ozbrojených sil v rámci odborné přípravy zejména výcvikem a zvyšováním tělesné zdatnosti;

b) svědomitě konat službu, dodržovat ustanovení právních a vojenských předpisů a plnit rozkazy nadřízených;

c) zachovávat mlčenlivost o utajovaných skutečnostech před osobami, které nejsou oprávněny se s nimi seznamovat. Zproštění povinnosti zachovávat mlčenlivost se řídí platnými zákony⁹⁾;

d) seznámit se s vojenskými předpisy, které se svým obsahem týkají výkonu jeho vojenské činné služby;

e) zachovávat pravidla vojenské zdvořilosti, být čistě a pečlivě ustrojen a upraven;

f) dodržovat zásady mezinárodního práva válečného a humanitárního práva;

⁸⁾ Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁾ Zákon č. 148/1998 Sb., o utajovaných skutečnostech, ve znění pozdějších předpisů

- g) dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví a požární ochrany;
- h) chránit životní prostředí;
- i) hlásit nadřízenému a písemně doložit všechny důležité osobní změny, hlásit změny zdravotního stavu, jakož i závady a nedostatky, které ztěžují výkon služby nebo ze kterých může škoda vzniknout;
- j) pečovat o svěřenou výstroj, výzbroj, ostatní techniku a další materiál a udržovat je v provozuschopném stavu;
- k) nepožívat alkoholické nápoje a jiné návykové látky¹⁰⁾ v kasárnách a ve vymezených vojenských objektech, v době zaměstnání i mimo tyto objekty, a nenastupovat pod jejich vlivem do zaměstnání.

36. Voják se podrobuje rozkazům nadřízených, plní je včas, iniciativně a bez ohledu na překážky. Voják plní povinnosti houževnatě a vytrvale i v nejsložitějších situacích. Chrání své nadřízené a spolubojovníky před hrozícím nebezpečím.

37. K zajatcům se chová voják humánně. Raněným poskytuje pomoc, dovoluje-li to boj. Parlamentáři, zdravotnická zařízení označená mezinárodně uznávaným rozpoznávacím znakem a jejich personál, technika a zařízení označené mezinárodním rozpoznávacím znakem civilní ochrany jsou pro něj nedotknutelné.

38. Kdo za bojové situace projeví zbabělost, odepře poslušnost, vzdělí se svévolně z boje nebo se dopustí plenění, válečné krutosti, perzekuce obyvatelstva a zneužívání mezinárodně uznávaných a státních znaků, bude potrestán podle zákona. Stejně bude potrestán i voják, který se ze zbabělosti nebo malomyslnosti vzdá do zajetí.

39. Se souhlasem nejbližšího nadřízeného velitele se za bojové situace mohou vzdálit jen ranění a k boji nezpůsobilí vojáci. Lehce ranění po ošetření, jakož i ti vojáci, kteří raněné k ošetření doprovázeli, se musí, jakmile splní tento úkol, ihned vrátit ke své jednotce.

¹⁰⁾ § 1 odst. 3 zákona č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomániemi

40. Zajatý voják nesmí vyzradit nic, co by poškodilo vlastní vojáky a prospělo protivníkovi. Při výslechu je povinen udat jen své jméno, příjmení a hodnost, datum narození a osobní číslo (číslo osobní známky). V zajetí je voják povinen se podřizovat společně zajatému nadřízenému nebo hodností vyššímu a plnit jeho rozkazy. Zajatý voják se nesmí protivníkovi zavázat, že se nezúčastní další bojové činnosti.

7. Nadřízení a podřízení

41. Každý voják má vojenskou hodnost. Přehled vojenských hodností a jejich členění do hodnostních sborů jsou uvedeny v příloze 4 tohoto řádu.

42. Podle služebního zařazení a vojenské hodnosti vojáci mohou být navzájem buď nadřízenými, nebo podřízenými. Nadřízení mají právo dávat podřízeným rozkazy a jsou povinni kontrolovat jejich plnění. Podřízení jsou povinni plnit rozkazy nadřízených.

43. Nadřízený je povinen:

- a) organizovat, řídit, kontrolovat a hodnotit výkon služby podřízených;
- b) mít přehled o zdravotní způsobilosti svých podřízených k výkonu služby;
- c) zabezpečovat odbornou přípravu včetně výcviku podřízených;
- d) vytvářet příznivé podmínky pro výkon služby a dodržování bezpečnostních opatření;
- e) vést podřízené k vojenské kázni, zejména k plnění služebních povinností, a vyvozovat důsledky z jejich porušování.

44. Přímými nadřízenými jsou ti, kterým jsou vojáci služebně podřízeni, byť jen dočasně. Přímý nadřízený, nejbližší k podřízenému, se nazývá nejbližší nadřízený.

45. Prezident republiky je nadřízen všem vojákům ozbrojených sil ČR, ministr obrany ČR je nadřízen všem vojákům AČR.

46. Vojáci, kteří nejsou nadřízenými podle služebního zařazení, jsou nadřízenými podle vojenské hodnosti takto:

a) armádní generálové a generálporučíci všem příslušníkům hodnostních sborů vyšších důstojníků, nižších důstojníků, praporčíchů, rotmistrů, čekatelů-důstojníků, čekatelů-praporčíchů, všem poddůstojníkům a mužstvu;

b) generálmajoři, brigádní generálové a plukovníci všem příslušníkům hodnostních sborů nižších důstojníků, praporčíchů, rotmistrů, čekatelů-důstojníků, čekatelů-praporčíchů, všem poddůstojníkům a mužstvu;

c) podplukovníci a majoři všem příslušníkům hodnostních sborů praporčíchů, rotmistrů, čekatelů-důstojníků, čekatelů-praporčíchů, všem poddůstojníkům a mužstvu;

d) příslušníci hodnostního sboru nižších důstojníků všem poddůstojníkům a mužstvu;

e) příslušníci hodnostních sborů praporčíchů, rotmistrů, čekatelů-důstojníků a čekatelů-praporčíchů všem poddůstojníkům a mužstvu svého útvaru;

f) poddůstojníci všem příslušníkům mužstva své roty (baterie).

47. Podle vojenské hodnosti jsou vojáci navzájem hodností vyšší nebo nižší.

Vojáci hodností vyšší jsou povinni vyžadovat, aby vojáci hodností nižší dodržovali vojenskou kázeň, veřejný pořádek, byli řádně ustrojeni a upraveni a zachovávali pravidla vojenské zdvořilosti a vzdávání pocty. Vojáci hodností nižší musí tyto požadavky vojáků hodností vyšších plnit.

48. Plní-li společně úkoly vojáci, kteří nejsou navzájem podřízenými, a nestanovil-li velitel jejich vzájemný služební vztah, stává se nadřízeným ten, kdo má vyšší funkci, při stejných funkcích hodností vyšší a při stejných hodnostech služebně starší.

49. Ve zvláštních případech se stává hodností vyšší nadřízeným na vlastní odpovědnost, zejména:

a) vyžaduje-li to nezbytně zájem služby a kázně;

b) je-li třeba okamžitě zabránit protiprávnímu jednání;

c) vznikla-li potřeba jednotného velení v nepředvídaných případech a jiných závažných situacích, které ohrožují životy, zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí.

Ujme-li se hodností vyšší velení, je povinen tuto skutečnost neprodleně hlásit svému nejbližšímu nadřízenému.

8. Velitel a jeho vlastnosti

50. Velitel je služební orgán, který je služebně zařazen k velení jednotce, útvaru, svazku, svazu nebo zařízení ozbrojených sil¹¹⁾. Podstatnými znaky velitele jsou nedělitelná pravomoc, odpovědnost a iniciativa.

51. Nedělitelná pravomoc velitele znamená, že velitel je oprávněn a povinen v rozsahu své působnosti vydávat rozkazy, stanovovat a činit opatření a využívat takové prostředky v mezích zákonů a vojenských předpisů, které uzná za nutné, vhodné a dostačující ke splnění úkolu. Velitel využívá iniciativu a návrhy podřízených a jejich účast na přípravě rozhodnutí, rozkazů a výkonů vojenských činností. Rozhodnutí velitele nesmějí snižovat lidskou důstojnost a narušovat vztahy mezi vojáky.

52. Odpovědnost velitele vyplývá z povinnosti splnit stanovený úkol co možná s nejmenšími ztrátami. Nesplní-li tuto povinnost pro nečinnost nebo nedbalost, bude za to vzat k odpovědnosti. Odpovědnost velitele je stejně jako pravomoc nedělitelná a nemůže být přenesena. Velitel konkrétně neodpovídá za to, co v daných oblastech ukládá interní normativní akt vyššímu nadřízenému nebo jeho odbornému orgánu.

53. Svými morálními kvalitami a jednáním musí být velitel svým podřízeným příkladem. Vede je k samostatnosti, rozvoji zdravé iniciativy a odpovědnosti. Je spravedlivý při hodnocení jejich práce.

¹¹⁾ Pro účely tohoto řádu je:

a) jednotka - družstvo, osádka, obsluha, četa, roj, skupina, rota, baterie;

b) útvar - prapor, oddíl, pluk, letka, středisko;

c) svazek - divize, brigáda, základna, sektor, Hradní stráž;

d) svaz - Velitelství pozemních sil, Velitelství vzdušných sil, Velitelství logistiky, Velitelství sil územní obrany, Velitelství vojskové zdravotnické služby

54. Mezi důležité povinnosti velitele patří rozvíjení tradic a výchova k úctě k nim. K tomuto účelu se u útvarů mohou zřizovat síně tradic a vede se kronika útvaru (příloha 5 tohoto řádu).

55. Ve svém jednání je každý velitel veden zájmy obrany státu a snahou věrně sloužit vlasti. Jeho jednání musí být zcela nestranné.

9. Všeobecné povinnosti velitelů

56. Velitel je v jedné osobě nadřízený a vychovatel podřízených. Řídí a vede je k dosažení stanovených cílů.

57. Velitel pravidelně kontroluje výcvik, výkon služby, výchovu osob (s důrazem na vztahy mezi nimi), výzbroj, ostatní techniku a další materiál, bojovou pohotovost, všestranné zabezpečení a péči o vojáka, dodržování norem pro ochranu utajovaných skutečností, bezpečnostních a protipožárních opatření, ochranu zdraví a životního prostředí. Tam, kde zjistí nedostatky, činí neprodleně opatření k nápravě, a není-li schopen nápravu zjednat sám, obrací se na nejbližšího nadřízeného. Má-li podezření ze spáchání trestného činu, neprodleně informuje příslušný orgán Vojenské policie.

58. Na dobu své dočasné nepřítomnosti určuje velitel v rozkaze k výkonu svých povinností zástupce. Při zastupování přebírá zástupce svěřené povinnosti a práva, jedná v duchu zásadních rozhodnutí velitele a mění je jen tehdy, hrozí-li nebezpečí z prodlení. Tato rozhodnutí veliteli po jeho návratu hlásí a zdůvodní.

59. Vojáci, kteří jsou nově služebně zařazeni na místa velitelů, přebírají velení dnem, který je stanoven v rozhodnutí o služebním zařazení k výkonu služby. Velitelé odevzdávají a přebírají funkce osobně za řízení nejbližšího nadřízeného. Na žádost přebírajícího nebo z jiného vážného důvodu určí nadřízený k odevzdání a převzetí funkce ve svém rozkaze komisi, která zkontroluje celkový stav součásti, zvláště počet osob, počet a stav výzbroje, ostatní techniky a dalšího materiálu, stav evidence, hospodaření, stav ochrany utajovaných skutečností a úroveň výcviku.

O výsledcích zjištěných při odevzdávání a přebírání funkce se pořizuje zápis.

60. V zápise o odevzdání a převzetí funkce se zpravidla uvádějí skutečnosti, které souvisejí s rozsahem odpovědnosti při výkonu dané funkce podle stanovených funkčních povinností, konkrétní stav ochrany utajovaných skutečností, životního prostředí, pracovních podmínek a obecné péče o zdraví.

Zápisy, které podepsali odevzdávající a přebírající velitel, a při komisionálním odevzdání a převzetí i členové komise, se předkládají ke schválení nejbližšímu nadřízenému veliteli, který převzetí funkce uveřejní ve svém rozkaze.

61. Lhůtu pro odevzdání a převzetí funkce určuje ustanovující velitel. Při předávání funkcí, u nichž je nezbytné uzavření dohod o hmotné odpovědnosti, se musí vytvořit podmínky pro inventarizaci materiálu a inventarizace se musí uskutečnit.

62. Vojáci, nově zařazení na místa velitelů jednotek (útvárů), počínaje velitelem roty (baterie), uskuteční při převzetí funkce s podřízenými pohovory, jejichž cílem je osobně zjistit a vyřešit jejich žádosti, stížnosti, oznámení a podněty. Doba a způsob pohovoru se vyhlášují v rozkaze velitele útvaru nejméně dva dny před jeho zahájením.

63. Ustanovení čl. 50 až 62 tohoto řádu platí o všech nadřízených, kterým podle organizačních struktur přísluší i jiný název než velitel, např. náčelník, správce, vedoucí apod. (dále jen velitel).

10. Vydávání a plnění rozkazů

64. Rozkaz je projev vůle nadřízeného, jímž se podřízenému závazně ukládá určitá povinnost s údaji nezbytnými k jeho splnění. Rozkaz musí obsahovat úkol, stanovenou dobu splnění a výčet sil a prostředků určených pro jeho splnění. Rozkaz musí být stručný a jasný. Ten, kdo vydá rozkaz, musí vytvořit podmínky pro jeho splnění a je povinen se osobně

nebo prostřednictvím svých podřízených přesvědčit o jeho přesném a správném splnění.

Rozkazy, jejichž splnění vyžaduje vynaložení finančních nebo materiálních prostředků, lze ukládat jen tehdy, jsou-li tyto prostředky k dispozici.

Nadřízení nesmějí svými rozkazy zasahovat do působnosti podřízených velitelů, nevyžaduje-li to nezbytně prospěch služby, ani omezovat iniciativu podřízených.

65. Rozkazy vydávají nadřízení podřízeným buď přímo, nebo služebním postupem, ústně nebo písemně.

Voják, který dostal ústní rozkaz a pochopil ho, odpoví „PROVEDU.“ a potom rozkaz splní.

Je-li nutno se přesvědčit, zda podřízený rozkaz správně pochopil, uloží mu nadřízený, aby jej stručně zopakoval.

Voják je povinen hlásit plnění rozkazu svému nejbližšímu nadřízenému, a splnění rozkazu hlásí tomu nadřízenému, který rozkaz vydal.

66. Vydaný rozkaz se nesmí měnit bez závažných příčin. Vydá-li nadřízený podřízenému rozkaz, který mu znemožňuje plnit rozkaz předešlý, nebo mu jinak znemožní plnit vydaný rozkaz, je podřízený povinen nadřízenému tuto skutečnost ohlásit. Trvá-li přesto nadřízený na splnění nového rozkazu, je podřízený povinen jej splnit. Voják, který nový rozkaz plní, i nadřízený, který jej vydal, musí informovat co nejdříve nadřízeného, který vydal původní rozkaz.

67. Každý podřízený musí splnit vydaný rozkaz včas a jak nejlépe dovede. Podřízený plně odpovídá za důsledky neuposlechnutí rozkazu.

68. Domnívá-li se voják, že rozkaz nadřízeného je v rozporu s právními normami a nadřízený nezná nebo nepředvídá překážky, které brání splnění rozkazu, nebo neví, že by splněním rozkazu vznikla škoda, podřízený je povinen ho na to upozornit. Trvá-li nadřízený přesto na splnění rozkazu, musí podřízený rozkaz splnit. V takovém případě má podřízený právo si vyžádat potvrzení rozkazu písemně. Podřízený je povinen

odepřít splnění rozkazu, jestliže by jeho splněním spáchal trestný čin. Tuto skutečnost hlásí neodkladně nejbližšímu nadřízenému.

69. Nastanou-li v průběhu plnění rozkazu nepředvídané okolnosti, a není-li možnost ani čas vyžádat si nový rozkaz, je podřízený povinen, pokud by doslovným splněním rozkazu vznikla škoda, jednat samostatně, podle vlastního názoru, ale ve smyslu vydaného rozkazu. Přitom přejímá odpovědnost za své jednání a co nejdříve hlásí nadřízenému způsob splnění rozkazu a důvody, které ho k tomu vedly.

11. Styk s nadřízeným

70. Vzájemné vztahy jsou založeny na oboustranném respektu, toleranci a úctě. Důstojnost vojáka je nedotknutelná. Každý podřízený a hodností nižší je povinen projevovat úctu nadřízeným a hodností vyšším jak v osobním, tak i v písemném styku.

71. Před zahájením a po skončení každého osobního jednání s nadřízeným nebo hodností vyšším musí podřízený nebo hodností nižší předepsaným způsobem pozdravit a po dobu jednání stát v základním postoji, nedostane-li jiný pokyn.

72. Každé služební hlášení nadřízenému nebo hodností vyššímu musí být stručné a jasné, písemné hlášení čitelné a bez zdvořilostních výrazů.

12. Styk s podřízeným

73. Jednání s podřízeným se vede spravedlivě, důsledně a s přihlédnutím k jeho mentalitě. To vyžaduje rozvážnost, důkladnou znalost lidí, jakož i individuální a citlivý přístup k podřízeným. Osobní příklad, znalosti, přesné plnění povinností a bezvadné chování zvyšují úctu k rozkazům, které nadřízený vydává.

Nadřízený vytváří podmínky pro demokratické vyjádření názoru podřízeného, ve svém jednání musí být kritický a sebekritický. Tuto zásadu nelze uplatnit při vydávání a plnění rozkazů.

74. Nadřízený musí ovládat své chování, být rozumným ochráncem a rádcem svých podřízených.

Nadřízený spravedlivě oceňuje výkon služby podřízených včasnou a přiměřenou odměnou, jakož i vytknutím porušení povinností, a je-li třeba, i odpovídajícím kázeňským trestem.

75. Nadřízený musí chránit a upevňovat vážnost své funkce, hodnosti a osobnosti. Nesmí připustit svévolné odchylky od povinností, předpisů a vydaných rozkazů. Je povinen vyžadovat přesnost a svědomitost, a je-li to třeba, přísně zakročit. Nesmí však za žádných okolností snižovat důstojnost podřízených. Slovní urážky a fyzické násilí jsou zakázány. V případě urážlivého jednání musí každý nadřízený proti pachateli důsledně zakročit. O protiprávním jednání musí neprodleně informovat orgány Vojenské policie.

13. Hlášení nadřízeným

76. Vojíci hlásí svým nejbližším nadřízeným:

- a) onemocnění a úrazy;
- b) ustanovení do funkce, odevzdání nebo převzetí funkce;
- c) odchod na služební cestu nebo na dovolenou a návrat z nich;
- d) odměny a tresty, které jim udělili jiní nadřízení, jmenování do vyšší hodnosti;
- e) porušení ustanovení vojenských předpisů, které jim bylo vytknuto nebo které zjistili u jiných vojáků;
- f) porušení bezpečnostních opatření a opatření k bezpečnosti a ochraně zdraví;
- g) případy sebepoškozování, sebevražd a pokusů o ně;
- h) ztráty výstroje, výzbroje, ostatní techniky a dalšího materiálu;
- i) porušení zákonných norem ochrany utajovaných skutečností;
- j) splnění rozkazu;
- k) plnění rozkazů, které jim vydali jiní nadřízení;
- l) zahájení trestního stíhání vlastní osoby nebo svého podřízeného.

77. Vojáci při hlášení uvádějí svou funkci, vojenskou hodnost, příjmení a důvod hlášení.

Například: „Pane majore, velitel 3. mechanizované roty kapitán Nový. Hlásím svůj odchod na řádnou dovolenou.“

78. Příslušníci hodnostních sborů rotmistrů, praporčíků a důstojníků, kteří byli přeloženi k útvaru, se hlásí veliteli útvaru a po služebním zařazení k výkonu služby svému nejbližšímu nadřízenému. Velitel útvaru představí tyto osoby, které nastoupily službu u útvaru, hodnostním sborům důstojníků, praporčíků a rotmistrů na nejbližším shromáždění.

79. Přejde-li k vojenskému útvaru (jednotce) nadřízený, hlásí se mu velitel útvaru (jednotky). Ostatní vojáci, jestliže je nadřízený přímo osloví, se mu představí.

Při kontrolách se velitel útvaru hlásí předsedovi komise stejné nebo vyšší hodnosti. Je-li předseda komise hodností nižší, hlásí se veliteli útvaru sám.

Při zahájení kontroly představí velitel útvaru předsedovi komise a příslušníkům komise hlavní funkcionáře útvaru a velitele kontrolovaných jednotek.

80. Navštíví-li voják, který vykonává kontrolu, jednotku, jde mu velitel jednotky vstříc a podá mu hlášení, má-li stejnou nebo vyšší hodnost. Přejde-li k jednotce společně s velitelem útvaru, podává se mu hlášení tehdy, má-li stejnou nebo vyšší hodnost než velitel útvaru.

Přejde-li k útvaru v době kontroly nadřízený, podá mu hlášení velitel útvaru (jednotky) a voják, který vykonává kontrolu, se představí.

81. Dostaví-li se k útvaru příslušníci jiného útvaru k plnění určených úkolů (např. k převzetí materiálu), ohlásí veliteli útvaru účel svého příchodu. Velitel útvaru se jim hlásí, jsou-li hodností vyšší. V ostatních případech se hlásí veliteli útvaru příchozí.

82. Všechny požadavky a pokyny předávají kontrolní orgány nebo příslušníci jiného útvaru, kteří plní určené úkoly, prostřednictvím velitele

útvary. Veliteli útvaru rovněž oznamují závěry kontroly nebo splnění určených úkolů.

14. Vojenská zdvořilost a chování vojáků

83. Při vzájemném styku jsou všichni vojáci povinni zachovávat zdvořilost. Při služebním jednání si vojáci vzájemně vykají.

Při osobním styku se uvádí vojenská hodnost bez titulů a vědeckých hodností.

Prezident republiky a ministr obrany ČR se oslovují „Pane prezidente!“ a „Pane ministře!“

Podřízený (hodností nižší) oslovuje nadřízeného (hodností vyššího) slovem pane (paní) a jeho (její) hodností. Například: „Pane desátníku!“, „Pane rotmistře!“, „Paní kapitánko!“, „Pane plukovníku!“ Civilní osoby se oslovují slovem pane (paní) a jeho (její) funkcí. Například: „Pane náměstků!“, „Pane náčelníku!“, „Paní ředitelko!“ Při ústním styku s generálem jakékoli hodnosti se oslovuje slovy: „Pane generále!“ V písemném styku se používá úplná hodnost, např.: „Pane generálporučíku!“

Mužstvo se navzájem oslovuje hodností a příjmením nebo jen hodností. Například: „Vojíne Veselý!“, „Vojíne!“ Zastávají-li však příslušníci mužstva funkci, která je opravňuje vydávat rozkazy, oslovují se slovem pane (paní) a připojením příslušné funkce. Například: „Pane dozorčí!“

Nadřízený nebo hodností vyšší oslovuje podřízené nebo hodností nižší slovem pane (paní) a jejich hodností nebo hodností a příjmením. Například: „Pane plukovníku!“, „Majore Vondro!“, „Paní nadporučice!“, „Rotná Nováková!“, „Pane četaři!“, „Desátníku Čejko!“, „Pane svobodníku!“, „Vojíne Liško!“

84. Voják, který podává nebo přijímá hlášení, zdraví rukou a připaží po ukončení hlášení. Předchází-li hlášení povel „POZOR!“, voják, který hlášení podává, připaží až po vydání povelu „POHOV!“

85. Chce-li voják oslovit jiného vojáka v přítomnosti nadřízeného nebo hodností vyššího, musí si k tomu vyžádat svolení. Například: „Pane

plukovníku, dovolte mi promluvit s kapitánem Pavelkou.“ nebo „Pane plukovníku, dovolte mi promluvit s panem kapitánem.“

86. Vojáci musí být příkladem vzorného chování, vysoké kulturnosti v jednání, skromnosti a sebeovládání. Musí dodržovat požadavky občanské morálky a jsou povinni důstojně se chovat ve vojenských objektech a na veřejnosti.

Jestliže prostor, kde se voják setká s nadřízeným (hodností vyšším) nedovoluje oběma volně projít, je podřízený (hodností nižší) povinen ustoupit z cesty a pozdravit; chce-li podřízený za obdobných podmínek projít kolem nadřízeného (hodností vyššího), musí jej požádat o dovolení. Například: „Pane majore, dovolte mi projít.“

15. Vzdávání pocty

87. Pozdrav je vnějším projevem úcty a ukázněnosti vojáků. Vojáci jsou povinni se při setkání navzájem zdravit podle zásad, které stanovuje Cvičební řád ozbrojených sil České republiky (Zákl-2).

Podřízení a hodností nižší zdraví první.

Vojáci vzdávají poctu:

- a) prezidentovi republiky;
- b) státní vlajce ČR nesené v čele průvodu, slavnostně vztyčované a snímané;
- c) při hraní státní hymny ČR;
- d) vlajce prezidenta republiky;
- e) hrobu Neznámého vojína;
- f) památníkům, kde jsou pohřbeni vojáci, kteří padli v bojích za svobodu a nezávislost naší vlasti;
- g) bojovým zástavám.

88. Útvary a jednotky v semknutém tvaru vzdávají poctu na povel:

- a) prezidentovi republiky;
- b) předsedovi Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR;
- c) předsedovi Senátu Parlamentu ČR;
- d) předsedovi vlády ČR;

- e) ministři obrany ČR;
- f) všem přímým nadřízeným, generálům, jakož i funkcionářům, kteří byli pověřeni řízením kontroly u útvaru (jednotky).

89. Útvary a jednotky vzdávají poctu na povel také:

- a) státní vlajce ČR nesené v čele průvodu, slavnostně vztyčované a snímané;
- b) při hraní státní hymny ČR a hymen jiných států;
- c) vlajce prezidenta republiky;
- d) hrobu Neznámého vojína;
- e) památníkům, kde jsou pohřbeni vojáci, kteří padli v bojích za svobodu a nezávislost naší vlasti;
- f) bojovým zástavám.

90. Vzdávají-li útvary a jednotky poctu v semknutém tvaru představitelům uvedeným v čl. 88 tohoto řádu, hraje se uvítací pochod a státní hymna ČR.

Vzdávají-li útvary a jednotky poctu přímým nadřízeným, počínaje velitelem útvaru, při slavnostních příležitostech, hraje se uvítací pochod.

91. Při jiné činnosti, na shromážděních, v učebnách apod. se k uvítání nadřízených velí „POZOR!“, a pokud přítomní sedí, velí se předem: „VZTYK!“ Povel vydává ten, kdo první uvidí přicházet nadřízeného. Na tento povel se všichni přítomní otočí směrem k přicházejícímu nadřízenému a zaujmou základní postoj.

Funkcí nebo hodností nejvyšší jde vstříc přicházejícímu nadřízenému, vzdá mu poctu a podá hlášení. Nadřízený přijme hlášení a dá pokyn velet: „POHOV!“ Osoba, která podává hlášení, pak vydá tento povel.

92. Povel „POZOR!“ se velí při každém příchodu nadřízeného k útvaru nebo jednotce, avšak hlášení se podává pouze při jeho prvním příchodu toho dne. V přítomnosti vyššího nadřízeného se povel pro vzdání pocty nižšímu nadřízenému nevydává a nepodává se mu ani hlášení.

Před zahájením a po ukončení každé vyučovací (výcvikové) hodiny se velí: „POZOR!“

Před hlášením nadřízenému se velí „POZOR!“ jen tehdy, jsou-li hlášení přítomni i další vojáci.

93. Při slavnostních příležitostech, kdy se hraje státní hymna ČR nebo hymny jiných států a útvary (jednotky) jsou v semknutém tvaru, velí velitel „POZOR!“, a jsou-li vojáci vyzbrojeni, velí: „POZOR! K poctě - ZBRANĚ!“ Zařazení velitelé, počínaje veliteli čet, zdraví rukou.

94. Pocty se nevzdávají:

- a) je-li vyhlášen bojový poplach;
- b) při přesunech v proudu, při zastávkách a na taktických cvičeních;
- c) na velitelských a naváděcích stanovištích a spojovacích uzlech;
- d) na palebné čáře a v palebném postavení při střelbě;
- e) na letištích při výcviku v létání;
- f) při speciálních činnostech na místě trestného činu;
- g) při hospodářských pracích, při výcviku v terénu, při speciálním výcviku, při práci v dílnách, parcích vojenské techniky, kuchyních, hangárech a laboratořích, při sportovních a kulturních akcích a náboženských obřadech;
- h) při jídle, osobní hygieně a v ubytovacích prostorech od večerky do budíčku;
- i) v místech pro nemocné, na ošetřovnách a v nemocnicích v prostorách pro ošetřování nemocných.

V uvedených případech podává velitel nebo z přítomných hodností nejvyšší nadřízenému pouze hlášení. Například: „Pane kapitáne, velitel roty poručík Prokop. 2. tanková rota provádí výcvik v řízení bojových vozidel.“

95. Osloví-li nadřízený nebo hodností vyšší podřízeného, podřízený se k němu otočí čelem, zaujme základní postoj a hlásí svou funkci, hodnost a příjmení. Například: „Pane majore, náčelník štábu 3. mechanizovaného praporu kapitán Janda.“ nebo „Pane poručíku, velitel tanku desátník Starý.“

96. Nadřízený, kterému se podává hlášení, zdraví vojenskou jednotku jejím názvem a slovem: „NAZDAR!“ Příslušníci jednotky odpovídají: „ZDAR!“ Například: „1. mechanizovaný prapore! NAZDAR!“

Při loučení je postup i pozdrav stejný.

97. Voják, kterému nadřízený blahopřeje nebo kterého odměňuje, odpoví: „Sloužím vlasti.“ Vojenský útvar (jednotka), jemuž nadřízený blahopřeje nebo jej odměňuje, odpoví: „Sloužíme vlasti.“

16. Prokazování totožnosti

98. Každý voják je povinen prokázat svoji totožnost, je-li k tomu vyzván podle zákona¹²⁾.

Prokázat svou totožnost jsou povinny všechny osoby, které vstupují do vojenských objektů. Vojenské pořádkové hlídky jsou oprávněny kontrolovat propustkové knížky vojáků stejné nebo nižší hodnosti ke zjištění jejich oprávněnosti pobývat mimo vojenský objekt. V ostatních případech požádají o pomoc Vojenskou policii.

¹²⁾ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii ve znění zákona č. 39/1995 Sb. a zákona č. 213/2000 Sb.

HLAVA 2 VOJENSKÁ KÁZEŇ

1. Všeobecná ustanovení

99. Vojenská kázeň spočívá v řádném plnění povinností vojáka¹³⁾.

100. Vojenské kázeňské pravomoci podléhají vojáci v základní nebo náhradní službě, vojáci v záloze povolání na vojenské cvičení a vojáci z povolání.

101. Pravomoc udělovat kázeňské odměny a ukládat kázeňské tresty vojákům v základní nebo náhradní službě, vojákům v záloze povolaným na vojenské cvičení a vojákům z povolání má prezident republiky, ministr obrany ČR a v rozsahu, který stanovuje tento řád, i velitelé, náčelníci, ředitelé a jiní vedoucí zaměstnanci organizačních celků Ministerstva obrany a součástí ozbrojených sil na všech úrovních, jejich zástupci, jakož i náčelníci štábů (dále jen orgány s kázeňskou pravomocí).

102. Prezident republiky a ministr obrany ČR mohou vůči všem vojákům uplatňovat kázeňskou pravomoc v rozsahu ustanovení § 26, § 27 a § 29 zákona č. 220/1999 Sb., § 52 a § 53 zákona č. 221/1999 Sb. Náčelník Vojenské kanceláře prezidenta republiky má vůči vojákům Vojenské kanceláře prezidenta republiky a vojákům Hradní stráže kázeňskou pravomoc jako ministr obrany ČR.

103. Ostatní orgány s kázeňskou pravomocí jsou zmocněny udělovat kázeňské odměny a ukládat kázeňské tresty v rozsahu stanoveném v přílohách 6 až 9 tohoto řádu.

104. Zástupci velitelů a náčelníci štábů mají vůči svým podřízeným kázeňskou pravomoc o jeden stupeň nižší než jejich nejbližší nadřízení velitelé.

105. Orgány s kázeňskou pravomocí, jejichž funkce nejsou v tomto řádu uvedeny, mají vůči svým podřízeným kázeňskou pravomoc, která

¹³⁾ Např. § 24 zákona č. 220/1999 Sb., § 48 zákona č. 221/1999 Sb.

odpovídá vojenské hodnosti plánované v tabulkách počtů pro jejich služební zařazení:

a) poddůstojníci a příslušníci hodnostního sboru rotmistrů pravomoc velitele družstva;

b) příslušníci hodnostního sboru praporčíků, podporučík a poručík pravomoc velitele čety;

c) nadporučík a kapitán pravomoc velitele roty (baterie);

d) major, podplukovník a plukovník pravomoc velitele útvaru;

e) brigádní generál pravomoc velitele svazku;

f) generálmajor, generálporučík a armádní generál pravomoc velitele svazu.

106. Občanští zaměstnanci ozbrojených sil a Ministerstva obrany (dále jen občanští zaměstnanci), kteří jsou vedoucími zaměstnanci, mají vůči přímým podřízeným kázeňskou pravomoc, která odpovídá zastávané funkci.

107. Při zastupování nebo při dočasném pověření výkonem služby v jiném služebním zařazení, je-li to uveřejněno v rozkaze velitele, má nadřízený kázeňskou pravomoc, která přísluší tomuto služebnímu zařazení.

108. K rozhodování o udělování kázeňských odměn a ukládání kázeňských trestů vojákům z povolání mohou orgány s kázeňskou pravomocí zřizovat kázeňské komise jako poradní orgány, ve kterých jsou zejména vojáci stejné nebo vyšší hodnosti.

2. Kázeňské odměny

109. Vojákům v základní nebo náhradní službě a vojákům v záloze povolaným na vojenské cvičení se udělují tyto odměny:

a) pochvala;

b) prominutí uloženého kázeňského trestu;

c) pochvalný list;

d) věcný nebo peněžitý dar;

e) udělení čestného odznaku;

f) krátkodobé volno k opuštění útvaru na dva dny, které se uděluje mimo stanovené dny nepřetržitého odpočinku;

g) mimořádné jmenování do vyšší hodnosti.

110. Vojákům z povolání se udělují tyto kázeňské odměny:

- a) písemná pochvala;
- b) prominutí dříve uloženého kázeňského trestu nebo jeho zahlazení;
- c) peněžitý nebo věcný dar.

111. Při volbě druhu kázeňské odměny se vychází z konkrétních výsledků, kterých voják dosahuje při vojenském výcviku, plnění služebních úkolů a plnění služebních povinností; přihlíží se přitom k jeho dosavadnímu výkonu vojenské služby.

112. Rozhodnutí o udělení kázeňské odměny vyhlašuje v rozkaze orgán s kázeňskou pravomocí, a to zpravidla slavnostním způsobem a osobně, před nastoupenou jednotkou nebo na shromáždění vojáků.

113. Kázeňská odměna mimořádné jmenování do vyšší hodnosti spočívá ve jmenování do hodnosti o jeden stupeň vyšší v rámci hodností stanovených pro poddůstojníky a pro hodnostní sbory rotmistrů, praporčíků nebo důstojníků. Ve výjimečných případech může vojáka v základní nebo náhradní službě a vojáka v záloze povoláného na cvičení mimořádně jmenovat do vyšší hodnosti o více hodností prezident republiky nebo ministr obrany ČR. Ministr obrany nemůže jmenovat do hodnosti generála.

114. Právo udělovat odměnu prominutí dříve uloženého kázeňského trestu přísluší těm orgánům s kázeňskou pravomocí, které kázeňský trest uložily, a dalším orgánům se stejnou a vyšší kázeňskou pravomocí. Vojákovi je možno prominout jedním rozhodnutím pouze jeden kázeňský trest.

3. Kázeňské přestupky vojáků v základní nebo náhradní službě a vojáků v záloze povolaných na vojenské cvičení

115. Kázeňským přestupkem je:

- a) zaviněné jednání, které porušuje vojenskou kázeň, nejde-li o jiný správní delikt¹⁴⁾, nebo není-li trestné podle trestního zákona;

¹⁴⁾ Např. zákon č. 288/1995 Sb., o střelných zbraních a střelivu ve znění zákona č. 13/1998 Sb., a zákona č. 156/2000 Sb.; zákon č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomániami, ve znění pozdějších předpisů

b) zaviněné jednání označené za přestupek podle zvláštního právního předpisu¹⁵⁾.

Kázeňské tresty

116. Vojákov v základní nebo náhradní službě a vojákov v záloze povolanému na vojenské cvičení, kteří se dopustili kázeňského přestupku, lze uložit tyto kázeňské tresty:

- a) důtku;
- b) přísnou důtku;
- c) zákaz vycházek;
- d) vězení;
- e) snížení hodnosti o jeden stupeň.

117. Vojínovi v základní nebo náhradní službě lze ukládat tyto kázeňské tresty: důtku, přísnou důtku, zákaz vycházek v délce do 21 dnů, vězení v délce do 14 dnů. Vojákyňím se kázeňský trest vězení neukládá.

118. Vojínovi v záloze povolanému na vojenské cvičení lze ukládat tyto kázeňské tresty: důtku, přísnou důtku, zákaz vycházek v délce do sedmi dnů, vězení v délce do čtyř dnů.

119. Poddůstojníkům v základní službě lze ukládat tyto kázeňské tresty: důtku, přísnou důtku, zákaz vycházek v délce do 14 dnů, snížení hodnosti o jeden stupeň.

120. Poddůstojníkům v záloze povolaným na vojenské cvičení lze ukládat tyto kázeňské tresty: důtku, přísnou důtku, zákaz vycházek do tří dnů, snížení hodnosti o jeden stupeň.

¹⁵⁾ Přestupkem je porušení právních předpisů výslovně tak v těchto předpisech označené, například zákon č. 200/1990 Sb.; § 28 zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů; § 295 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění zákona č. 113/1997 Sb.

121. Příslušníkům hodnostních sborů rotmistrů, praporčíků, důstojníků a generálů v záloze povoláním na vojenské cvičení lze ukládat tyto kázeňské tresty: důtku, přísnou důtku, snížení hodnosti o jeden stupeň.

122. Klasifikovat jednání jako kázeňský přestupek náleží do pravomoci příslušného orgánu s kázeňskou pravomocí, pokud takový závěr neučinil orgán činný v trestním řízení, popřípadě jiný správní orgán při řešení správního deliktu. Ve sporných případech si příslušný orgán s kázeňskou pravomocí vyžádá stanovisko právní služby a toto stanovisko je pro něj závazné.

123. Za jeden kázeňský přestupek lze uložit pouze jeden kázeňský trest. Za více kázeňských přestupků spáchaných současně se uloží vždy jen jeden kázeňský trest.

124. Je zakázáno ukládat kázeňské tresty všem příslušníkům jednotky namísto potrestání skutečného pachatele a ukládat kázeňské tresty zákazu vycházek a vězení bez stanovení délky trvání.

125. Druh a výše kázeňského trestu musejí být úměrné povaze kázeňského přestupku a jeho následkům, míře zavinění, okolnostem, za kterých byl spáchán, dřívějšímu chování vojáka, předvídanému účinku trestu na vojáka a na obnovení vojenské kázně. Přihlíží se i k druhu a množství dosud nezahlazených kázeňských trestů.

126. Kázeňský trest vězení je mimořádným trestem, který lze ukládat pouze za nejzávažnější kázeňské přestupky.

127. Kázeňský trest lze uložit nejdříve následující den po spáchání kázeňského přestupku, nejpozději však do 30 dnů ode dne, kdy se o jeho spáchání dověděl nadřízený vojáka. Je-li jednání vojáka, v němž lze spatřovat naplnění skutkové podstaty kázeňského přestupku, předmětem šetření jiného orgánu, počíná lhůta 30 dnů pro uložení kázeňského trestu běžet dnem, kdy se nadřízený dověděl o výsledku tohoto šetření. Dopustil-li se voják kázeňského přestupku v zahraničí, počíná lhůta 30 dnů pro ulo-

žení kázeňského trestu běžet dnem následujícím po dni návratu vojáka ze zahraničí. Za kázeňský přestupek lze uložit kázeňský trest do šesti měsíců ode dne jeho spáchání.

128. Kázeňský trest nelze uložit nebo vykonat, byl-li kázeňský přestupek promlčen nebo uložený kázeňský trest prominut, anebo vztahuje-li se na něj amnestie.

Řízení o kázeňských přestupcích

129. Řízení o kázeňských přestupcích podle ustanovení čl. 115, odst. a) tohoto řádu zahájí orgán s kázeňskou pravomocí na základě vlastního zjištění či cizího podnětu.

130. Orgán s kázeňskou pravomocí shromáždí všechny důkazy, které jsou nezbytné k řádnému objasnění skutkového stavu. Je oprávněn žádat vysvětlení od toho, kdo podal podnět. Toto vysvětlení může být odepřeno jen z důvodů uvedených v právních předpisech.

131. Zjistí-li orgán s kázeňskou pravomocí skutečnosti, které nasvědčují tomu, že voják je podezřelý:

- a) ze spáchání trestného činu, oznámí to Vojenské policii;
- b) ze spáchání jiného správního deliktu¹⁴⁾ než přestupku uvedeného v čl. 115 odst. b) tohoto řádu, oznámí to ihned orgánu, který je podle zvláštních právních předpisů oprávněn ho projednat;
- c) ze spáchání kázeňského přestupku podle čl. 115 odst. b) tohoto řádu, oznámí to nadřízenému, který je oprávněn tento přestupek projednat.

132. Probíhá-li řízení o kázeňském přestupku na základě oznámení Vojenské policie nebo orgánů činných v trestním řízení, neopakují se v řízení důkazy, které provedli, což nebrání provedení dalších úkonů k úplnému a přesnému zjištění skutkového stavu.

133. Před uložením kázeňského trestu má voják právo se seznámit se všemi důkazy, které proti němu byly shromážděny, navrhnout další důkazy, vyjádřit se k věci a hájit se.

134. Kázeňský trest lze uložit jen tehdy, prokáže-li se, že se voják kázeňského přestupku dopustil, a nepostačuje-li k jeho nápravě samotné pro-

jednání kázeňského přestupku. Prokáže-li se, že se voják kázeňského přestupku nedopustil, řízení se zastaví. Do příslušného spisu se pořídí zápis o zastavení řízení a voják se o této skutečnosti vyrozumí.

135. Zjistí-li orgán s kázeňskou pravomocí, že jeho kázeňská pravomoc vzhledem k závažnosti kázeňského přestupku nepostačuje, předá věc nadřízenému, který má potřebnou kázeňskou pravomoc k projednání tohoto přestupku.

136. V zájmu upevňování vojenské kázně lze kázeňské přestupky veřejně projednávat na shromážděních příslušníků ozbrojených sil, kteří jsou funkcí a hodností postaveni nejméně na roveň pachateli projednávaného kázeňského přestupku, nebo jsou funkcí a hodností vyšší.

Rozhodnutí

137. Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu musí mít písemnou formu (příloha 10 tohoto řádu) a musí se vojákově doručit (čl. 141 tohoto řádu). Voják musí být současně s tím poučen o svém právu na odvolání a musí mu být oznámen nadřízený, který je oprávněn o odvolání rozhodnout. Rozhodnutí musí obsahovat výrok, odůvodnění a poučení o odvolání.

138. Výrok rozhodnutí o uložení kázeňského trestu musí obsahovat popis skutku s označením místa, dne a doby jeho spáchání, druh a výměru kázeňského trestu.

139. V odůvodnění orgán s kázeňskou pravomocí uvede, které skutečnosti byly podkladem pro rozhodnutí, kdy bylo vojákově umožněno vyjádřit se k věci a stručný výsledek jednání. Byl-li k věci vyslechnut ten, kdo podal podnět k projednání kázeňského přestupku, uvedou se v odůvodnění také skutečnosti, které uvádí. Toto ustanovení platí stejně o vysvětlení, které podal jiný voják nebo občanský zaměstnanec. Dále se v odůvodnění uvedou důkazy, jejich hodnocení a právní předpisy, na jejichž základě se orgán s kázeňskou pravomocí rozhodl.

140. Kázeňské tresty uložené za kázeňské přestupky se vyhláší osobně nebo veřejně. Kázeňský trest nadřízenému nelze oznámit v přítomnosti jeho podřízených nebo hodností vyššímu v přítomnosti hodností nižších. Uložení kázeňského trestu se musí uveřejnit v rozkaze orgánu s kázeňskou pravomocí.

141. Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu se musí potrestanému vojákovu doručit. Převzetí rozhodnutí potvrdí potrestaný svým podpisem na druhopisu rozhodnutí a převezme jeho prvopis. Odepře-li potrestaný rozhodnutí převzít a převzetí potvrdit, poznamená to velitel na rozhodnutí a upozorní potrestaného, že odepření převzetí nemá vliv na běh lhůty na odvolání. Skutečnost, že potrestanému bylo rozhodnutí doručeno, může písemně potvrdit třetí osoba (voják se stejnou či vyšší hodností jako potrestaný, občanský zaměstnanec, kteří zastávají stejnou nebo vyšší funkci jako potrestaný).

Odvolání

142. Proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu se může voják písemně odvolat do tří dnů od jeho oznámení k nejbližšímu nadřízenému toho, kdo kázeňský trest uložil (dále jen odvolací orgán). Odvolání má odkladný účinek.

143. Proti rozhodnutí ministra obrany ČR o uložení kázeňského trestu se lze odvolat k prezidentovi republiky. Proti rozhodnutí prezidenta republiky se nelze odvolat.

144. Odvolání se podává vždy písemně, zpravidla zápisem do Knihy návrhů, žádostí a stížností (u jednotek a útvarů) prostřednictvím orgánu s kázeňskou pravomocí, který kázeňský trest uložil.

145. Lhůta pro odvolání se začíná počítat následujícím dnem po oznámení, a připadne-li její konec na den pracovního klidu nebo pracovního volna, končí nejbližším následujícím pracovním dnem.

146. Orgán s kázeňskou pravomocí, který vydal rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, se k odvolání písemně vyjádří a spolu s veškerou do-

kumentací k případu neodkladně postoupí odvolání s vyjádřením odvolacímu orgánu.

147. Odvolací orgán přezkoumá napadené rozhodnutí o uložení kázeňského trestu s ohledem na splnění podmínek pro ukládání kázeňských trestů, a to zejména vzhledem k námitkám obsaženým v odvolání; je-li to nutné, dosavadní řízení doplní, popřípadě odstraní zjištěné vady. O odvolání nelze rozhodnout bez vyjádření toho, kdo kázeňský trest uložil a bez vyslechnutí vojáka, proti němuž se vede řízení o kázeňském přestupku. O dalších provedených důkazech pořídí odvolací orgán protokol.

148. Odvolání lze vzít zpět do doby rozhodnutí odvolacího orgánu. Na vojáka se nesmí v tomto směru činit žádný nátlak.

149. Odvolací orgán může zřídit tříčlennou kázeňskou komisi jako poradní orgán. Členem komise musí být osoba s právnickým vzděláním a zároveň se musí v komisi umožnit účast zástupci vojenské veřejnosti. Tím je voják stejné nebo vyšší hodnosti, než voják, jehož kázeňský přestupek se v odvolání projednává, a kterého si tento voják vybere. Pokud tak neučiní, vyšle svého zástupce příslušná jednotka. Kázeňská komise zaujímá stanovisko většinou hlasů. O jednání komise se pořídí písemný záznam. Při rozhodování o odvolání přihlédne odvolací orgán ke stanovisku kázeňské komise.

150. Po přezkoumání rozhodnutí odvolací orgán uložený kázeňský trest zruší nebo zmírní anebo potvrdí. Rozhodnutí o odvolání je konečné a nelze se proti němu odvolat.

151. Rozhodnutí o odvolání (příloha 11 tohoto řádu) se musí vyhotovit písemně a doručit vojákovvi, který se odvolal, a orgánu s kázeňskou pravomocí, který ve věci rozhodoval v prvním stupni. Odvolací orgán vrátí tomuto orgánu s kázeňskou pravomocí dokumentaci k případu včetně protokolů a záznamů pořizovaných při odvolacím řízení.

152. O odvolání rozhodne odvolací orgán bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 10 dnů od doručení odvolání. Nerozhodne-li o odvolání v této lhůtě, rozhodnutí o uložení kázeňského trestu zruší pí-

semným rozhodnutím, které je povinen doručit vojákovi (příloha 12 tohoto řádu). Nevydá-li odvolací orgán takové rozhodnutí, může se voják domáhat jeho vydání u vyššího nadřízeného.

153. Konečným rozhodnutím odvolacího orgánu není v případech uložení kázeňského trestu vězení dotčeno právo potrestaného domáhat se žalobou přezkoumání rozhodnutí soudem¹⁶⁾.

154. Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu je pravomocné, jestliže:

- a) se voják výslovně písemně a vlastnoručně vzdal práva na odvolání nebo podané odvolání vzal zpět;
- b) proti němu nebylo ve stanovené lhůtě podáno odvolání;
- c) bylo rozhodnuto v odvolacím řízení;
- d) se proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu nelze odvolat.

Výkon kázeňských trestů

155. Výkon kázeňských trestů nelze spojovat, jestliže by tímto spojením byla překročena nejvýše možná výměra kázeňského trestu u jednotlivých kategorií vojáků (čl. 117 až 120 tohoto řádu).

156. Výkon kázeňského trestu lze nařídit nejdříve následující den po dni, kdy se rozhodnutí o jeho uložení stalo pravomocným, nejpozději však do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.

157. Výkon kázeňského trestu nařídí ve svém rozkaze orgán s kázeňskou pravomocí, který trest uložil. Výkon kázeňského trestu vězení lze nařídit až po lékařské prohlídce, které je voják povinen se podrobit bezprostředně před nástupem trestu a po jeho vykonání nebo přerušení.

158. Nebyl-li výkon kázeňského trestu nařízen, nemá to vliv na záznam o uložení tohoto trestu. Ten, kdo zavinil, že kázeňský trest nebyl vykonán, se bere k odpovědnosti.

¹⁶⁾ § 248 odst. 2 písm. f) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění zákona č. 519/1991 Sb.

159. Kázeňský trest nelze vykonat, jestliže výkon kázeňského trestu nebyl nařízen ve lhůtě uvedené v čl. 156 tohoto řádu. Současně ho nelze vykonat, byl-li kázeňský trest prominut, anebo vztahuje-li se na něj amnestie.

160. Vojáci potrestaní zákazem vycházek ztrácejí po dobu výkonu trestu nárok na opuštění vojenského objektu po zaměstnání podle zákona¹⁷⁾. Vojáci potrestaní zákazem vycházek musí být připraveni k tomu, že dozorčí kontroluje, zda jsou ve vojenském objektu přítomni.

161. Výkon kázeňského trestu vězení spočívá v omezení osobní svobody pobytem ve vojenské věznici a v nařízení pracovní činnosti, která se vykonává nejvýše osm hodin denně. Ve výkonu kázeňského trestu vězení je voják střežen. Má právo na vycházku ve vojenském objektu v doprovodu v celkovém trvání 60 minut denně (příloha 20 tohoto řádu).

162. Výkon kázeňského trestu vězení se přerušuje:

- a) ve dnech státních svátků;
- b) ve dnech voleb do Parlamentu ČR;
- c) pro nemoc nebo úraz potrestaného vojáka.

Z výcvikových nebo jiných závažných důvodů může výkon kázeňského trestu vězení přerušit orgán s kázeňskou pravomocí, který ho uložil.

163. Výkon zbytku kázeňského trestu vězení po přerušení se musí zahájit nejpozději do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o uložení kázeňského trestu.

164. Výkon kázeňského trestu zákazu vycházek se přerušuje ve dnech voleb do Parlamentu ČR a po dobu dovolené. Orgán s kázeňskou pravomocí, který výkon kázeňského trestu zákazu vycházek nařídil, může přerušit jeho výkon ze závažných důvodů. Zbytek výkonu tohoto kázeňského trestu nařídí orgán s kázeňskou pravomocí, který ho přerušil, vykonat ve lhůtě stanovené v čl. 156 tohoto řádu. Po uplynutí této lhůty nelze zbytek výkonu kázeňského trestu zákazu vycházek nařídít.

¹⁷⁾ § 7 odst. 1 zákona č. 220/1999 Sb.

Přezkoumání pravomocných rozhodnutí

165. Pravomocné rozhodnutí o uložení kázeňského trestu může z vlastního nebo jiného podnětu přezkoumat nejbližší nadřízený toho orgánu s kázeňskou pravomocí, který kázeňský trest uložil. K tomu si vyžádá spisovou dokumentaci a vyjádření toho orgánu s kázeňskou pravomocí, který kázeňský trest uložil. Uložený kázeňský trest lze zrušit, byl-li uložen v rozporu s ustanoveními právních a vojenských předpisů. O zrušení kázeňského trestu se pořídí doložka do původního rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, v záznamu o odměnách a trestech se celý zápis učiní nečitelným a uvede se poznámka „Zrušeno“. Na vojáka se nadále pohlíží, jako by nebyl potrestán.

166. Byl-li kázeňský trest vězení zrušen rozhodnutím soudu, hledí se na vojáka, jako by nebyl potrestán. V záznamu o odměnách a trestech se celý zápis učiní nečitelným a uvede se poznámka „Zrušeno rozhodnutím soudu“.

Zahlazení kázeňského trestu

167. Kázeňský trest se zahlazuje:

- a) po uplynutí tří měsíců od jeho uložení, jestliže potrestaný voják nebyl v této době kázeňsky trestán;
- b) byl-li kázeňský trest prominut;
- c) při propuštění z vojenské činné služby.

168. Po zahlazení kázeňského trestu se na vojáka hledí, jako by nebyl potrestán. Po zahlazení kázeňského trestu snížení hodnosti o jeden stupeň se snížená hodnost vrací, byl-li tento trest prominut.

Zvláštní ustanovení

169. Řízení ve věcech kázeňských přestupků podle ustanovení čl. 115 odst. b) tohoto řádu (dále jen přestupek) uskutečňuje orgán

s kázeňskou pravomocí počínaje velitelem útvaru a vyšší podle právních předpisů¹⁸⁾.

170. Orgán s kázeňskou pravomocí musí zejména oznámit podezřelému a všem účastníkům zahájení přestupkového řízení, poučit je (včetně svědků a znalců) o jejich právech a povinnostech v řízení, provést všechny navržené důkazy, vyslechnout podezřelého a seznámit ho před vydáním rozhodnutí s obsahem spisu.

171. Bylo-li orgánu s kázeňskou pravomocí postoupeno oznámení o přestupku, kterého se měl dopustit voják před nástupem vojenské činné služby, postoupí ho orgán s kázeňskou pravomocí věcně příslušnému správnímu orgánu podle obsahu a místně příslušnému správnímu orgánu podle místa výkonu vojenské služby (dále jen příslušný správní orgán).

172. Rozhodnutí o přestupku nebo příkaz mají vždy písemnou formu (přílohy 13 a 14 tohoto řádu) a obsahují náležitosti stanovené právními předpisy¹⁹⁾.

173. V rozhodnutí musí být vždy stanovena lhůta k dobrovolnému splnění povinnosti uhradit sankci a náklady řízení. Tuto lhůtu stanoví orgán s kázeňskou pravomocí v délce 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí.

174. Proti rozhodnutí (příkazu) může voják podat písemně odvolání (odpor) do 15 dnů od doručení u orgánu s kázeňskou pravomocí, který o přestupku rozhodl.

175. Bylo-li podáno odvolání, předá orgán s kázeňskou pravomocí toto odvolání s veškerými podklady odvolacímu orgánu, jestliže odvolání sám v plném rozsahu nevyhoví a jestliže se odvolání netýká jiného účast-

¹⁸⁾ Např. zákon č. 200/1990 Sb.; zákon č. 13/1993 Sb., ve znění zákona č. 113/1997 Sb. a zákona č. 63/2000 Sb.

¹⁹⁾ § 77 a § 87 zákona č. 200/1990 Sb., ve znění zákona č. 67/1993 Sb., a § 46 a § 47 zákona č. 71/1967 Sb.

níka řízení²⁰⁾. Odvolací orgán rozhoduje o odvolání v souladu s právním předpisem²¹⁾.

176. Rozhodnutí o odvolání (příloha 15 tohoto řádu) se musí doručit jak potrestanému vojákovvi, tak i orgánu s kázeňskou pravomocí, který rozhodl v prvním stupni.

177. Byl-li podán odpor proti příkazu, zahájí orgán s kázeňskou pravomocí přestupkové řízení podle právního předpisu²²⁾.

178. Ukončil-li voják vojenskou činnou službu před nabytím právní moci rozhodnutí (příkazu) o přestupku, oznámí orgán s kázeňskou pravomocí podezření ze spáchání přestupku věcně a místně příslušnému správnímu orgánu a k oznámení přiloží veškerou dokumentaci k případu.

179. Rozhodnutí, které nabylo právní moci, je vykonatelné. Výkon rozhodnutí se řídí právními předpisy²³⁾ a realizuje ho orgán s kázeňskou pravomocí, který rozhodoval v prvním stupni.

180. Uloží-li orgán s kázeňskou pravomocí sankci zákaz činnosti, ke které je třeba zvláštního povolení či osvědčení²⁴⁾, je povinen stejnopis pravomocného rozhodnutí odeslat příslušnému správnímu orgánu. Bylo-li mu takové zvláštní povolení či osvědčení postoupeno spolu s podnětem k projednání přestupku, odešle je spolu se stejnopisem rozhodnutí. Sám není oprávněn příslušná povolení nebo osvědčení zadržovat či odnímat.

181. Spisová dokumentace k přestupku obsahuje veškeré dokumenty, které byly orgánu s kázeňskou pravomocí postoupeny a které tento orgán v přestupkovém řízení pořídil.

²⁰⁾ § 57 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb.

²¹⁾ Zákon č. 71/1967 Sb.

²²⁾ Zákon č. 200/1990 Sb.

²³⁾ § 88 zákona č. 200/1990 Sb., ve znění zákona č. 67/1993 Sb. a § 71 - § 78 zákona č. 71/1967 Sb.

²⁴⁾ Např. § 80 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a změnách některých zákonů, zákon č. 288/1995 Sb.

182. Při ukládání sankcí vojákům v základní nebo náhradní službě a vojákům v záloze povolaným na vojenské cvičení postupují orgány s kázeňskou pravomocí podle ustanovení čl. 213 až 222 tohoto řádu.

4. Kázeňské přestupky vojáků z povolání

183. Kázeňským přestupkem se rozumí:

a) zaviněné jednání, které je v rozporu s právními nebo vojenskými předpisy a rozkazy, nejde-li o jiný správní delikt, nebo není-li trestné podle trestního zákona²⁵⁾;

b) též jednání vojáka označené za přestupek ve zvláštním právním předpise¹⁸⁾.

Kázeňské tresty

184. Za kázeňský přestupek podle čl. 183 odst. a) lze uložit tyto kázeňské tresty:

a) napomenutí;

b) písemnou důtku;

c) výstrahu pro neodpovědný výkon služby;

d) snížení platu až o 15 % až na dobu šesti měsíců²⁶⁾.

185. Při rozhodování o uložení kázeňského trestu se přihlíží k povaze kázeňského přestupku a jeho závažnosti, následkům, okolnostem, za kterých byl spáchán, míře zavinění, k dosavadnímu plnění služebních povinností a k druhu a množství dosud nezahrazených kázeňských trestů.

186. Posoudit jednání jako kázeňský přestupek náleží do pravomoci příslušného orgánu s kázeňskou pravomocí, neučinil-li takový závěr orgán činný v trestním řízení při řešení správního deliktu. Orgán s kázeňskou pravomocí posuzuje tuto problematiku samostatně, ve sporných případech si vyžádá stanovisko právní služby. Toto stanovisko je pro něj závazné.

²⁵⁾ § 51 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb.

²⁶⁾ § 53 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb.

187. Za kázeňský přestupek lze uložit kázeňský trest do jednoho roku ode dne jeho spáchání. Uplynul-li od tohoto dne jeden rok, nelze kázeňský trest uložit. Kázeňský přestupek nelze též projednat, popřípadě uložený kázeňský trest nebo jeho zbytek vykonat, vztahuje-li se na kázeňský přestupek amnestie.

188. Kázeňský trest nelze též uložit, byl-li voják za týž skutek již pravomocně odsouzen soudem; byl-li kázeňský trest uložen dříve, zruší se s účinností ode dne uložení.

Řízení o kázeňských přestupcích

189. Kázeňské přestupky vojáků z povolání podle čl. 183 odst. a) tohoto řádu projednávají orgány s kázeňskou pravomocí uvedené v čl. 101 tohoto řádu.

190. Řízení o kázeňských přestupcích zahájí orgán s kázeňskou pravomocí na základě vlastního zjištění či cizího podnětu.

191. Před uložením kázeňského trestu se musí úplně a přesně zjistit skutkový stav. Vojákovi se musí před uložením kázeňského trestu umožnit vyjádřit se k věci, navrhopat důkazy a hájit se.

192. Příslušný orgán s kázeňskou pravomocí vyžaduje nezbytné vysvětlení ve věci šetřeného přestupku od vojáků a občanských zaměstnanců. Tyto osoby mohou odmítnout podat vysvětlení pouze tehdy, jestliže by jim hrozilo nebezpečí postihu za kázeňský přestupek nebo trestný čin nebo jestliže by tím porušily povinnost mlčenlivosti stanovenou zvláštním předpisem²⁷⁾.

193. Orgán s kázeňskou pravomocí je oprávněn též vyslechnout toho, kdo podal podnět k projednání přestupku²⁸⁾.

²⁷⁾ Zákon č. 148/1998 Sb.

²⁸⁾ § 54 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb.

194. Orgán s kázeňskou pravomocí řízení o kázeňském přestupku zastaví, zejména tehdy, jestliže

- a) se skutek nestal nebo není kázeňským přestupkem;
- b) skutek nespáchal podezřelý ze spáchání kázeňského přestupku nebo mu spáchání skutku nebylo prokázáno;
- c) odpovědnost za kázeňský přestupek zanikla;
- d) o kázeňském přestupku pravomocně rozhodl orgán činný v trestním řízení;
- e) podezřelý ze spáchání kázeňského přestupku přestal být vojákem.

195. Vznikne-li při řízení o kázeňském přestupku důvodné podezření, že došlo k trestnému činu, orgán s kázeňskou pravomocí věc oznámí státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu²⁹⁾ a postoupí mu pořízenou spisovou dokumentaci.

196. Postačí-li k nápravě vojáka a obnovení vojenské kázně vytknutí méně závažného jednání, které má znaky kázeňského přestupku, kázeňský trest se neuloží. O tom pořídí orgán s kázeňskou pravomocí krátký úřední záznam, ve kterém stručně zdůvodní své rozhodnutí. Tento záznam se ukládá po dobu šesti měsíců spolu s ostatní dokumentací.

197. Za kázeňský přestupek lze uložit kázeňský trest nejdříve 24 hodin po jeho spáchání, nejpozději však do 30 dnů ode dne, kdy se o jeho spáchání orgán s kázeňskou pravomocí dověděl. To neplatí, bylo-li podáno odvolání.

198. Je-li jednání vojáka, v němž lze spatřovat naplnění skutkové podstaty kázeňského přestupku, předmětem šetření jiného orgánu, lze kázeňský trest uložit nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy se orgán s kázeňskou pravomocí dověděl o výsledku tohoto šetření. Dopustil-li se voják, vyslaný do zahraniční mise mimo organickou jednotku, kázeňského přestupku v zahraničí, počíná lhůta 30 dnů pro uložení kázeňského trestu běžet dnem, který následuje po dni návratu vojáka ze zahraničí.

²⁹⁾ § 8 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ve znění zákona č. 292/1993 Sb.

Rozhodnutí

199. Náležitosti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu jsou uvedeny v čl.137 až 139 a příloze 16 tohoto řádu.

200. V poučení o odvolání se uvede lhůta pro odvolání a oznámí se služební orgán, ke kterému lze odvolání podat.

201. Při uložení kázeňského trestu snížení platu se stejnopis pravomocného rozhodnutí odešle příslušnému finančnímu orgánu.

202. Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu je pravomocné, jestliže:

- a) se voják výslovně a vlastnoručně písemně vzdal práva na odvolání nebo podané odvolání vzal zpět;
- b) proti němu nebylo ve stanovené lhůtě podáno odvolání;
- c) bylo rozhodnuto v odvolacím řízení;
- d) se proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu nelze odvolat.

Odvolání

203. Proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu lze podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení; do doby pro podání odvolání se nezapočítává doba nepřetržitého vojenského výcviku. Odvolání má odkladný účinek.

204. Odvolání se podává vždy písemně orgánu s kázeňskou pravomocí, který je nadřízen tomu, jenž o uložení kázeňského trestu rozhodl. Proti rozhodnutí ministra obrany ČR se lze odvolat k prezidentovi republiky. Proti rozhodnutí prezidenta republiky se nelze odvolat. Odvolání lze vzít zpět do doby rozhodnutí odvolacího orgánu.

205. Odvolací orgán napadené rozhodnutí a předchozí řízení přezkoumá, a je-li to třeba, doplní ho, popřípadě odstraní zjištěné vady.

206. Odvolací orgán rozhodne o odvolání bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 30 dnů ode dne doručení odvolání.

207. Jsou-li pro to důvody, odvolací orgán rozhodnutí zruší nebo změní, jinak odvolání zamítne a rozhodnutí o kázeňském přestupku po-

tvrdí. V odvolacím řízení nemůže odvolací orgán rozhodnout v neprospěch potrestaného.

208. Rozhodnutí o odvolání (příloha 17 tohoto řádu) se musí vydat písemně a voják s ním musí být seznámen. Ustanovení čl. 199 až 201 tohoto řádu platí přiměřeně také pro rozhodnutí o odvolání.

209. Proti rozhodnutí o odvolání se již nelze odvolat. Rozhodnutí je vykonatelné dnem po nabytí právní moci, tj. následujícím dnem po dni, ve kterém se voják s rozhodnutím o odvolání seznámil.

Přezkoumání pravomocných rozhodnutí

210. Pravomocné rozhodnutí o uložení kázeňského trestu může z vlastního nebo jiného podnětu přezkoumat nejbližší nadřízený toho orgánu s kázeňskou pravomocí, který kázeňský trest uložil. Nadřízený si vyžádá spisovou dokumentaci a vyjádření od orgánu s kázeňskou pravomocí, který kázeňský trest uložil. Uložený kázeňský trest lze zrušit, byl-li uložen v rozporu s ustanoveními právních předpisů a interních normativních aktů. O zrušení kázeňského trestu se pořídí doložka do původního rozhodnutí o uložení kázeňského trestu, v záznamu o odměnách a trestech se celý zápis učiní nečitelným a uvede se poznámka „Zrušeno“. Na vojáka se nadále pohlíží, jako by nebyl potrestán.

Zvláštní ustanovení

211. Jednání vojáka, které se v právním předpise²⁵⁾ označuje za přešupek, vyřizují orgány s kázeňskou pravomocí jako kázeňský přešupek podle ustanovení čl. 183 odst. b) tohoto řádu.

212. Při vyřizování kázeňských přešupků podle ustanovení čl. 183 odst. b) tohoto řádu postupují orgány s kázeňskou pravomocí podle ustanovení čl. 169 až 181 tohoto řádu.

Ukládání sankcí

213. Za přestupky uvedené v čl. 183 odst. b) tohoto řádu ukládají orgány s kázeňskou pravomocí sankce (přílohy 18 a 19 tohoto řádu), které stanovují zvláštní předpisy. Jedná se zejména:

- a) o napomenutí;
- b) o pokutu;
- c) o zákaz činnosti;
- d) o propadnutí věci³⁰⁾.

214. Uloží-li orgán s kázeňskou pravomocí sankci zákaz činnosti, ke které je třeba zvláštního povolení či osvědčení²⁴⁾, je povinen stejnopis pravomocného rozhodnutí odeslat příslušnému správnímu orgánu. Bylo-li mu takové zvláštní povolení či osvědčení postoupeno spolu s podnětem k projednání přestupku, odešle je spolu se stejnopisem rozhodnutí. Orgán s kázeňskou pravomocí není oprávněn příslušná povolení nebo osvědčení zadržovat či odnímat.

215. Do doby zákazu činnosti se započítává doba, po kterou pachatel na základě opatření správního orgánu učiněného v souvislosti s projednávaným přestupkem nesměl již tuto činnost vykonávat.

216. Rozhodnutí o upuštění od výkonu zbytku zákazu činnosti se vydává pouze na žádost vojáka, kterému byla tato sankce uložena.

217. Umožňuje-li to zvláštní zákon, lze od výkonu zbytku zákazu činnosti po uplynutí poloviny doby výkonu této sankce upustit³¹⁾, jestliže pachatel přestupku způsobem svého života prokázal, že její další výkon není potřebný.

218. Orgán s kázeňskou pravomocí, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, žádost přezkoumá a nevyhoví-li jí, vydá písemné rozhodnutí o jejím zamítnutí. Své rozhodnutí odůvodní. S rozhodnutím musí být žadatel seznámen. Proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat.

³⁰⁾ Např. § 11 zákona č. 200/1990 Sb.

³¹⁾ § 14 zákona č. 200/1990 Sb.

219. Jsou-li splněny podmínky stanovené v čl. 217 tohoto řádu, vydá orgán s kázeňskou pravomocí písemné rozhodnutí o upuštění od výkonu zbytku zákazu činnosti. Stejnopis rozhodnutí odešle příslušnému správnímu orgánu.

220. Pokutu, uloženou za přestupek, je pachatel přestupku povinen uhradit do 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí.

221. Neuhradí-li pachatel přestupku uloženou pokutu dobrovolně, odešle orgán s kázeňskou pravomocí potřebné podklady příslušnému orgánu, který je oprávněn vymáhat pohledávky.

222. Rozhodnutí o uložení sankce se musí potrestanému doručit. Převzetí rozhodnutí potvrdí potrestaný svým podpisem na druhopisu rozhodnutí a převezme jeho prvopis. Odepře-li potrestaný rozhodnutí převzít a převzetí potvrdit, poznamená to orgán s kázeňskou pravomocí na rozhodnutí a upozorní potrestaného, že odepření převzetí nemá vliv na běh lhůty na odvolání. Skutečnost, že potrestanému bylo rozhodnutí doručeno, může písemně potvrdit třetí osoba (voják se stejnou či vyšší hodností jako potrestaný, občanský zaměstnanec, kteří zastávají stejnou nebo vyšší funkci jako potrestaný).

Zahlázení kázeňského trestu

223. Nedopustil-li se voják z povolání během jednoho roku od pravomocného uložení kázeňského trestu dalšího kázeňského přestupku, kázeňský trest se zahladí znečitelněním záznamu v evidenci, kromě čísla jednacího rozhodnutí, a voják se posuzuje, jako by mu kázeňský trest nebyl uložen. Orgán s kázeňskou pravomocí může i před uplynutím jednoho roku od pravomocného uložení kázeňského trestu rozhodnout o zahlázení tohoto trestu s přihlédnutím k chování vojáka.

224. Byla-li uložena sankce zákazu činnosti, nelze ji zahladit před ukončením jejího výkonu nebo před upuštěním od výkonu jeho zbytku.

225. U přestupků podle zvláštních zákonů se ustanovení čl. 223 tohoto řádu užije obdobně. To neplatí u přestupků proti majetku a u přestupků

na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomániemi, jejichž opakováním lze spáchat trestný čin³²⁾. Rozhodnutí o takových přestupcích se i po zahlazení ponechávají v evidenci po dobu tří let.

5. Společná ustanovení o evidenci kázeňských odměn a kázeňských trestů

226. Evidence kázeňských odměn a kázeňských trestů se vede u útvaru v záznamech o odměnách a trestech (příloha 21 tohoto řádu) jako volná součást osobního spisu.

227. Do záznamů o odměnách a trestech se zapisují kázeňské odměny udělené vojákově a pravomocně uložené kázeňské tresty včetně sankcí za kázeňské přestupky podle čl. 115 odst. b) tohoto řádu.

228. Záznamy o odměnách a trestech se vedou:

a) u roty pro mužstvo a poddůstojníky v základní nebo náhradní službě a na vojenském cvičení;

b) u štábu útvaru pro příslušníky hodnostních sborů rotmistrů, praporčíků a důstojníků útvaru;

c) u štábu svazku pro velitele podřízených útvarů;

d) u štábu svazu pro velitele podřízených svazků a velitele přímo podřízených útvarů a zařízení;

e) u Generálního štábu Armády České republiky (GŠ AČR) pro velitele svazů, velitele přímo podřízených útvarů a pro příslušníky GŠ AČR;

f) u Ministerstva obrany pro velitele přímo podřízených útvarů a vojáky MO.

229. Každý orgán s kázeňskou pravomocí, který uložil kázeňský trest, musí po nabytí právní moci rozhodnutí jeho druhopis předat veliteli roty (orgánu, který vede evidenci kázeňských trestů) potrestaného. Ten zabezpečí evidenci kázeňského trestu a předá rozhodnutí o kázeňském trestu společně s případnou spisovou dokumentací (např. spis, který po-

³²⁾ § 201 a § 247 trestního zákona

stoupily orgány činné v trestním řízení; dokumentaci řízení o přestupku) k uložení.

230. Byla-li udělena kázeňská odměna prominutí trestu, zapíše se do části odměny a záznam o příslušném kázeňském trestu se znečitelní kromě čísla jednacího rozhodnutí.

231. Každý zápis v záznamu o odměnách a trestech mužstva a poddůstojníků v základní nebo náhradní službě a na vojenském cvičení musí podepsat velitel roty (baterie). Zápis v záznamu o odměnách a trestech příslušníků hodnostních sborů rotmistrů, praporčíků a důstojníků musí podepsat náčelník štábu, u velitelů útvarů a generálů náčelník nadřízeného štábu.

Každý voják má právo se seznámit se svým záznamem o odměnách a trestech.

232. Velitel útvaru nebo jemu na roveň postavený funkcionář jsou povinni nejméně jednou za tři měsíce zkontrolovat záznamy o odměnách a trestech vojáků z povolání ke zjištění, zda se odměny udělují a tresty ukládají v souladu s právními předpisy. Velitelé útvarů, u nichž se vykonává vojenská základní nebo náhradní služba, zpracovávají hlášení podle přílohy 23 tohoto řádu, které zašlou Inspekci ministra obrany.

233. Velitel roty (baterie) a vyšší velitelé musí při hodnocení výcviku hodnotit také udělování odměn a ukládání trestů, zejména vyčíslit počet udělených odměn a uložených trestů, porovnat ho s předchozím obdobím, rozebrat příčiny kázeňských přestupků, vyzdvihnout odměněné a stanovit opatření k předcházení dalšímu opakování kázeňských přestupků.

HLAVA 3 ROZDĚLENÍ ČASU

1. Denní řád

234. Denní řád stanovuje rozdělení času a vydává ho velitel útvaru pro celý útvar. V denním řádu musí být určena doba pro:

- a) budíček;
- b) osobní hygienu a úklid;
- c) rozvod do zaměstnání;
- d) výcvik (údržbu výstroje, výzbroje, ostatní techniky a dalšího materiálu a přípravu na zaměstnání příštího dne);
- e) denní hlášení;
- f) výdej jídla;
- g) přípravu k výkonu služby v posádkové (útvarové) směně;
- h) lékařské prohlídky a ambulantní ošetření;
- i) vyhlášení rozkazu velitele a stanovení bojového rozdělení;
- j) volno vojáků v základní nebo náhradní službě a na vojenském cvičení, kulturní a sportovní činnost;
- k) večerku;
- l) večerní prověrku;
- m) osm hodin nepřetržitého spánku.

2. Ranní činnost

235. Ráno, na signál „BUDÍČEK“, vyhlásí dozorčí jednotky budíček celé jednotce.

Po budíčku se koná úklid místností a dalších prostorů jednotky, úprava lůžek a ranní hygiena.

Po budíčku zapíše dozorčí jednotky do Knihy nemocných vojáky, kteří se hlásí k lékařskému ošetření, a ve stanovenou dobu je odešle na posádkovou ošetrovnu.

3. Rozvod do zaměstnání

236. Rozvodu do zaměstnání se zúčastňují všichni příslušníci jednotky (útvary). Rozvod do zaměstnání řídí velitel jednotky (útvary). Jednou týdně se uskutečňuje rozvod do zaměstnání v útvaru za řízení velitele útvaru.

Při rozvodu do zaměstnání se kontroluje přítomnost osob, jejich vnější vzhled a dodržování pravidel osobní hygieny, připravenost osob, výzbroje, ostatní techniky a dalšího materiálu na zaměstnání.

4. Zaměstnání

237. Obsahem zaměstnání je výcvik a plnění služebních úkolů. Rozvržení doby zaměstnání v týdnu určuje velitel útvaru tak, aby dny nepřetržitého odpočinku v týdnu připadaly podle možností na sobotu a neděli. Vyžaduje-li to povaha zaměstnání, může být doba zaměstnání rozvržena nerovnoměrně.

238. Výcvikem se pro účely tohoto řádu rozumí i příprava vojenského materiálu včetně techniky k výcviku, přesun do prostoru výcviku a zpět, údržba vojenského materiálu po skončení výcviku včetně doplnění pohonných hmot a maziv, jakož i příprava na zaměstnání příštího dne. Nepřetržitý výcvik (cvičení) se neomezuje počtem výcvikových hodin, trvá bez přerušení několik dní, uskutečňuje se zpravidla s vojenskou technikou mimo útvar na cvičištích (ve vojenských výcvikových prostorech) a pod taktickým námětem.

239. Služební úkoly vojáků v základní nebo náhradní službě zahrnují i plnění povinností, které vyplývají z funkcí, do kterých jsou vojáci v základní nebo náhradní službě zařazeni nebo pro které se připravují. Součástí těchto úkolů je i příprava k výkonu a výkon služby ve směně, zabezpečení úkolů bojové pohotovosti a plnění dalších neodkladných služebních úkolů v souladu s ustanoveními právních předpisů, interních normativních aktů a rozkazů.

240. Délka služby ve směně nesmí přesáhnout 24 hodin. Voják v základní nebo náhradní službě a na vojenském cvičení má nejdéle po

každých šesti hodinách nepřetržitého výkonu služby ve směně nárok na přestávku na jídlo a oddech v trvání nejméně 30 minut. Přestávky na jídlo a oddech se započítávají do doby výkonu služby ve směně. Mezi dvěma směnami má voják v základní nebo náhradní službě a na vojenském cvičení nárok na nepřetržitý odpočinek tak, aby mezi koncem směny a počátkem následujícího zaměstnání bylo nejméně 12 hodin. Nadřízený může výjimečně, zejména při výcviku mimo útvar, nebo hrozí-li nebezpečí ohrožení zdraví, života nebo majetku, nepřetržitý odpočinek zkrátit až na šest hodin. Vojáci při výkonu služby ve směně odpočívají (spí) v době, kterou stanovují směrnice, nejméně však tři hodiny.

Voják z povolání má nejdéle po pěti hodinách nepřetržitého výkonu služby nárok na přestávku v trvání nejméně 30 minut na jídlo a odpočinek. Jde-li o službu, jejíž výkon nemůže být přerušen, musí být vojákovi z povolání zajištěna přiměřená doba na jídlo a odpočinek.

241. Po ukončení výcviku, zejména střelb a cvičení, velitelé jednotek osobně kontrolují počty a úplnost veškeré používané výstroje, výzbroje (zejména munice), ostatní techniky, výcvikových pomůcek a dalšího materiálu.

242. U útvarů se organizují hospodářské dny a všeobecný úklid, jejichž cílem je ošetřit výzbroj, ostatní techniku a další materiál, učební a výcvikovou základnu, uvést do pořádku ubytovací objekty, parky vojenské techniky a skladové prostory.

Hospodářské dny se organizují podle plánu, který zpracovává náčelník štábu útvaru a schvaluje velitel útvaru, nejméně však jednou měsíčně. K řízení prací se určuje nezbytný počet vojáků z povolání.

5. Vztyčování a snímání státní vlajky

243. Státní vlajka se vztyčuje a snímá, na základě rozhodnutí velitele, na místě k tomu určeném. Vztyčování a snímání státní vlajky ve dnech státních svátků upravuje zvláštní právní předpis³³⁾.

³³⁾ Zákon č. 68/1990 Sb., o užívání státního znaku, státní vlajky a ostatních symbolů České republiky, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška ministerstva vnitra České republiky č. 435/1990 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o užívání státního znaku a státní vlajky České republiky, ve znění vyhlášky č. 52/1993 Sb.

244. Pro vztyčování a snímání státní vlajky velitel stanoví:

- a) místo a časový harmonogram;
- b) složení směny určené k provedení aktu;
- c) ústroj příslušníků směny a její materiální zabezpečení;
- d) postup aktu vztyčování a snímání včetně povinností jednotlivých příslušníků směny (za dodržení ustanovení čl. 87 a 89 tohoto řádu).

6. Denní hlášení

245. K vyřizování služebních a osobních záležitostí vojáků se u všech velitelství, rotou (baterií) počínaje, koná denní hlášení. U útvaru se uskutečňuje nejméně dvakrát týdně, u roty (baterie) zpravidla denně.

246. Knihu návrhů, žádostí a stížností vede u útvaru náčelník štábu a u jednotky výkonný praporčík.

Vojáci, kteří chtějí řešit své osobní nebo služební záležitosti s příslušným velitelem, tuto skutečnost ohlásí svému nejbližšímu nadřízenému a ten zabezpečí jejich zapsání do Knihy návrhů, žádostí a stížností.

Právo určovat vojáky k dennímu hlášení k jejich nejbližšímu nadřízenému, velitelem roty (baterie) počínaje, má každý nadřízený.

247. Náčelník štábu (výkonný praporčík) předloží Knihu návrhů, žádostí a stížností veliteli a ten určí, kdo se k dennímu hlášení dostaví osobně.

Denního hlášení u velitele útvaru se zúčastňuje velitel roty (baterie) s určenými podřízenými.

248. Po příchodu k veliteli se voják představí a přednese svoji žádost nebo služební záležitost.

Nemůže-li velitel o žádosti nebo služební záležitosti rozhodnout ihned, je povinen zajistit, aby podřízený byl o jeho rozhodnutí informován dodatečně. Své rozhodnutí napíše velitel do Knihy návrhů, žádostí a stížností.

7. Rozkaz velitele a bojové rozdělení

249. V pracovních dnech vydávají velitelé útvarů a velitelé rot (baterií) rozkaz a stanovují bojové rozdělení.

Rozkaz zpracovává podle pokynů velitele útvaru náčelník štábu, u roty (baterie) podle pokynů velitele roty (baterie) výkonný praporčík.

Rozkaz velitele obsahuje zejména:

- a) výpisy z rozkazů nadřízených;
- b) služební zařazení vojáků z povolání k výkonu služby a zařazení vojáků v základní nebo náhradní službě a vojáků v záloze povoláných na vojenskou cvičení do funkcí;
- c) přidělení zbraní a další vojenské techniky a jejich odevzdání;
- d) uzavření dohod o hmotné odpovědnosti;
- e) zařazení do služeb a směn, bojové pohotovosti a dosažitelnosti;
- f) pokyny pro zaměstnání příštího dne a pokyny pro volné dny, zejména pro zabezpečení náročných a mimořádných úkolů a pořádku u útvaru (jednotky);
- g) vyhlášení udělených odměn a uložených trestů;
- h) seznam došlých zapsaných zásilek.

Rozkaz velitele útvaru podepisuje velitel a náčelník štábu útvaru, u roty (baterie) velitel roty (baterie) a výkonný praporčík.

250. Ve stanovenou dobu nastupuje jednotka k vyhlášení rozkazu a stanovení bojového rozdělení. Velitel jednotky po převzetí hlášení vyhlásí rozkaz. Po vyhlášení rozkazu vyhodnotí výsledky výcviku, dodržování kázně, bezpečnostních pravidel a přesvědčí se, zda byly pochopeny pokyny na příští den. Potom provede bojové rozdělení.

251. Bojové rozdělení se stanovuje denně na dobu 24 hodin. Na soboty, neděle a svátky se stanovuje v poslední pracovní den před nimi. U útvaru vypracovává bojové rozdělení náčelník štábu, u roty (baterie) velitel roty (baterie).

Při bojovém rozdělení se určují jednotky, jednotliví vojáci, výzbroj, ostatní technika a další materiál k zabezpečení bojové pohotovosti.

Po bojovém rozdělení vydává výkonný praporčík zapsané zásilky a ostatní poštovní zásilky.

Veškeré zásilky musí obdržet výhradně adresát. Je zakázáno předávat je jiným a přebírat je pro jiné příslušníky jednotky.

252. Vyhlášením rozkazu velitele a stanovením bojového rozdělení u roty (baterie) končí zaměstnání. Vojáci v základní nebo náhradní službě a na vojenském cvičení, kteří nejsou zařazeni do posádkové nebo útvarové směny, včetně strážní služby následujícího dne, ani do funkcí k zabezpečení bojové pohotovosti anebo určení k plnění neodkladných služebních úkolů, mají po ukončení zaměstnání volno. Neodkladné služební úkoly musí být stanoveny v rozkaze velitele spolu s termíny jejich splnění. Kromě toho musí být v rozkaze určeny i osoby, které splnění těchto úkolů zkontrolují.

8. Večerka a večerní prověrka

253. Nárok vojáků na nepřetržitý spánek v trvání osmi hodin se zabezpečuje vyhlášením večerky a budíčku. Po vyhlášení večerky se u útvaru nekonají žádné společenské, kulturní a sportovní akce. Výjimky povoluje velitel útvaru, u roty (baterie) velitel roty (velitel baterie).

Po večerce se smí v ubytovacím prostoru útvaru používat jen tlumené osvětlení a noční klid se nesmí rušit.

V předvečer sobot, nedělí a státních svátků se večerka vyhláší o jednu hodinu později než v ostatní dny. Budíček se v sobotu, neděli a ve státní svátek vyhláší rovněž o hodinu později.

254. Ke kontrole přítomnosti příslušníků roty (baterie) se denně koná večerní prověrka. Večerní prověrku provádí dozorčí roty (baterie) po vyhlášení signálu „VEČERKA“ bez nástupu přítomných vojáků.

Po večerní kontrole podají dozorčí rot (baterií) hlášení dozorčímu útvaru. Uvedou údaje o přítomných a nepřítomných vojácích, jmenovitě o vojácích, kteří se neoprávněně vzdělili.

9. Vycházka

255. Mužstvo a poddůstojníci v základní nebo náhradní službě a v záloze na vojenském cvičení, kteří nejsou zařazeni do posádkové nebo útvarové směny, nebyli zařazeni při rozdělení do funkcí k zabezpečení bojové pohotovosti a kteří neplní neodkladné služební úkoly, mají nárok po ukončení zaměstnání odejít na vycházku z ubytovacího prostoru útvaru. Voják je povinen předem ohlásit vycházku nejbližšímu nadřízenému.

256. Vojákovi vzniká nárok na vycházku nejdříve po třech týdnech základního výcviku. Toto ustanovení se nevztahuje na vojáky v základní nebo náhradní službě, kteří byli povoláni k dokončení této služby.

257. O místě pobytu a způsobu vyrozumění vojáků, kteří předpokládají strávit noc mimo útvar, vede dozorčí roty (baterie) záznam.

258. Výkonný praporčík předá po skončení bojového rozdělení dozorčímu roty (baterie) propustkové knížky těch vojáků, kteří nejsou zařazeni do posádkové a útvarové směny, kteří nebyli při rozdělení určeni do funkcí k zabezpečení bojové pohotovosti nebo určeni k plnění neodkladných služebních úkolů a kteří nevykonávají kázeňský trest zákazu vycházek.

Odchod na vycházku hlásí mužstvo a poddůstojníci v základní nebo náhradní službě a na vojenském cvičení veliteli družstva a dozorčímu roty (baterie). Dozorčí roty (baterie) je zapíše do Knihy vycházek, odchodu a příchodu příslušníků roty (baterie, dále jen Kniha vycházek) a vydá jim propustkové knížky.

259. Vojáci v základní nebo náhradní službě a vojáci v záloze povolání na vojenské cvičení, kteří odcházejí z vojenského objektu, musí mít u sebe vojenskou a propustkovou knížku.

Po návratu z vycházky se vojáci dostaví k dozorčímu roty (baterie), hlásí (oznámí) mu příchod a odevzdají propustkové knížky. Dozorčí roty (baterie) zapíše jejich příchod do Knihy vycházek.

260. Poddůstojníci v základní službě, kteří jsou dočasně zařazeni do funkcí pro vojáky z povolání, mají propustkové knížky trvale u sebe.

Odchod z vojenského objektu a návrat oznamují dozorčímu roty (baterie). Tráví-li noc mimo vojenský objekt, vede se o místě jejich pobytu a způsobu vyrozumění záznam u dozorčího roty (baterie).

10. Přijímání návštěv

261. Vojáci mohou přijímat v objektech kasáren návštěvy v době mimo zaměstnání pouze v prostorech, které jsou k tomu vyhrazeny. Nemohou přijímat návštěvy, které donášejí alkoholické nápoje, návykové látky nebo jsou pod jejich vlivem. Takovým osobám dozorčí útvaru nepovolí vstup do kasáren. Se souhlasem velitele roty (baterie) mohou vojáci výjimečně přijímat návštěvy i v době zaměstnání.

Velitelé útvarů umožní duchovním církví, požádají-li o to, v době mimo zaměstnání, osobní jednání s vojáky, kteří s tímto jednáním souhlasí. K tomu je možno využít místnosti pro návštěvy, a pokud to místní podmínky dovolí, i zvláštní místnosti.

262. Rozkazem velitele útvaru může být určen z poddůstojníků nebo mužstva dozorčí místnosti pro návštěvy. Jeho práva a povinnosti musí být stanoveny ve směrnících, které schválil velitel útvaru.

11. Zvláštnosti výkonu služby v zahraničí

263. Na vojáky, kteří konají službu v jednotkách mnohonárodních ozbrojených sil, a na jiné vojáky, kteří působí v zahraničí, se vztahují ustanovení této hlavy, nestanovují-li mezinárodní smlouvy, kterými je Česká republika vázána a které upravují podmínky působení těchto jednotek a vojáků, jinak.

Zvláštnosti této služby, včetně služby konané nad základní týdenní dobu služby, služební pohotovost a doba nepřetržitého vojenského výcviku jsou určeny potřebami plnění úkolů jednotky, se stanovují rozkazem příslušného velitele a kompenzují se výplatou zvláštního příplatku, který upravuje právní předpis³⁴⁾.

³⁴⁾ §11 odst. 3 zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění zákona č. 40/1994 Sb. a zákona č. 217/2000 Sb.

HLAVA 4

ORGANIZACE POSÁDKOVÉ SLUŽBY A CHOD SLUŽBY ÚTVAROVÉ SMĚNY

1. Posádka a velitelství posádky

264. V každém místě, kde je trvale nebo dočasně dislokován svaz, svazek, útvar, samostatná jednotka, vojenská škola, ústav nebo zařízení (dále jen vojenský útvar), se zpravidla zřizuje posádka.

265. Posádku tvoří vojenské útvary rozmístěné trvale nebo dočasně na území jedné nebo několika blízkých obcí.

266. Velitelství posádky se nazývá buď posádkové velitelství, nebo velitelství tábora (základny).

V posádce, ve které je trvale nebo dočasně dislokován jeden nebo více vojenských útvarů, se podle rozhodnutí velitele posádky zřizuje **posádkové velitelství**.

V místě, kde se vojenské útvary dočasně soustřeďují k výcviku nebo k jiným účelům, se zřizuje **velitelství tábora** (základny).

Je-li Hradní stráž rozmístěna v místě, kde není posádkové velitelství, se toto velitelství nezřizuje.

267. Posádkové velitelství se zpravidla umísťuje ve zvláštní budově, ve které se vyčleňují místnosti pro jeho pracovníky a dále pro dozorčího posádky a jeho pomocníka, pro pořádkovou hlídku, pro přípravu posádkové směny k výkonu služby a pro zadržené vojáky (odděleně pro mužstvo, poddůstojníky a příslušníky hodnostních sborů rotmistrů, praporčíků a důstojníků).

Umístění posádkového velitelství se musí oznámit všem vojenským útvarům dislokovaným v posádce a přístup k němu se musí umožnit všem osobám.

268. Nachází-li se velitelství posádky za války v pásmu válečné činnosti, podřizuje se tomu veliteli, v jehož pásmu se nachází.

2. Velitel posádky

269. Velitele posádky určuje svým rozkazem velitel sil územní obrany. Do obdržení rozkazu o určení do této funkce plní povinnosti velitele posádky ten velitel (důstojník), který má nejvyšší funkci. Je-li v posádce několik takto naroveň postavených velitelů, plní funkci velitele posádky ten z nich, který má vyšší hodnost. Velitel posádky je v záležitostech posádkové služby (čl. 276 tohoto řádu) podřízen veliteli sil územní obrany.

Velitele posádky (základny) při dislokaci jednotky v zahraničí určuje svým rozkazem velitel kontingentu. Velitel posádky (základny) je veliteli kontingentu podřízen ve všech záležitostech.

Velitel kontingentu současně veliteli základny stanoví úkoly k organizaci a chodu posádkové služby v souladu se stanovenými pravidly bojového chování pro příslušnou misi.

Velitele posádky v Praze ustanovuje do funkce náčelník GŠ AČR a Posádkové velitelství Praha je náčelníkovi GŠ AČR podřízeno ve všech záležitostech.

270. Velitelem tábora ve vojenském výcvikovém prostoru je velitel toho vojenského útvaru, který je v táboře dočasně soustředěn. Je-li v táboře více než jeden vojenský útvar, plní funkci velitele tábora ten velitel, který má nejvyšší funkci; při rovnosti funkcí ten, který je hodností vyšší. Velitele tábora mimo vojenský výcvikový prostor určuje ten velitel, který o zřízení tábora rozhodl.

271. Velitel posádky je v záležitostech posádkové služby nadřízen:

- a) všem vojenským útvarům v posádce;
- b) všem vojákům v činné službě, kteří se nacházejí v posádce, kromě jeho nadřízených.

Velitel posádky v Praze není v záležitostech posádkové služby nadřízen organizačním celkům Ministerstva obrany.

272. Velitel posádky je představitelem posádky vůči místním orgánům státní správy a územní samosprávy.

273. Velitel posádky odpovídá:

- a) za zpracování a aktualizaci posádkového plánu bojové pohotovosti vojsk;
- b) za zpracování a aktualizaci plánu místní obrany posádky (čl. 278 tohoto řádu);
- c) za organizaci a chod posádkové služby v posádce.

274. Velitel posádky je povinen:

- a) organizovat ochranu a přípravu posádky k obraně;
- b) zpracovat předepsanou dokumentaci pro výkon služby posádkové směny;
- c) rozdělovat službu v posádkové směně mezi vojenské útvary v posádce a řídit výkon služby posádkové směny. K tomu zpracovává rozdělovník služeb, vydává pokyny pro výkon služby dozorčímu posádky a stanovuje hesla pro stráž;
- d) řídit činnost odborné posádkové služby (čl. 298 tohoto řádu);
- e) řídit logistické zabezpečení posádky; provoz vojenské techniky, organizaci spojení, ochranu životního prostředí a požární ochranu v posádce;
- f) vést evidenci všech vojáků, kteří přijíždějí na služební cestu nebo dovolenou do posádky, řešit trvalé i přechodné ubytování vojenských útvarů a jednotlivých vojáků na služební cestě v posádce;
- g) rozdělovat ubytovací prostory a přidělovat vojenská cvičiště, střelnice, vojenská tělovýchovná a ostatní zařízení v posádce k výcviku (dalšímu využití) a k údržbě;
- h) organizovat vystoupení vojsk na veřejnosti (např. vojenské pouti při pohřbech osob, které na ně mají nárok; společné vojenské přísahy v posádce a jiné slavnostní akty);
- i) zabezpečovat evidenci vojenských hřbitovů, hrobů a památníků; v součinnosti s orgány státní správy pečovat o jejich udržování;
- j) spolupracovat s orgány Vojenské policie při udržování vojenské kázně a pořádku v posádce; podle místních podmínek určovat pořádkové hlídky do posádkové směny;

k) v mezích své pravomoci dávat podnět k zahájení trestního řízení vůči vojákům, kteří jsou podezřelí ze spáchání trestných činů;

l) vítat a v obvodu posádky doprovázet osoby uvedené v čl. 88 tohoto řádu. Velitel posádky v Praze se přitom řídí zvláštními nařízeními;

m) nejméně jednou měsíčně osobně zkontrolovat výkon služby posádkové směny, vnější stav střežených objektů, stav strážnic a strážních stanovišť, výkon kázeňského trestu vězení, věznic, přípravu vojáků k výkonu služby v posádkové směně a rozdělení posádkové směny;

n) neprodleně předat buď sám, nebo prostřednictvím dozorčího posádky, osoby uvedené v čl. 393 tohoto řádu policejním orgánům nebo orgánům činným v trestním řízení; o předání vyhotovit úřední záznam;

o) vést přehled o mimořádných událostech a o případech porušování vojenské kázně a pořádku v posádce;

p) vést evidenci všech vojenských útvarů a vojenských objektů v posádce;

q) k řízení posádkové služby vydávat rozkaz velitele posádky.

275. Velitel posádky je dále povinen hlásit svému nejbližšímu nadřízenému a veliteli sil územní obrany:

a) příjezd osob uvedených v čl. 88 tohoto řádu do posádky a jejich odjezd;

b) události, při nichž došlo k usmrcení osob, značným škodám na majetku státu v právu hospodaření MO a katastrofy vojenské techniky;

c) jiné události vojenského rázu, které jsou pro rezort MO nebo stát důležité.

3. Posádková služba

276. Posádkovou službou se rozumí veškerá činnost, která souvisí s posádkou jako celkem. Představuje úkony uskutečňované ve prospěch všech vojenských útvarů rozmístěných na území posádky. Jsou to především: služba posádkové směny, odborná posádková služba (čl. 298 tohoto řádu), pietní a smuteční akty, společná vojenská přísaha, jiné slavnostní akty a další vystoupení vojsk na veřejnosti, logistické zabezpečení posád-

ky, provoz vojenské techniky v posádce, organizace spojení, obrana a ochrana posádky, ochrana životního prostředí, kázeň a pořádek v posádce, provoz posádkové ošetrovny, vojenských cvičišť, střelnic, vojenských tělovýchovných a jiných zařízení v posádce a evidence vojenských hřbitovů, hrobů a památníků.

277. Posádkovou službu řídí velitelé posádek. K řízení a výkonu dílčích činností v rámci posádkové služby se z vojenských útvarů rozmístěných v posádce určují další odborní funkcionáři.

Je-li v posádce jen jeden útvar, uveřejňují se rozkazy k řízení posádkové služby v rozkaze velitele útvaru.

278. Ke sladění činnosti vojenských útvarů při obraně a ochraně posádky se zpracovává:

a) posádkový plán bojové pohotovosti vojsk. Tento plán se zpracovává podle platných nařízení nadřízených orgánů;

b) plán místní obrany posádky. V tomto plánu se uvádějí organizační, personální a materiální opatření k obraně vojsk v posádce, k ochraně proti účinkům soudobých prostředků ničení a opatření k ochraně při vzniku provozních, ekologických havárií, požárů a jiných pohrom.

S obsahem těchto plánů se musí v potřebném rozsahu seznámit všichni velitelé útvarů v posádce.

279. Veškeré přesuny vojsk přes území posádky jsou velitelé přesunovaných útvarů (jednotek) povinni hlásit předem veliteli posádky.

4. Náčelník vojenské věznice

280. Náčelník vojenské věznice (dále jen věznice) se určuje z příslušníků hodnostního sboru rotmistrů nebo praporčíků. Je podřízen veliteli posádky (náčelníkovi štábu útvaru) a odpovídá za výkon kázeňského trestu vězení v souladu s vězeňským řádem, za udržování režimu života a pořádku ve věznici, za úplnost materiálu a zařízení věznice.

Dbá na humánní zacházení s vojáky, kteří byli potrestáni kázeňským trestem vězení (dále jen potrestanými), a nedovolí snižování jejich lidské důstojnosti.

Přijímá vojáky k výkonu kázeňského trestu vězení a propouští je. Zadržené vojáky přijímá do věznice a propouští je na základě rozhodnutí policejních orgánů a velitele posádky. Vede evidenci potrestaných vojáků a uchovává trestní lístky (úřední záznamy o zadržení). Zabezpečuje úschovu dokladů a věcí potrestaných vojáků. Kontroluje dodržování vězeňského řádu a výkon služby dozorčího věznice. Vydává dozorčímu věznice nařízení k propuštění potrestaných, k jejich odeslání na práce, ke koupání podle nařízení velitele posádky a k lékařskému ošetření nemocných. Vyřizuje nebo postupuje k vyřízení žádosti potrestaných.

V záležitostech správy věznice, zabezpečení výkonu kázeňského trestu vězení a střežení potrestaných je mu podřízen dozorčí věznice. Po dobu své nepřítomnosti může pověřit dozorčího věznice výkonem některých svých povinností.

5. Posádková směna

281. Posádková směna zabezpečuje úkoly udržování vojenské kázně a pořádku na veřejnosti a dozorčí, strážní a ochranné služby v posádce.

Zřizuje se podle rozhodnutí velitele posádky v každé posádce, která se skládá z více než dvou útvarů. Velitel posádky ji může zřídit i v menších posádkách, vyžadují-li to místní poměry a potřeba posádkové služby nebo na základě nařízení nadřízeného velitele. Není-li posádková směna zřízena, plní tyto úkoly příslušníci útvarové směny.

282. Posádkovou směnu může k zabezpečení organizovanosti a režimu života velitel posádky zřídit i tam, kde je v jednom vojenském objektu ubytováno více útvarů, ústavů a zařízení.

283. Do posádkové směny se zpravidla určují:

- a) dozorčí posádky;
- b) pomocník dozorčího posádky;
- c) stráže (strážní hlídky);

- d) dozorčí věznice (jeho pomocníci);
- e) dozorčí odborných služeb (dozorčí lékař posádky, dozorčí ubytoven, klubů apod.);
- f) pořádkové hlídky;
- g) ochranná směna;
- h) dispečer elektronických zabezpečovacích systémů (EZS; určuje se jen u objektů s technickými prostředky střežení);
- i) hotovostní jednotka;
- j) řidič hotovostního vozidla;
- k) řidič hotovostního zdravotnického vozidla.

Složení posádkové směny na další měsíc se určuje do 19. dne každého měsíce v rozkaze velitele posádky s určením útvarů, které příslušné funkce v posádkové směně zabezpečí. Příslušníky přidělené k výkonu služby v posádkové směně určí velitelé útvarů ve svém rozkaze.

Osoby určené do posádkové směny se k výkonu služby v této směně připravují v době, která je stanovena v denním řádu a ve směrnících.

Ústroj příslušníků posádkové směny se stanovuje ve směrnících pro výkon jejich služby.

284. Posádková směna je podřízena veliteli posádky (tábora) a dozorčímu posádky (tábora). Podřízenost stráží upravuje čl. 419 tohoto řádu.

285. Dozorčí posádky, pomocník dozorčího posádky a dozorčí věznice, kteří jsou příslušníky hodnostních sborů rotmistrů, praporčíků a důstojníků, jsou vyzbrojeni pistolemi se dvěma zásobníky střeliva. Pomocník dozorčího posádky a dozorčí věznice z řad poddůstojníků jsou vyzbrojeni bodákem (útočným nožem) v pochvě. Dozorčí odborných služeb jsou vyzbrojeni podle rozhodnutí velitele posádky.

Dozorčí posádky

286. Dozorčí posádky se určuje z vojáků z povolání z hodnostních sborů důstojníků k přímému řízení výkonu služby posádkové směny. V malých posádkách je možno do služby dozorčího posádky určovat

i vojáky z povolání z hodnostního sboru praporčíků. Do služby dozorčího posádky se neurčují velitelé útvarů, jejich zástupci, náčelníci štábů, posluchači vojenských kurzů, lékaři a zdravotníci.

287. V posádkách, kde se určuje pouze jedna posádková stráž, mohou být povinnosti dozorčího posádky uloženy rozkazem velitele posádky dozorčímu útvaru, od kterého je stráž určena. Pro podřízenou posádkovou směnu mu může být přidělen pomocník.

288. Dozorčí posádky a jeho pomocník ve stanovené době hlásí nástup do služby veliteli posádky nebo tomu funkcionáři, kterého velitel posádky pověřil.

Nový dozorčí posádky při hlášení obdrží:

- a) nové heslo a heslo z předcházejícího dne;
- b) rozkazy a pokyny potřebné k výkonu služby;
- c) přehled složení posádkové směny.

Od starého dozorčího posádky převezme dokumentaci potřebnou k výkonu služby. Pomocník dozorčího posádky přebírá inventář a zařízení stanoviště dozorčího posádky.

289. Odchází-li dozorčí posádky ze služebních důvodů, oznámí svému pomocníkovi, kam a na jakou dobu odchází a způsob svého vyrozumění. Nemá-li pomocníka, řídí se ustanoveními směrnic.

290. V průběhu služby je dozorčí posádky povinen:

- a) provést rozdělení posádkové směny;
- b) osobně zkontrolovat dvakrát během 24 hodin (z toho jednou v noci) výkon služby stráží a stav střežených objektů. Výsledek kontroly a nařízení k odstranění zjištěných nedostatků zapíše do strážního výkazu;
- c) podle nařízení zkontrolovat výkon služby ostatních orgánů podřízené směny;
- d) doprovázet osoby, které se dostavily ke kontrole stráží, předtím zkontrolovat jejich oprávnění;
- e) při příchodu velitele posádky podat hlášení o průběhu služby.

Nastane-li v době jeho služby mimořádná událost (živelní pohroma), realizuje příslušná opatření, podá hlášení veliteli posádky a řídí se jeho rozkazy (pokyny) a směrnicemi.

Pomocník dozorčího posádky

291. Pomocník dozorčího posádky je ve službě podřízen dozorčímu posádky. Musí být seznámen s výkonem služby posádkové směny. Řídí nástup posádkové směny k rozdělení a kontroluje její složení, přičemž zaznamenává hodnosti a příjmení velitelů stráží (strážních hlídek), dozorčích, velitele ochranné směny, pořádkové hlídky, hotovostní jednotky, dispečera EZS a řidiče hotovostního vozidla. Oznamí jim svou hodnost a příjmení, hodnost a příjmení dozorčího posádky.

292. Pomocník dozorčího posádky zastupuje dozorčího posádky v době jeho nepřítomnosti a v průběhu služby plní úkoly podle jeho rozkazů.

Určuje se z příslušníků hodnostních sborů důstojníků, praporčíků, rotmistrů a z poddůstojníků podle potřeb posádky.

Dozorčí věznice a jeho pomocník

293. Dozorčí věznice se určuje k zabezpečení výkonu kázeňského trestu vězení v souladu s vězeňským řádem a ke střežení potrestaných ve věznici. Ve službě je podřízen dozorčímu posádky (útvary). V záležitostech vnitřního režimu ve věznici je podřízen náčelníkovi věznice.

Podle rozhodnutí velitele posádky (útvary) se mu k výkonu služby přidělují pomocníci v závislosti na počtu potrestaných vojáků a kapacitě věznice.

294. Dozorčí věznice se určuje z příslušníků hodnostního sboru rotmistrů nebo z poddůstojníků. Odpovídá za střežení potrestaných, za výkon trestu v souladu s vězeňským řádem, za dodržování vnitřního režimu a pořádku ve věznici, za zařízení věznice, za humánní zacházení s potrestanými a za výkon služby svých pomocníků.

295. Při výkonu služby je dozorčí věznice povinen:

a) podle pokynů náčelníka věznice přijímat do věznice vojáky k výkonu trestu a umísťovat je do cel;

b) podle pokynů dozorčího posádky (útvaru) a náčelníka věznice umísťovat do věznice zadržené vojáky;

c) při nástupu do služby přejímat potrestané v celách podle Knihy potrestaných;

d) kontrolovat stav cel při nástupu do služby a v jejím průběhu, přitom zjišťovat neporušenost vybavení a zařízení cel;

e) při ranní a večerní prověrce zkontrolovat počet potrestaných a přitom zjišťovat, zda u sebe nemají předměty, které nesmějí mít v celách;

f) hlásit náčelníkovi věznice (dozorčímu posádky, útvaru) onemocnění potrestaných;

g) dbát na dodržování denního řádu věznice a výkon trestu podle vězeňského řádu;

h) je-li to třeba, určovat pomocníky k doprovodu potrestaných ve věznici a mimo ni;

i) odesílat potrestané na práce podle rozkazu náčelníka věznice (dozorčího posádky, útvaru), po návratu zkontrolovat jejich počet a zjišťovat, zda u sebe nemají předměty, které nesmějí mít v celách;

j) dbát na včasné dodání a rozdělení jídla potrestaným ve věznici;

k) přijímat žádosti a stížnosti (hlášení) od potrestaných a předávat je náčelníkovi věznice (dozorčímu posádky, útvaru);

l) hlásit náčelníkovi věznice a dozorčímu posádky (útvaru) porušení vězeňského řádu ze strany potrestaných, závady ve službě a učiněná opatření;

m) propouštět potrestané (zadržené) na rozkaz náčelníka věznice (dozorčího posádky, útvaru).

296. Dozorčí věznice musí mít k dispozici směrnice pro dozorčího věznice a jeho pomocníky, směrnice pro poplach (bojový poplach), dokumentaci požární ochrany, denní řád útvaru a věznice, Knihu potrestaných vězením, základní řád, telefonní spojení s dozorčím posádky (útvaru) a telefonní čísla dozorčího posádky (útvaru), požární jednotky

a dozorčího zdravotníka útvaru (dozorčího lékaře posádky), Knihu přidělení potrestaných na práce a Knihu odevzdání a převzetí služby.

Podle rozhodnutí určeného funkcionáře posádky (náčelníka štábu útvaru) mohou být na stanovišti další dokumenty a pomůcky.

297. Pomocník dozorčího věznice se určuje z poddůstojníků stejné nebo nižší hodnosti než dozorčí věznice nebo z vojínů. Při výkonu služby je podřízen dozorčímu věznice. Je povinen:

- a) znát počet potrestaných ve věznici;
- b) hlásit ihned dozorčímu věznice každé porušení vězeňského řádu a neuposlechnutí rozkazu ze strany potrestaných;
- c) při výkonu služby se řídit povinnostmi uvedenými ve směrnících.

Dozorčí odborných služeb

298. Odborná posádková služba zahrnuje posádkovou lékařskou službu první pomoci a ve stanoveném rozsahu ochranu proti požárům, chod ubytoven, klubů a jiných zařízení posádky.

Odbornou posádkovou službu zřizuje velitel posádky podle místní situace na návrh odborných funkcionářů velitelství posádky anebo na základě nařízení nadřízeného velitele.

299. Dozorčí lékař posádky se určuje v rozkaze velitele posádky z počtu lékařů v posádce, kteří mají uzavřenu Smlouvu o poskytování a úhradě zdravotní péče plně nebo částečně hrazené všeobecným zdravotním pojištěním v oboru 001 (praktický lékař)³⁵⁾ s Vojenskou zdravotní pojišťovnou. Do služby dozorčího lékaře posádky se neurčují lékaři vojenských nemocnic.

300. Dozorčí lékař posádky je povinen:

- a) doprovázet osoby, které se dostavily ke kontrole chodu služby;
- b) při příchodu velitele posádky (dozorčího posádky) a náčelníka posádkové ošetrovny podat hlášení o chodu služby;

³⁵⁾ Např. zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů

c) provádět zvláštní lékařskou prohlídku vojáků před umístěním do vojenské věznice a po jejich propuštění;

d) uskutečnit kontrolu v kuchyňském bloku, existuje-li podezření, že jídlo nebo potraviny jsou závadné. Potvrdí-li se jejich závadnost, zastavit jejich výdej;

e) na vyžádání orgánů Vojenské policie, velitele nebo dozorčího posádky (útvaru) vyšetřit vojáky, u kterých je podezření, že požili alkohol či jiné omamné nebo psychotropní látky. Při podezření ze spáchání trestného činu, na vyžádání orgánů Vojenské policie, jim odebrat krev, popř. moč nebo sliny;

f) vykonávat nezbytné úkony při náhlém nebo násilném úmrtí vojáka v posádce;

g) hlásit neprodleně mimořádnou událost zdravotnického charakteru (úmrtí vojáka, hromadné úrazy vojáků, vznik epidemie apod.) dozorčímu posádky (útvaru), a v případě epidemie příslušnému epidemiologovi;

h) při vzniku epidemie zahájit základní protiepidemická opatření;

i) poskytovat lékařskou službu první pomoci.

301. Řidič hotovostního zdravotnického vozidla a zdravotnické vozidlo se určují z počtů osob a vozidel posádkové ošetrovny. Je-li to nezbytné, určují se i z počtů ostatních útvarů v posádce. Řidič je podřízen dozorčímu lékaři posádky a plní úkoly podle směrnic pro výkon služby.

302. Posádková lékařská služba první pomoci je určena k poskytování neodkladné lékařské péče vojákům v činné službě na území posádky. Směrnice pro posádkovou lékařskou službu první pomoci zpracovává náčelník posádkové ošetrovny a schvaluje velitel posádky.

Pořádková hlídka

303. Velitel pořádkové hlídky se určuje z poddůstojníků, z hodnostních sborů rotmistrů, praporčíků nebo důstojníků. Je podřízen veliteli posádky a dozorčímu posádky. Jsou mu určováni jeden až dva příslušníci mužstva nebo poddůstojníci jako členové hlídky. Podle rozhodnutí velitele posádky může službu vykonávat sám.

Příslušníci pořádkové hlídky jsou ve službě označeni. Hlídka musí mít od velitele posádky písemné zmocnění k hlídkování. Hlídky vykonávají službu zpravidla beze zbraně. Na rozkaz velitele posádky mohou být ve službě ozbrojeni. Ústroj hlídky stanovuje velitel posádky.

Hlídkování v posádce k udržování pořádku a vojenské kázně na veřejnosti, ve společenských zařízeních, na železničních stanicích, v přístavech, na letištích a v přilehlých obcích posádky organizuje velitel posádky ve stanovených dnech a hodinách. Hlídky se mohou určovat na 24 hodin nebo na stanovenou denní nebo noční dobu.

Způsob výkonu služby pořádkové hlídky stanovuje velitel posádky ve směrnících pro hlídkování, kde uvede úkoly a zvláštnosti služby hlídek, prostory (osy) hlídkování, způsob spojení s dozorčím posádky a pokyny pro součinnost s Policií ČR a Vojenskou policií.

304. Velitel pořádkové hlídky ve službě je oprávněn:

- a) napomenout vojáky stejné a nižší hodnosti, kteří porušují vojenskou kázeň;
- b) kontrolovat propustkové knížky vojáků stejné nebo nižší hodnosti ke zjištění oprávněnosti pobytu mimo vojenský objekt;
- c) zadržet osoby uvedené v čl. 393 a 396 tohoto řádu.

Velitel a členové pořádkové hlídky jsou oprávněni použít hmatů a chvatů sebeobrany a zbraně podle ustanovení tohoto řádu.

Nástup služby a ukončení služby hlásí velitel pořádkové hlídky dozorčímu posádky.

Ochranná služba a ochranná směna

305. Ochrannou službou se rozumí činnost, jejímž cílem je ochrana vojenských objektů a vojenského materiálu, které nevyžadují střežení stráží.

K výkonu ochranné služby se určuje ochranná směna. Příslušníci ochranné směny se vyzbrojují pouze bodákem (útočným nožem).

306. K výkonu ochranné služby může velitel posádky (útvary, samostatné jednotky) podle místních podmínek zřizovat:

a) samostatnou ochrannou směnu ve složení: velitel ochranné směny a příslušníci ochranné směny;

b) ochrannou směnu bez velitele podřízenou po dobu plnění úkolu dozorcímu posádky (útvary), veliteli stráže nebo dozorcímu jednotky;

c) ochrannou směnu, kterou tvoří dozorcí orgány. Tyto orgány plní ochranné úkoly při výkonu své služby (dozorcí vchodu, dozorcí parku vojenské techniky, příslušníci hotovostní jednotky apod.).

307. Ochranná směna může být posádková (táborová) a útvarová, dočasná nebo stálá. Stálá ochranná směna se určuje v rozvrhu stráží. Dočasná ochranná směna se do rozvrhu stráží nezahrnuje a určuje se v rozkaze velitele posádky (tábora), útvaru nebo jednotky.

308. Posádková ochranná směna je podřízena veliteli posádky (tábora), dozorcímu posádky (tábora) a jeho pomocníkovi.

309. Útvarová ochranná směna je podřízena veliteli útvaru (jednotky), dozorcímu útvaru (jednotky) a jeho pomocníkovi.

310. Pro výkon služby ochranné směny zpracovává pověřený funkcionář posádky (náčelník štábu útvaru, velitel jednotky) směrnice a schéma pochůzkových os ve variantách, které schvaluje velitel posádky (útvary, nadřízený).

311. Označení příslušníků ochranné směny stanovuje velitel ve směrnicích.

312. Počet příslušníků ochranné směny určuje pověřený funkcionář posádky (náčelník štábu útvaru, velitel jednotky) podle místních podmínek a charakteru objektů, které vyžadují ochranu.

313. Velitelem samostatné ochranné směny se určuje poddůstojník.

314. Velitel ochranné směny odpovídá za ochranu svěřených objektů, za správný výkon služby ochranných hlídek, za zachování kázně, jakož i za údržbu a úplnost spojovacích prostředků, signalizačního zařízení, přístrojů, požární výzbroje a dalšího materiálu.

315. Velitel ochranné směny je povinen:

- a) znát úkol při ochraně objektů, směrnice pro velitele ochranné směny a povinnosti ochranných hlídek a plnit úkoly podle směrnic;
- b) v průběhu služby zkontrolovat stav chráněných objektů a výkon služby ochranných hlídek. Při službě v sobotu, v neděli a ve svátek uskutečnit tuto kontrolu dvakrát v průběhu 24 hodin, z toho jednou v noci;
- c) hlásit dozorčímu posádce (útvary) výsledky hlídkování, jakož i všechny události při výkonu služby.

316. K ochraně objektů se z příslušníků ochranné směny vysílají ochranné hlídky. Jako hlídky mohou působit jednotlivci nebo dvojice. Hlídka koná službu obchůzkou po stanovené ose. Ve dne mohou pozorovat z místa nebo z pozorovacích věží.

317. Ochranné hlídky se v noci vysílají k plnění úkolu zpravidla jednou za dvě až tři hodiny. Při hlídkování ve dne zpravidla dvakrát na dvě až tři hodiny.

318. Příslušník ochranné hlídky je podřízen dozorčímu posádce (útvary, jednotky), veliteli ochranné směny; koná-li službu v sestavě strážní, veliteli strážě.

319. Příslušník ochranné hlídky je povinen:

- a) střežit své stanoviště obchůzkou po stanovené ose, nevzdalovat se z ní a konat službu podle směrnic;
- b) hlásit závady a události, které zjistil v průběhu výkonu služby;
- c) požadovat od všech osob, které se nacházejí na ose obchůzky nebo v těsné blízkosti chráněných objektů, aby prokázaly, že se v tomto prostoru zdržují oprávněně. Tyto osoby vyzve slovy: „Stůj! Zde ochranná hlídka, prokažte oprávnění ke vstupu!“ Pokud odmítnou, má právo je zadržet a tuto skutečnost hlásí ihned veliteli ochranné směny (dozorčímu útvary, jednotky, veliteli strážě). Dají-li se osoby na útěk, nepronásleduje je, ale oznámí tuto skutečnost nadřízenému (dozorčímu posádce, útvary, jednotky, veliteli ochranné směny, veliteli strážě).

Koná-li ochranná hlídka službu se služebním psem, řídí se i ustanovením čl. 412 tohoto řádu.

320. Příslušníci ochranných hlídek, které vysílá dozorčí posádky (útvary, jednotky) k výkonu služby samostatně, se u něho hlásí v nařízené ústroji 15 minut před dobou stanovenou k zahájení hlídkování. Dozorčí posádky (útvary, jednotky) je přezkouší, zda znají své povinnosti, a odešle je k hlídkování.

321. Dozorčí posádky (útvary, jednotky) předává heslo veliteli ochranné směny při rozdělení posádkové (útvarové) směny, příslušníkům hlídek je sděluje před odesláním k hlídkování.

322. Příslušníky ochranné směny poučuje velitel jednotky, od které je ochranná směna určena. Je-li určena z několika jednotek útvaru, přípravu uskutečňuje funkcionář, kterého určil velitel útvaru.

323. Rozdělení posádkové (útvarové) směny se zúčastňují všichni příslušníci ochranných směn, kteří byli do této služby určeni v rozkaze velitele.

324. Ochranné směny se střídají jen tehdy, konají-li službu po dobu 24 hodin.

Dispečer elektronických zabezpečovacích systémů

325. Dispečer EZS je podřízen dozorčímu útvaru (posádce). Je povinen znát obsluhu všech systémů EZS na svém stanovišti. K výkonu služby musí mít provozní řád, který schválil velitel útvaru (posádky).

326. Dispečer EZS je povinen:

a) dostavit se na stanoviště 30 minut před zahájením služby a převzít ji, zkontrolovat stav jednotlivých systémů EZS, dokumentaci, inventář a potvrdit podpisem převzetí služby;

b) telefonicky hlásit převzetí služby dozorčímu útvaru (posádce) do 30 minut od převzetí;

c) plnit povinnosti v průběhu služby podle provozního řádu;

- d) udržovat na stanovišti pořádek;
- e) dvakrát během směny prověřit spojení s dozorčím útvaru (posádka) pomocí rádiové stanice a telefonního přístroje;
- f) jednou za hodinu prověřovat spojení s velitelem stráže;
- g) nedovolit nepovolaným osobám vstup na dispečerské stanoviště;
- h) průběžně zapisovat průběh služby, kontroly, poplachu, poruchy a ostatní události do provozní dokumentace;
- i) kontrolovat, není-li z vnějšího prostoru pozorován, a zjistí-li, že ho někdo pozoruje, činit stanovená opatření;
- j) hlásit ihned veškeré překážky ve výkonu služby ve směně (např. nemoc).

327. Dispečerovi EZS je zakázáno:

- a) svévolně a bezdůvodně se v průběhu služby vzdalovat ze stanoviště;
- b) jakkoli zasahovat (včetně demontáže a otevírání krytů) do výpočetní techniky, elektronického zařízení, rozvodných skříní na dispečerském stanovišti a ve skladech;
- c) pomocí EZS otvírat jednotlivé objekty bez povolení nadřízeného (kromě krátkodobých zkoušek EZS, které se nesmějí konat v noci);
- d) podávat jakékoli informace o stavu a činnosti EZS nepovolaným osobám;
- e) jakkoli manipulovat s instalovanými čidly, kamerami, infračervenými ozařovači, zejména měnit jejich polohu.

Hotovostní jednotka

328. Hotovostní jednotka se určuje v rozkaze velitele posádky (útvaru) k zesílení stráží, zásahu při požáru nebo jiné pohromě a k udržení kázně v posádce.

Ve velkých posádkách se může určovat několik hotovostních jednotek.

329. Hotovostní jednotka se určuje na každý den podle rozdělovníku služeb posádkové (útvárové) směny na měsíc. Je podřízena veliteli posádky a dozorčímu posádky (veliteli útvaru, náčelníkovi štábu a dozorčímu útvaru). Dobu její pohotovosti stanovuje velitel posádky (velitel útvaru).

V rozkaze velitele posádky (útvary) se stanovuje její složení, výzbroj včetně množství a druhu munice, výstroj, druh a počet dopravních prostředků.

Munici hotovostní jednotce vydává na základě nařízení velitele posádky (velitele útvaru, náčelníka štábu) dozorčí útvaru, od kterého je jednotka určena, po prověření u dozorčího posádky.

330. Hotovostní jednotku povolává velitel posádky (velitel útvaru nebo náčelník štábu) nebo dozorčí posádky (dozorčí útvaru) a uvědomí o tom co nejdříve velitele posádky (útvary). Při jejím povolání se uvádí doba a místo, kam se má jednotka dostavit, u koho se hlásit a komu bude k dispozici, jakož i její výzbroj včetně druhu a množství munice.

331. Současně s povoláním hotovostní jednotky rozhodne velitel posádky (útvary), je-li to nutné, o určení nové hotovostní jednotky.

332. Jsou-li příslušníci hotovostní jednotky určeni k zásahu při porušení vojenské kázně, mají povinnosti a pravomoc příslušníků pořádkové hlídky. Plní-li úkoly k zesílení stráží nebo zásahu ve prospěch stráží, mají práva a povinnosti příslušníků stráže.

333. Velitel útvaru odpovídá za připravenost hotovostní jednotky a za její včasné odeslání na určené místo.

Hotovostní jednotka se zúčastňuje zaměstnání v blízkosti ubytovacího prostoru svého útvaru. Dozorčí útvaru je povinen znát místo jejího pobytu.

Hotovostní jednotka nebo její skupiny se nepodřizují představitelům orgánů státní správy.

334. Ostatní příslušníci posádkové (útvary) směny plní své povinnosti podle ustanovení tohoto řádu a příslušných směrnic. Směrnice zpracovává určený funkcionář posádky (náčelník štábu útvaru), velitelé objektů (odborní náčelníci) a schvaluje je velitel posádky.

Rozdělení posádkové (útvary) směny

335. Rozdělení posádkové a útvary směny spočívá v kontrole připravenosti jejich příslušníků k výkonu služby, v podřízenosti osobám

uvedeným v čl. 419 tohoto řádu a ve zmocnění nových stráží vystřídat staré strážce.

336. Místo a dobu rozdělení určuje velitel posádky (útvary) tak, aby přesun stráží na místo rozdělení a po rozdělení na strážnici netrval déle než půl hodiny.

337. K rozdělení se příslušníci posádkové (útvary) směny odesílají v plném počtu pod vedením jejich velitelů kromě hotovostní jednotky, z níž se rozdělení účastní jen určený velitel. K rozdělení se musí dostavit nejpozději 10 minut před jeho začátkem.

Na rozdělení posádkové (útvary) směny nenastupuje dozorčí lékař posádky, dispečer EZS a řidič hotovostního zdravotnického vozidla, kteří hlásí nástup služby dozorčímu posádky (útvary) telefonicky. Dozorčího lékaře posádky a řidiče hotovostního zdravotnického vozidla poučuje o jejich povinnostech náčelník posádkové ošetrovny.

338. Rozdělení posádkové (táborové) směny vykonává dozorčí posádky (dozorčí tábora).

Rozdělení útvary směny provádí dozorčí útvary.

Rozdělení dočasných stráží se uskutečňuje zároveň s rozdělením stálých stráží. Jsou-li dočasné strážce určeny až po rozdělení stálých stráží, provádí se jejich rozdělení zvlášť.

339. Po příchodu strážce na místo rozdělení podá velitel každé strážce nastupujícímu pomocníkovi dozorčího posádky (útvary) hlášení.

340. Pomocník dozorčího posádky (útvary) seřadí posádkovou (útvary) směnu v pořadí: strážce (strážní hlídky) podle jejich čísel, vlevo od nich dozorčí věznice (pomocníci dozorčího věznice), dozorčí odborných služeb, pořádková hlídka, ochranná směna a velitel hotovostní jednotky.

Na pravém křídle každé strážce stojí velitel strážce a nalevo od něho jeho zástupce; závodčí stojí za zástupcem velitele strážce, ostatní příslušníci strážce nastupují v pořadí podle čísel strážních stanovišť zprava doleva a v zákrytu podle pořadí směn. Řidiči parkují s dopravními prostředky pro převoz stráží na místě, které je pro ně určeno.

Při rozdělení útvarové směny nastupují ostatní příslušníci směny vlevo od stráží (strážní hlídky, ochranné směny) v pořadí: dozorčí parku vojenské techniky, dozorčí vchodu, dozorčí kuchyně, dozorčí psovod, dále dozorčí jednotek a velitel hotovostní jednotky. Pomocníci dozorčích jednotek a řidiči hotovostních vozidel nastupují za svými dozorčími.

Pomocník dozorčího posádky (útvaru) nastupuje šest kroků před velitelem první stráže.

Po seřazení se posádková (útvarová) směna vyrovná.

341. Jakmile se dozorčí posádky (útvaru) přiblíží na 20 až 30 kroků k tvaru, vzdají mu příslušníci posádkové (útvarové) směny na povel pomocníka dozorčího posádky (útvaru) počtu a pomocník dozorčího posádky mu podá hlášení.

342. Neurčuje-li se pomocník dozorčího posádky (útvaru), plní při rozdělení jeho povinnosti uvedené v čl. 291 tohoto řádu hodností nejvyšší příslušník posádkové (útvarové) směny. Po povelu „POHOV!“ zaujme své místo v tvaru.

343. Při rozdělení posádkové (útvarové) směny dozorčí posádky (útvaru) společně se svým pomocníkem zkontrolují složení směny a vnější vzhled jejích příslušníků. Dozorčí posádky (útvaru) dále zkontroluje, zda příslušníci posádkové (útvarové) směny znají své povinnosti, zda mají zbraně v bezvadném stavu a vydá pokyny k odstranění zjištěných nedostatků.

Po kontrole na povel dozorčího posádky (útvaru) velitelé stráží vystoupí a dozorčí posádky (útvaru) připomene každému veliteli stráže zvláštnosti jeho služby a vydá jim lístky s hesly.

344. Jakmile dozorčí posádky (útvaru) vydá lístky s hesly a přesvědčí se, že hesla byla správně pochopena, velí: „Velitelé stráží - ZAŘAĎTE SE!“ Potom dozorčí posádky (útvaru) velí: „Strážé, vpravo - V BOK! Pochodem - V CHOD!“ Na povel „V CHOD!“ odpochodují strážé ke střeženým objektům nebo k dopravním prostředkům pro převoz stráží.

Ostatní příslušníci posádkové (útvarové) směny zůstávají na místě k vydání pokynů. Po jejich vydání velí dozorčí posádka (útvary): „Směny na stanoviště - ROZCHOD!“

6. Útvarová směna

345. Útvarová směna zabezpečuje nepřetržitý a spolehlivý chod vnitřní služby jednotek, útvarů a štábů, střežení a ochranu vojenských objektů včetně výzbroje, ostatní techniky, dalšího materiálu, udržuje a kontroluje pořádek a čistotu v ubytovacím prostoru a plní i jiné úkoly k zajištění života jednotek a útvarů.

346. Velitel jednotky, od které je směna určena, odpovídá za přípravu osob určených do směny a za jejich včasné odeslání k rozdělení nebo na pracoviště.

347. Složení útvarové směny a všechny změny v jejím složení se určují v rozkaze velitele útvaru.

Do útvarové směny se zpravidla určují:

- a) dozorčí útvaru;
- b) pomocník dozorčího útvaru;
- c) strážce (strážní hlídky, ochranná směna);
- d) dozorčí psovod;
- e) dispečer EZS (u objektů s technickými prostředky střežení);
- f) dozorčí kuchyně a směna v kuchyňském bloku;
- g) dozorčí parku vojenské techniky, jeho pomocníci a řidič hotovostního tahače (vyprošťovacího vozidla);
- h) dozorčí zdravotník útvaru a řidič hotovostního zdravotnického vozidla;
- i) dozorčí vchodu a jeho pomocníci;
- j) dozorčí jednotek;
- k) hotovostní jednotka.

348. Na velitelstvích, ve štábech, školách, ústavech a zařízeních určují složení a úkoly útvarové směny jejich velitelé tak, aby byla zajištěna

bezpečnost, pořádek a běžná činnost těchto součástí. Je-li jednotka složena pouze z vojáků z povolání, organizaci a složení směny určí velitel s přihlédnutím k hodnostem a k funkčnímu zařazení jednotlivých vojáků. Velitelé přitom vycházejí z ustanovení tohoto řádu a konkrétních podmínek.

349. Dozorčí a jejich pomocníci jsou ve službě označeni. Ústroj příslušníků útvarové směny stanovuje velitel útvaru ve směrnících pro výkon služby.

350. Dozorčí útvaru, pomocník dozorčího útvaru, dozorčí parku vojenské techniky a dozorčí vchodu z hodnostních sborů důstojníků, praporčíků a rotmistrů jsou vyzbrojeni pistolemi se dvěma zásobníky střeliva.

Pomocník dozorčího útvaru, dozorčí parku vojenské techniky, dozorčí vchodu, pomocníci dozorčího vchodu, dozorčí psovod, dozorčí jednotek a jejich pomocníci, jakož i pomocníci dozorčího parku z řad poddůstojníků a mužstva jsou vyzbrojeni bodákem (útočným nožem) v pochvě.

V nutných případech mohou být dozorčí a pomocníci určeni z poddůstojníků a mužstva, podle nařízení velitele útvaru, vyzbrojeni samopaly se dvěma zásobníky střeliva.

351. Jednotky se zpravidla určují do služby ve směně se svými veliteli. Pořadí služeb důstojníků a vojáků z povolání v hodnostních sborech praporčíků a rotmistrů ve směně určuje náčelník štábu útvaru.

Pořadí služeb ve směně u roty (baterie) stanovuje pro jednotlivé čety výkonný praporčík a u čety velitel čety.

Počet služeb příslušníků mužstva, poddůstojníků a vojáků z povolání hodnostních sborů rotmistrů, praporčíků a důstojníků ve směně musí být pokud možno rovnoměrný.

V noci před službou je nutno osobám určeným do směny umožnit osm hodin spánku.

V den nástupu do služby se vyčleňují zpravidla dvě hodiny pro přípravu příslušníků směny k výkonu služby, k přezkoušení, jak znají své povinnosti, a k odpočinku.

V den ukončení služby jsou osoby, které službu ukončily, osvobozeny od výcviku a prací. Těm, kteří vykonávali službu jen v noci po dobu delší než tři hodiny, se poskytne doba náhradního odpočinku.

Záznamy o službách ve směně vede na každý měsíc zvlášť:

- a) u mužstva a poddůstojníků výkonný praporčík roty (baterie);
- b) u příslušníků hodnostních sborů rotmistrů, praporčíků a důstojníků náčelník štábu útvaru.

Záznamy o službách ve směně se uchovávají jeden rok a potom se zničí.

352. Příslušníci útvarové směny jsou oprávněni v mezích svých povinností vydávat příslušníkům útvaru (jednotky) stejné a nižší hodnosti rozkazy. V takových případech jsou nadřízenými těchto osob.

353. Za výkon své služby odpovídají příslušníci útvarové směny těm funkcionářům, kterým jsou ve službě podřízeni. Bez povolení nebo nařízení dozorčího útvaru nebo osob, kterým jsou ve službě podřízeni, nesmějí příslušníci útvarové směny přerušit plnění svých povinností nebo je komukoli předat.

Každý dozorčí je povinen podat hlášení (představit se) těmto osobám:

- a) veliteli útvaru (jednotky, zařízení), u něhož koná službu, a jeho přímým nadřízeným;
- b) funkcionářům uvedeným v čl. 88 tohoto řádu;
- c) osobám, kterým je ve službě podřízen.

Příchod funkcionářů zástupcem velitele útvaru počínaje a vyšších hlásí ihned všichni dozorčí a velitelé útvarových stráží dozorčímu útvaru.

Dozorčí, který odchází ze stanoviště, pověří plněním úkolů svého pomocníka, přitom mu sdělí, kam a na jak dlouho odchází a způsob vyrozumění.

Dozorčí útvaru

354. Dozorčí útvaru se určuje zpravidla z příslušníků hodnostních sborů důstojníků. Je mu podřízena útvarová směna. Odpovídá za udržování vnitřního pořádku a kázně u útvaru, za výkon služby příslušníků útvarové směny, za zbraně a munici příslušníků štábu útvaru a za uložení

munice pro útvarovou (posádkovou) směnu. Za nepřítomnosti velitele útvaru a jeho zástupců může v naléhavých případech rozhodnout jménem velitele. O svých rozhodnutích co nejdříve informuje velitele útvaru.

U útvarů se sníženými (rámcovými) počty a u strážních jednotek je možno určovat do služby dozorčího útvaru i vojáky z povolání z hodnostních sborů praporčíků, rotmistrů a poddůstojníky.

355. Před nástupem do služby se nový dozorčí útvaru dostaví v určenou dobu k náčelníkovi štábu útvaru k poučení a převzetí hesla.

356. Odevzdání a převzetí služby hlásí starý a nový dozorčí veliteli útvaru, za jeho nepřítomnosti určenému zástupci.

Nový dozorčí útvaru přitom hlásí všechny závady, které zjistil při převzetí služby. Tyto závady musí být uvedeny v Knize odevzdání a převzetí služby, kterou předloží veliteli útvaru k nahlédnutí.

357. Dozorčí útvaru je povinen:

- a) převzít písemnosti pro výkon služby uvedené v čl. 360 tohoto řádu;
- b) vyrozumět po přijetí signálu k vyhlášení vyšších stupňů bojové pohotovosti neprodleně jednotky, velitele útvaru, jeho zástupce a určené funkcionáře útvaru a dbát, aby jednotky organizovaně zahájily činnost;
- c) přebírat a vydávat osobní zbraně a munici příslušníkům štábu útvaru z hodnostních sborů důstojníků, praporčíků a rotmistrů, municí strážím a hotovostní jednotce, zapečetěné schránky s klíči od skříní (beden) s pistolemi a municí jednotek výkonným praporčíkům, neustále mít u sebe a nikomu nepředávat klíče od skříní (beden) se zbraněmi a municí uložených u dozorčího útvaru;
- d) mít přehled o bojovém rozdělení útvaru;
- e) při požáru, živelní pohromě a ekologické havárii v prostoru rozmístění útvaru nebo v jeho blízkosti činit opatření k ochraně utajovaných skutečností, k záchraně bojové zástavy, osob, munice a jiné výzbroje, ostatní techniky, dalšího materiálu a k odstraňování následků;
- f) neprodleně hlásit veliteli útvaru všechny mimořádné události u útvaru;
- g) dbát, aby jednotky dodržovaly denní řád;

h) kontrolovat přítomnost vojáků potrestaných kázeňským trestem zákazu vycházek;

i) nejméně jednou ve dne a jednou v noci osobně kontrolovat výkon služby úvarové směny a dodržování vnitřního pořádku u jednotek;

j) znát prostory cvičišť a vědět, kde jednotky útvaru konají výcvik;

k) kontrolovat a včas odesílat jednotky (skupiny) a stráže vyčleněné od útvaru a hlásit to náčelníkovi štábu útvaru, odeslání posádkové stráže hlásit rovněž veliteli posádky;

l) v době mimo zaměstnání, je-li to nutné, vydat dozorčímu roty (baterie) rozkaz k otevření skladiště zbraní a k vydání zbraní;

m) se starým dozorčím útvaru zkontrolovat počet potrestaných ve věznici a výkon jejich trestu;

n) za nepřítomnosti náčelníka věznice přijímat zadržené do věznice;

o) ochutnat jídlo před výdejem, dát souhlas k jeho výdeji, být přítomen v jídelně v době výdeje a při jídle;

p) dbát na čistotu a pořádek v ubytovacích objektech a v prostoru rozmístění útvaru;

q) při příchodu velitele útvaru mu jít vstříc a podat hlášení.

Zástupcům velitele útvaru se dozorčí útvaru pouze představuje.

358. Po večerní prověrce přijme dozorčí útvaru od dozorčích rot (baterií) hlášení a pořídí jmenný seznam vojáků, kteří se vrátili opožděně z řádné dovolené, volna k opuštění útvaru, neoprávněně se vzdálili, a těch, kteří vykonávají kázeňský trest vězení. Přitom učiní nezbytná opatření k nápravě. Seznam neoprávněně nepřítomných a opozdilých spolu se seznamem vojáků, kteří vykonávají kázeňský trest vězení, předkládá veliteli útvaru při ranním hlášení.

359. Dozorčí útvaru jde vstříc, podává hlášení a doprovází v ubytovacím prostoru útvaru funkcionáře uvedené v čl. 88 tohoto řádu. Při příchodu těchto osob velí dozorčí útvaru „POZOR!“ a podá hlášení, například: „Pane generále, dozorčí útvaru kapitán Knotek, 3. ženíjní praporek je na zaměstnání v posádce.“ Nejsou-li nablízku žádné další osoby, „POZOR!“ se nevelí a podá se jen hlášení.

Příchod uvedených osob hlásí neprodleně veliteli útvaru. Doprovázeli tyto osoby velitel útvaru, dozorčí hlášení nepodává, pouze se představí.

Důstojníkům od jiného útvaru vyšší hodnosti než je sám se představí a oznámí jejich příchod veliteli útvaru.

360. Dozorčí útvaru musí mít k dispozici směrnice pro dozorčího útvaru, signály pro uvádění útvaru do vyšších stupňů bojové pohotovosti, směrnice pro uvádění útvaru do vyšších stupňů bojové pohotovosti, přehled o bojovém rozdělení útvaru, denní řád útvaru, dokumentaci pro požární ochranu, plán odstraňování následků ekologické havárie, Knihu výdeje zbraní a střeliva, Knihu kontrol zbraní a střeliva, seznam příslušníků hodnostních sborů důstojníků, praporčíků a rotmistrů štábu a služeb útvaru, kteří jsou ubytováni mimo kasárny s uvedením jejich adres a způsobu vyrozumění, schéma prostoru útvaru přiděleného jednotkám k úklidu, Knihu odevzdání a převzetí služby, vzory jednorázových povolení ke kontrole stráží, základní řád a seznam telefonních čísel vojenské a civilní lékařské pomoci, požární ochrany, Vojenské policie a pečetidlo. Podle rozhodnutí velitele útvaru má k dispozici další potřebné směrnice a pomůcky.

Pomocník dozorčího útvaru

361. Pomocník dozorčího útvaru se určuje z hodnostního sboru nižších důstojníků, praporčíků, rotmistrů nebo z poddůstojníků. Je podřízen dozorčímu útvaru a plní jeho rozkazy.

Pomocník dozorčího útvaru zastupuje dozorčího útvaru v době jeho nepřítomnosti. Musí znát přesně povinnosti dozorčího útvaru a směrnice pro výkon jeho služby.

Dozorčí parku vojenské techniky a jeho pomocník

362. Dozorčí parku se u útvaru určuje z vojáků z povolání z hodnostních sborů rotmistrů, praporčíků nebo důstojníků; u útvarů se sníženými počty z poddůstojníků nebo z hodnostního sboru rotmistrů. Odpovídá za vnitřní službu v parku vojenské techniky. Je podřízen dozorčímu útvaru a v otázkách výkonu vnitřní služby v parku vojenské techniky

náčelníkovi logistiky a náčelníkovi parku a plní úkoly podle směrnic pro výkon služby.

Jsou mu podřízeni pomocníci dozorčího parku a řidič hotovostního tahače (vyprošťovacího vozidla).

363. Před nástupem do služby se nový dozorčí parku dostaví v určenou dobu k náčelníkovi logistiky k poučení. Na stanovišti převezme písemnosti a vybavení místnosti dozorčího.

Nový dozorčí parku spolu se starým dozorčím obejdou prostor parku vojenské techniky a všechny parkovací prostory a nový dozorčí přebere podle seznamu zapečetěné sklady a garáže, jakož i výzbroj, ostatní techniku a zařízení na nekrytých plochách.

Do Knihy odevzdání a převzetí služby zapíše nedostatky, které nemohou být odstraněny okamžitě při převzetí služby. Odevzdání a převzetí služby hlásí dozorčímu útvaru.

364. O poškození nebo havárii vojenské techniky, a nevrátí-li se vojenská technika do parku ve stanovené době, podává hlášení dozorčímu útvaru.

365. Po ukončení prací v parku převezme od velitelů jednotek uzavřené a zapečetěné garáže, prostory pro garážování a uložení výzbroje, ostatní techniky a dalšího materiálu, a je-li park střežen, předá jej ke střežení.

366. Dozorčí parku vojenské techniky musí mít k dispozici situační plán parku vojenské techniky, týdenní plán výjezdu vojenské techniky, plán výjezdu vojenské techniky při vyhlášení poplachu (bojového poplachu), dokumentaci pro požární ochranu, plán odstraňování následků ekologické havárie v parku, vnitřní řád parku, vzory povolení ke vstupu do parku a pečeti, směrnice pro výkon služby dozorčího parku, jeho pomocníků a pro výkon služby řidiče hotovostního tahače (vyprošťovacího vozidla), seznam vnitřního vybavení místností dozorčího parku, Knihu odevzdání a převzetí služby, záznam o výjezdu a návratu vozidel, vzory předepsané dokumentace pro provoz (použití) vozidel, záznam o vstupu osob do místností (objektů) parku, do prostorů garážované techniky, uloženého

materiálu a materiálu nedotknutelných zásob, knihu výdeje klíčů ke spí-
nacím skříňkám a k zámkům dveří a koreb vojenské techniky, místností
a vrat parku, skříňky na klíče, základní řád, hodiny, venkovní teploměr,
lékárničku a seznam důležitých telefonních čísel.

367. Pomocník dozorčího parku se určuje z příslušníků mužstva nebo
poddůstojníků. Je podřízen dozorčímu parku, za jeho nepřítomnosti jej
zastupuje a plní úkoly podle směrnic pro výkon služby.

Dozorčí vchodu a jeho pomocník

368. Dozorčí vchodu se určuje z poddůstojníků a vojáků z povolání
hodnostních sborů rotmistrů, praporčíků nebo nižších důstojníků. Odpo-
ovídá za to, že do vojenského objektu nebudou vpuštěny nepovolané osoby
a že se nebude neoprávněně vyvážet materiál. Dozorčí vchodu je podřízen
dozorčímu útvaru. Jsou mu podřízeni pomocníci dozorčího vchodu.

Starý a nový dozorčí hlásí odevzdání a převzetí služby dozorčímu
útvary.

369. Dozorčí vchodu je povinen:

- a) kontrolovat doklady, jimiž přicházející a odcházející prokazují
svoji oprávněnost vstoupit do vojenského objektu;
- b) kontrolovat doklady (oprávnění) a náklad vyjíždějících
a přijíždějících vozidel;
- c) vydávat jednorázové propustky podle pokynů dozorčího útvaru
a ustanovení směrnic;
- d) hlásit dozorčímu útvaru osoby, o jejichž dokumentech má pochyb-
nosti;
- e) nepovolit odchod z vojenského objektu mužstvu a poddůstojníkům
v základní službě a na vojenském cvičení, kteří nejsou řádně ustrojeni
a upraveni a nepředloží ke kontrole propustkovou knížku;
- f) kontrolovat výkon služby svých pomocníků;
- g) při příchodu velitele útvaru mu jít vstříc a podat hlášení, jeho zá-
stupcům jít vstříc a představit se jim;

h) při příchodu funkcionářů uvedených v čl. 88 jim podat hlášení, informovat o jejich příchodu dozorčího útvaru a doprovodit je k němu.

370. Dozorčí vchodu musí mít k dispozici směrnice pro výkon služby, směrnice pro činnost při vyhlášení poplachu (bojového poplachu), dokumentaci pro požární ochranu, denní řád, seznam osob oprávněných povolit vstup do vojenského objektu a vyvážení (vynášení) materiálu, vzory průkazek ke vstupu, vzor cestovního příkazu, propustkové knížky a propustky, základní řád, Knihu odevzdání a převzetí služby a podle rozhodnutí velitele útvaru i další dokumentaci a pomůcky.

371. Pomocník dozorčího vchodu se určuje z poddůstojníků nebo mužstva. Je podřízen dozorčímu vchodu.

Za nepřítomnosti dozorčího vchodu jej zastupuje a plní jeho povinnosti. Jeden z pomocníků dozorčího vchodu může být zároveň určen jako dozorčí místnosti pro návštěvy. Jeho práva a povinnosti stanovují směrnice velitele útvaru.

Dozorčí kuchyně

372. Dozorčí kuchyně se určuje z poddůstojníků, vojáků z povolání hodnostních sborů rotmistrů nebo praporčíků. Odpovídá za správné převzetí potravin ze skladu proviantu a jejich použití k přípravě jídla v plném rozsahu, za včasný výdej jídla podle norem a za udržování pořádku v kuchyňském bloku. Dozorčí kuchyně je podřízen dozorčímu útvaru a ve výkonu vnitřní služby náčelníkovi služby nebo funkcionáři pověřenému organizací stravování u útvaru. Plní úkoly podle směrnic pro výkon služby. Jsou mu podřízeni příslušníci směny v kuchyňském bloku.

373. Před nástupem do služby se nový dozorčí kuchyně dostaví v určenou dobu k náčelníkovi služby nebo funkcionáři pověřenému organizací stravování u útvaru k poučení, zkontroluje vojáky určené do směny v kuchyňském bloku a předvede je ke zdravotní prohlídce.

Odevzdání a převzetí služby hlásí dozorčímu útvaru.

374. Dozorčí kuchyně musí mít k dispozici směrnice pro výkon služby dozorčího kuchyně a směny v kuchyňském bloku, směrnice pro poplach (bojový poplach), dokumentaci pro požární ochranu, denní řád, rozdělovník výdeje jídla jednotkám, Knihu odevzdání a převzetí služby, záznam o zdravotních prohlídkách směny v kuchyňském bloku, záznam o počtu vydaných jídel a zúčtovací-kontrolní list.

Dozorčí psovod

375. Dozorčí psovod se určuje z psovodů zpravidla u útvaru, který má pět a více psů. Dozorčí psovod je podřízen dozorčímu útvaru (jednotky) a plní úkoly podle směrnic pro výkon služby.

Dozorčí roty (baterie) a jeho pomocník

376. Do útvarové směny se u roty (baterie) určují:

- a) dozorčí roty (baterie);
- b) pomocníci dozorčí roty (baterie).

Počty pomocníků dozorčích rot (baterií) stanovuje velitel útvaru. Příslušníci útvarové směny určené od roty (baterie) se určují v rozkaze velitele roty (baterie), a to nejpozději 24 hodin před nastoupením do služby ve směně. V rozkaze velitele roty (baterie) musí být uvedeny i všechny změny ve složení směny.

377. U jednotek, které mají nízký početní stav, a tam, kde to ubytovací podmínky dovolují, je možno podle rozhodnutí velitele útvaru určovat při společném ubytování samostatných jednotek (rot, baterií, čet) útvaru dozorčího těchto jednotek.

Počet pomocníků dozorčího se v takových případech určuje podle ubytovacích podmínek jednotek s ohledem na zajištění ochrany a chodu vnitřní služby.

378. Dozorčí roty (baterie) se určuje z poddůstojníků (mužstva). Odpovídá za udržování vnitřního pořádku u roty (baterie), za přesné plnění denního řádu, za počty a úplnost zbraní, neporušenost beden s pistolemi, dalekohledy, útočnými noži a za správný výkon služby svých pomocníků.

Dozorčí roty (baterie) je podřízen dozorčímu útvaru, v záležitostech režimu života roty (baterie) veliteli roty (baterie) a výkonnému praporčíkovi.

379. Nový dozorčí roty před rozdělením zkontroluje vojáky určené do útvarové směny a předvede je výkonnému praporčíkovi. Poté, co je výkonný praporčík poučí a zkontroluje, převezme nový dozorčí od starého dozorčího údaje o počtu a místě pobytu příslušníků roty (baterie) a odvede vojáky k rozdělení útvarové směny.

Po rozdělení nový dozorčí společně se starým dozorčím zkontrolují zbraně, uzamčené a zapečetěné bedny s pistolemi, dalekohledy a útočnými noži, materiál podle seznamu, přesvědčí se o nezávadnosti stavebního a ubytovacího materiálu roty (baterie), požární výzbroje a signalizačních prostředků. Potom oba dozorčí potvrdí předání a převzetí služby svými podpisy v Knize odevzdání a převzetí služby.

Zbraně se kontrolují jednotlivě podle evidenčních čísel a kontroluje se i jejich úplnost. Přitom se kontroluje neporušenost zámků, skříní, pečeti a jiného vybavení.

Nový dozorčí se po převzetí služby dostaví společně se starým dozorčím k veliteli roty (baterie), za jeho nepřítomnosti k určenému zástupci a hlásí odevzdání a převzetí služby.

Nový dozorčí roty hlásí všechny rozkazy a nařízení, které dostal od dozorčího útvaru při rozdělení útvarové směny, jakož i závady a nedostatky zjištěné při převzetí služby.

380. Dozorčí roty (baterie) je povinen:

- a) řídit režim života roty (baterie) podle pokynů velitele roty (baterie) a výkonného praporčíka;
- b) znát výsledky bojového rozdělení roty (baterie);
- c) dbát na přesné plnění denního řádu u roty (baterie);
- d) vědět, kde je rota (baterie), znát počet vojáků roty (baterie), vojáků ve službě, počet nepřítomných a důvody jejich nepřítomnosti;
- e) mít přehled o vojácích potrestaných kázeňským trestem zákazu vycházek;
- f) mít přehled o počtu zbraní a vědět, kolik jich bylo vydáno;

g) vědět, kde je výzbroj a ostatní technika roty (baterie) a kdy se předpokládá jejich návrat;

h) zbraně vydávat pouze na rozkaz velitele roty (baterie) nebo výkonného praporčíka, v době mimo zaměstnání i na rozkaz dozorčího útvaru a výdej zaznamenávat v Knize výdeje zbraní a střeliva. Při přebírání zbraní kontrolovat jejich evidenční čísla a úplnost, neustále mít u sebe a nikomu nepředávat klíče od skladiště zbraní;

i) při jakýchkoli událostech (závažné porušení kázně a pořádku, neoprávněné vzdálení vojáků) činit neodkladná opatření a neprodleně o tom podat hlášení dozorčímu útvaru a veliteli roty (baterie) nebo jeho zástupci a za jejich nepřítomnosti výkonnému praporčíkovi;

j) dbát na dodržování pravidel požární ochrany u roty (baterie);

k) vydávat vojákům, kteří odcházejí na vycházku, propustkové knížky a zapisovat je do Knihy vycházek;

l) odebírat propustkové knížky vojákům, kteří se vrátili z dovolené, vycházky nebo z volna k opuštění útvaru, a odevzdat je výkonnému praporčíkovi po jeho příchodu do zaměstnání;

m) zapisovat a odesílat na ošetřovnu nemocné a ty vojáky, kteří byli určeni k lékařské prohlídce;

n) vyhlašovat příslušníkům roty (baterie) signály „BUDÍČEK“ a „VEČERKA“;

o) vykonat večerní prověrku, přitom zkontrolovat přítomnost příslušníků roty (baterie) a pořádek a o nepřítomných vojácích a vojácích, kteří se neoprávněně vzdálili, s uvedením jejich hodnosti, jména a příjmení podat hlášení dozorčímu útvaru;

p) po vyhlášení poplachu (bojového poplachu) řídit činnost roty (baterie) podle směrnic pro poplach (bojový poplach) do příchodu velitele roty (baterie), jeho zástupce, výkonného praporčíka nebo některého z velitelů čet a plnit pokyny dozorčího útvaru;

q) dohlížet na úklid a udržování místností a ostatních prostorů roty (baterie), na dodržování stanovené teploty v místnostech, ustanovení o osvětlení, vytápění a větrání místností;

r) přijdou-li k rotě přímí nadřízení od velitele roty (baterie) výše, dozorčí útvaru, orgány, které konají kontrolu, a dále osoby uvedené v čl. 88 tohoto řádu, velet „POZOR!“ a podat jim hlášení. Potom je v prostoru roty (baterie) doprovázet.

Nejsou-li přítomni jiní vojáci, dozorčí roty (baterie) nevelí „POZOR!“ a podá jen hlášení.

Ostatním příslušníkům hodnostních sborů důstojníků, praporčíků a rotmistrů roty (baterie) a výkonnému praporčíkovi se dozorčí roty (baterie) pouze představí.

Přijdou-li k rotě (baterii) důstojníci, kteří nejsou příslušníky roty (baterie), dozorčí roty (baterie) se jim představí a doprovodí je k veliteli roty (baterie).

Podává-li přicházejícímu nadřízenému hlášení velitel roty (baterie) nebo další přímý nadřízený, nebo přichází-li nadřízený v doprovodu těchto osob, dozorčí roty (baterie) se jen představí.

381. Dozorčí roty (baterie) musí mít k dispozici směrnice pro dozorčího roty (baterie) a jeho pomocníka, směrnice pro poplach (bojový poplach), dokumentaci pro požární ochranu, denní řád, seznam příslušníků roty (baterie) ubytovaných mimo kasárny s uvedením adresy, seznam vojáků, kteří jsou potrestáni zákazem vycházek, schéma prostoru přiděleného rotě (baterii) k úklidu, Knihu odevzdání a převzetí služby, Knihu výdeje zbraní a střeliva, Knihu nemocných, Knihu vycházek, základní řád, pečetidlo, telefonní čísla dozorčího útvaru, požární jednotky a dozorčího zdravotníka útvaru. Podle rozhodnutí velitele roty (baterie) mohou být na stanovišti dozorčího roty (baterie) další dokumenty a pomůcky.

382. Pomocník dozorčího roty (baterie) se určuje z příslušníků mužstva a poddůstojníků roty (baterie). Je podřízen dozorčímu roty (baterie).

Pomocník dozorčího roty (baterie) plní úkoly podle pokynů dozorčího roty (baterie). Bez jeho svolení nesmí opustit ubytovací prostor roty (baterie).

Za nepřítomnosti dozorčího roty (baterie) jej zastupuje.

Dozorčí zdravotník útvaru

383. Dozorčí zdravotník útvaru se určuje ze zdravotníků a zdravotnických instruktorů. Odpovídá za poskytování zdravotnické pomoci. Je podřízen dozorčímu útvaru a plní úkoly podle směrnic pro výkon služby. Je mu podřízen řidič hotovostního zdravotnického vozidla.

384. Řidič hotovostního zdravotnického vozidla se určuje z řidičů zdravotnických vozidel. Odpovídá za pohotovost vozidla k použití. Je podřízen dozorčímu zdravotníkovi útvaru.

Řidič hotovostního tahače

385. Řidič hotovostního tahače (vyprošťovacího vozidla) se určuje z řidičů jednotek. Odpovídá za neustálou pohotovost hotovostního tahače (vyprošťovacího vozidla) k okamžitému odsunu (vyproštění) vojenské techniky a jiného materiálu. Je podřízen dozorčímu parku vojenské techniky.

7. Heslo

386. Heslo je slovo, které slouží ke vzájemnému poznání stráží, hlídek nebo částí vojsk, které plní zvláštní úkoly. Užívá se ho při střídání stráží, střídání strážných, při kontrole strážných za špatné viditelnosti (v noci, za mlhy apod.), nebo když vzájemné zjišťování jiným způsobem nestačí, a vždy, je-li to nařízeno.

Heslo se dělí na zvolání a ohlas.

387. Zvoláním se zjišťuje totožnost blížící se osoby, ohlas je pro zjišťovaného kontrolou, že neoznámil zvolání nepovolané osobě.

Pro zvolání se volí slova každému vojákovi běžná, např. části výstroje, vojenské techniky a jiných vojenských předmětů.

388. Hesla stanovuje velitel posádky (náčelník štábu útvaru) a vydává je dozorčímu posádky (útvaru), strážím a hlídkám, které plní úkoly v součinnosti, jakož i velitelům jednotek, které plní zvláštní úkoly. Pro svou stráž je vydávají i velitelé stráží samostatně, pokud jim takové heslo dozorčí posádky (útvaru) nevydal.

389. Hesla ke střídání stráží se určují na 10 dní dopředu a zapisují se do Knihy hesel, která se uchovává u velitele posádky (náčelníka štábu útvaru).

390. Lístek se starým a novým heslem předá velitel posádky (náčelník štábu útvaru) novému dozorčímu posádky (útvaru, veliteli jednotky) ve stanovené době před rozdělením (při vydávání úkolu jednotce, která plní zvláštní úkoly). Převzetí hesel se stvrzuje v Knize hesel.

Stejným způsobem se odevzdává heslo osobám, které odesílá velitel posádky (velitel útvaru) nebo dozorčí posádky (útvaru) s nařízením pro velitele stráže nebo k jejich výměně.

391. Všechny osoby, které heslo znají, jsou povinny zachovávat ho v tajnosti.

392. Byl-li lístek s heslem ztracen, nebo bylo-li heslo jinak prozrazeno, zruší velitel stráže nebo dozorčí posádky (útvaru) okamžitě platnost hesla a hlásí to ihned veliteli posádky (náčelníkovi štábu útvaru). Nové heslo vydá velitel posádky (náčelník štábu útvaru) prostřednictvím dozorčího posádky (útvaru) všem osobám, které ho musí znát (velitelé stráží, hlídek, velitelé jednotek, které plní zvláštní úkoly).

8. Zadržení osob

393. Zadržením osob se rozumí zamezení volného pohybu vojáků a dalších osob, které:

a) byly přistiženy při trestném činu nebo bezprostředně po jeho spáchání³⁶⁾;

b) napadly vojenský objekt nebo příslušníky ozbrojených sil (včetně občanských zaměstnanců), kteří se v tomto objektu nacházejí;

c) neoprávněně vnikly do vojenského objektu;

d) úmyslně poškozují vojenský materiál ve vojenském objektu, a jejich okamžité předání veliteli posádky (veliteli útvaru), policejním orgánům nebo orgánům činným v trestním řízení.

394. Osoby uvedené v čl. 393 odst. a) tohoto řádu je oprávněn omezit na osobní svobodě kdokoli za podmínky, že je to nutné ke zjištění jejich

³⁶⁾ § 76 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., ve znění zákona č. 292/1993 Sb.

totožnosti, zamezení útěku nebo k zajištění důkazů a neprodleně je předat dozorčímu posádky (útvary).

395. Strážce, strážní a strážní hlídky mohou zadržet osoby na strážním stanovišti nebo v obvodu střeženého objektu, jestliže tyto osoby maří účel strážní služby (příloha 24 tohoto řádu).

396. Vojáci, kteří jsou při výkonu pořádkové, strážní, eskortní a dozorčí služby oprávněni použít vojenskou zbraň, mohou zadržet rovněž osoby, vůči nimž by toto použití bylo možné (příloha 24 tohoto řádu).

397. Velitel pořádkové hlídky je oprávněn odeslat do kasáren osoby, které podléhají vojenské kázeňské pravomoci, stejné nebo nižší hodnosti, jestliže tyto osoby hrubým způsobem porušily vojenskou kázeň nebo nemohou věrohodně prokázat oprávněnost pobytu mimo vojenský objekt. Osoby s vyšší hodností upozorní na dodržování vojenské kázně.

398. Zadrženým osobám se musí vždy okamžitě odebrat zbraň a munice. Tyto věci se odevzdávají spolu se zadrženým. Je-li podezření, že zadržený skrývá zbraň, je nutno okamžitě vyrozumět policejní orgány.

399. Je-li zadržený voják pod vlivem alkoholu a jiných omamných nebo psychotropních látek, předá se co nejdříve k lékařskému ošetření. Dále se s ním zachází podle pokynů lékaře.

400. Dozorčí posádky (útvary) zadržené osoby uvedené v čl. 393 odst. a) až c) tohoto řádu neprodleně předá policejním orgánům s vysvětlením důvodu jejich zadržení.

401. O odeslání vojáků do kasáren (čl. 397 tohoto řádu) informuje velitel pořádkové hlídky příslušného velitele (dozorčí orgány).

402. Jestliže by zadržení osoby mohlo být na újmu jejího služebního poslání, je tato osoba povinna upozornit na to orgán, který ji zadržel, a k urychlení řízení mu prokázat svoji totožnost.

9. Ustanovení o použití zbraně

403. Voják je oprávněn při výkonu pořádkové, strážní, eskortní a dozorčí služby použít takový zákonný prostředek, který mu umožňuje splnění povinností a přitom co nejméně ohrožuje život a zdraví osoby, proti níž zakročuje.

404. Po každém použití vojenské zbraně nebo hmatů a chvatů sebeobranu, při nichž došlo ke zranění osoby, je voják povinen ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Záznamy o použití vojenské zbraně se u útvaru ukládají po dobu nejméně tří let.

405. Zakročují-li vojáci pod jednotným velením, rozhoduje o použití zbraně za podmínek uvedených v tomto řádu velitel, jemuž jsou podřízeni. O použití zbraní mohou na místě zákroku rozhodnout též nadřízení, jimž je velitel zákroku podřízen. Rozhodnutí velitelů a jejich nadřízených o použití zbraně musí být písemně potvrzeno. Nestrpí-li zákrok odkladu, potvrdí jej nadřízený, který o něm rozhodl, písemně dodatečně.

406. Velitel stráže může použít střelnou zbraň sám nebo se stráží za podmínek uvedených v příloze 24 tohoto řádu.

407. Zástupce velitele stráže může použít střelnou zbraň sám nebo se stráží, zastupuje-li velitele stráže za podmínek stanovených v příloze 24 tohoto řádu.

408. Závodčí může použít vojenskou zbraň sám nebo se směnou příslušníků stráže při odražení ozbrojeného útoku na strážného, střežený objekt, směnu příslušníků stráže v době od počátku přesunu směny na stanoviště až po její návrat na strážnici.

409. Strážný na strážním stanovišti použije vojenskou zbraň, vede-li se zjevně proti němu útok, nebo k odražení ozbrojeného útoku, který ohrožuje strážní stanoviště nebo objekt, který střeží, a to po marné výzvě, aby bylo od útoku upuštěno, je-li takové vyzvání vzhledem k okolnostem případu možné.

410. Strážný zastavuje výzvou „STŮJ!“ („Obejdi vpravo!“; „Obejdi vlevo!“; „Zpět!“) všechny osoby (kromě velitele stráže, svého závodčího a osob, které doprovázejí), které se přibližují ke strážnímu stanovišti nebo se na něm bez vědomí strážného zdržují, a podle okolností co nejdříve vyrozumí závodčího nebo velitele stráže. Neuposlechne-li taková osoba jeho výzvy, vyzve ji slovy „STŮJ, NEBO STŘELÍM!“ Neuposlechne-li ani této výzvy, vystřelí strážný výstražný výstřel, a neuposlechne-li ani této výstrahy, může k zastavení útočící osoby použít vojenskou zbraň v souladu s ustanoveními přílohy 24 tohoto řádu.

Každé narušení strážního stanoviště strážný neprodleně hlásí veliteli (závodčímu) stráže.

411. Za špatné viditelnosti strážný zastavuje každého, kdo se přibližuje ke stanovišti nebo kdo se nachází na stanovišti bez jeho vědomí, na vzdálenost stanovenou ve strážních pravidlech. Použije výzvy: „Stůj, kdo tam?“ Na odpověď „Velitel stráže.“ dá strážný povel: „Velitel stráže vpřed, ostatní stát!“ Je-li třeba, požaduje zvolání, které velitel stráže určil. Pozná-li příchozího, dovolí i ostatním, kteří ho doprovázejí, aby se přiblížili.

Zjistí-li však, že osobu, která se vydává za velitele stráže, nezná, a nesouhlasí-li zvolání nebo neuposlechnou-li doprovázející osoby jeho výzvu a nezůstanou stát, nařídí „Stůj, čelem vzad!“ a ihned zavolá velitele stráže. Neuposlechne-li osoba (osoby) této výzvy strážného, nebo zaútočí-li, strážný použije zbraň podle ustanovení přílohy 24 tohoto řádu.

412. Strážný, kterému je k výkonu služby přidělen pes, jej použije za podmínek uvedených v příloze 24 tohoto řádu. Před použitím psa varuje osobu výzvou: „Stůj, nebo použiji psa!“ Je-li zásah psa neúčinný, strážný vyzve osobu slovy: „Stůj, nebo střelím!“ Neuposlechne-li ani této výzvy, strážný vystřelí varovný výstřel, a neuposlechne-li osoba ani tehdy, použije zbraň.

413. Pomocník velitele stráže pro službu strážních psů může použít vojenskou zbraň, vede-li se zjevně útok proti němu nebo střeženému ob-

jektu, strážnému nebo strážnici. Kromě toho může použít střelnou zbraň proti zvířeti, ohrožuje-li zdraví nebo životy osob.

414. Dozorčí orgány mohou použít zbraň jen v případech, které jsou uvedeny v příloze 24 tohoto řádu, a tehdy, jsou-li podřízeny velitelům, kteří zakročují podle ustanovení čl. 405 tohoto řádu.

415. Velitel pořádkové hlídky může vojenskou zbraň použít sám nebo s příslušníky hlídky jen za takových okolností a takovým způsobem, které jsou uvedeny v příloze 24 tohoto řádu.

O použití vojenské zbraně (hmatů a chvatů sebeobrany) podá okamžitě hlášení dozorčímu posádky.

Pořádkové hlídce je přísně zakázáno použít střelné zbraně v prostředcích hromadné přepravy osob, ve veřejných místnostech a na silně frekventovaných místech (nádražích, náměstích apod.).

HLAVA 5 STRÁŽNÍ SLUŽBA

1. Ustanovení o strážní službě

416. Výkon strážní služby je bojovým úkolem v míru, který plní ozbrojená jednotka (stráž) a který vyžaduje od všech příslušníků stráže přesné dodržování všech ustanovení o strážní službě.

Do stráže se nesmějí určovat vojáci, kteří nezvládli úkoly základního výcviku, nezúčastnili se ostrých střelb z přidělené zbraně a v daném období neabsolvovali přípravu ve smyslu ustanovení čl. 443 tohoto řádu. Dále vojáci, o nichž je veliteli známo, že se proti nim vede řízení pro spáchání trestných činů nebo že byli odsouzeni pro násilné trestné činy³⁷⁾, kteří nesplňují zdravotní kritéria, a vojáci potrestaní kázeňským trestem vězení, pokud jej nevykonali.

417. Stráže zabezpečují střežení a obranu vojenských objektů a objektů důležitých pro obranu státu. Stráže se dělí na čestné a obranné. Obranné stráže jsou posádkové (táborové) a útvarové. Obranné stráže mohou být buď stálé, nebo dočasné

418. Posádkové stráže se určují ke střežení a obraně objektů v podřízenosti svazu a Ministerstva obrany, které nemají vlastní strážní jednotky, dále objektů posádkového (táborového) významu, objektů svazků nebo několika útvarů umístěných blízko sebe nebo v jednom vojenském objektu.

Útvarové stráže se zpravidla určují ke střežení a obraně objektů jednoho útvaru (jednotky).

Hradní stráž střeží areál Pražského hradu vně a zabezpečuje jeho obranu. Objekty, které jsou dočasným sídlem prezidenta republiky a jeho hostů, střeží podle zvláštních směrnic rovněž zvnějšku.

³⁷⁾ Za násilné trestné činy lze považovat úmyslné trestné činy proti životu a zdraví, svobodě a lidské důstojnosti a další trestné činy, při nichž pachatel použil násilí

Stálé strážě se určují rozvrhem stráží. Dočasné strážě se do rozvrhu nezahrnují, určují se v rozkaze velitele posádky (tábora) nebo velitele útvaru ke střežení a obraně vojenského materiálu při jeho nakládání, přepravě, vykládání nebo dočasném skladování, při požáru nebo jiné pohromě.

419. Posádkové (táborové) strážě jsou podřízeny veliteli posádky (tábora) a dozorčímu posádky (tábora). Útvarové strážě jsou podřízeny veliteli a dozorčímu útvaru.

Strážě přecházejí do podřízenosti těchto osob při rozdělení posádkové (útvarové) směny od vydání povelu „POZOR!“ k uvítání dozorčího posádky (tábora, útvaru). Dojde-li v průběhu služby k vystřídání dozorčího posádky (tábora, útvaru), je nový dozorčí posádky (tábora, útvaru) povinen oznámit velitelům stráží svou hodnost a příjmení.

Podřízenost stráží uvedeným osobám končí v okamžiku, kdy velitel staré strážě vydá po vystřídání povel „Pochodem - V CHOD!“ k odchodu k útvaru (jednotce).

420. Povinnosti a pravomoc stráží mají rovněž strážní hlídky a ozbrojené doprovody při přepravě vojenského materiálu.

421. Vojáci, kteří porušili ustanovení o výkonu strážní služby, se berou ke kázeňské nebo trestní odpovědnosti. Šetření se uskutečňuje až po vystřídání strážě. Místo činu se zajišťuje neprodleně.

Spáchá-li příslušník strážě trestný čin, velitel strážě jej odzbrojí a zadrží na strážnici. Zadržení hlásí dozorčímu posádky (tábora, útvaru), vyžádá si náhradu a dále se řídí rozkazy dozorčího posádky (tábora, útvaru).

422. K přímému střežení a obraně objektů se z příslušníků strážě vysílají strážní.

Strážný je ozbrojený příslušník strážě, jehož úkolem je střežit a bránit svěřené strážní stanoviště.

Strážní stanoviště je vše, co je strážnému určeno ke střežení a obraně, i místo nebo úsek terénu, na kterém plní své povinnosti. Součástí strážního stanoviště jsou stanoviště strážních psů a objekty střežené technickými prostředky střežení.

423. Příslušníci stráže musí mít předepsanou ústroj a musí být vyzbrojeni předepsanými zbraněmi, k jejichž použití jsou vycvičeni. Stráže vyzbrojené samopaly bez bodáků musí mít útočné nože. Velitelé stráží jsou vyzbrojeni přidělenou zbraní.

Stráž je vybavena dávkou munice tak, že pro každý samopal a pistoli jsou dva plné zásobníky.

Podle místních podmínek, zvláště jsou-li stanoviště stráží značně vzdálena, může velitel posádky (útvary) dávku munice zvýšit.

Na zvláštní rozkaz velitele posádky (útvary) mohou být stráže vyzbrojeny kulomety s naplněnými pásy a dvěma ručními granáty pro každého příslušníka stráže.

K výkonu služby se mohou stráži přidělit přenosné spojovací prostředky.

424. Příslušníci stráže mají nabitou zbraň za těchto podmínek:

a) za války každá stráž v přední linii, a to celá a po celou dobu výkonu strážní služby, v týlu pak všichni strážníci a velitelé stráží vyzbrojení pistolí;

b) v míru jen velitelé stráží vyzbrojení pistolí a strážníci u skladů munice, jiné výzbroje, pohonných hmot a maziv a objektů důležitých pro obranu státu.

425. Velitel posádky (útvary) a jejich nadřízení mohou nařídit opatření uvedená v čl. 424 odst. a) a b) tohoto řádu i pro jiné stráže (strážné), jestliže to vzniklá situace vyžaduje. V naléhavých případech, které nestrpí odkladu, tak může učinit i velitel stráže.

426. Má-li mít celá stráž zbraň nabitou podle čl. 424 tohoto řádu, nabije ji po rozdělení stráží před svým odchodem ke střeženému objektu (strážníci); mají-li nabitou zbraň jen jednotliví strážníci, nabíjejí ji před strážnicí na rozkaz velitele stráže (závodčího) před odchodem na strážní stanoviště.

427. Stráž s nabitými zbraněmi podle čl. 424 tohoto řádu vybíjí zbraně po vystřídání před odchodem ze střeženého objektu. Jednotliví strážníci

vybíjejí zbraně na rozkaz velitele stráže (závodčího) po svém příchodu ze strážního stanoviště před strážnicí.

Zbraně se nabíjejí a vybíjejí před strážnicí na osvětleném místě opatřeném zachycovačem střel. Směny strážných při přesunu na strážní stanoviště na vozidlech se v míru přesunují s nenabitými zbraněmi. Zbraně se nabíjejí a vybíjejí podle stejných zásad na místech určených ve směrnících pro velitele stráže stejným způsobem. Při nabíjení a vybíjení na místech, která nejsou vybavena zachycovačem střel, musí směřovat ústí hlavně vzhůru (pod úhlem 45° až 60°) a stranou od okolních obytných budov (místností a střeženého objektu).

Pistole se nabíjejí po vydání nábojů od dozorčího útvaru (jednotky) a vybíjejí po příchodu vystřídané stráže k útvaru (jednotce) na místě k tomu určeném.

Kulomet se nabíjí a ruční granát odjišťuje až bezprostředně před použitím.

428. Zbraně se v míru nabíjejí jen zasunutím zásobníku do zbraně a **náboj se při tom do nábojní komory nezasouvá.** Za bojové situace se zbraně nabíjejí podle pravidel uvedených v předpisech pro výcvik ve střelbě z příslušných druhů zbraní.

429. Vstup do střežených objektů se povoluje na základě stálého průkazu nebo jednorázového povolení, které podepsal velitel posádky nebo velitel útvaru (náčelník štábu útvaru) a které je opatřeno kulatým razítkem.

Vzory průkazů, povolení ke vstupu a vzory otisků pečeti (plomb), které ověřil velitel posádky (náčelník štábu útvaru), se ukládají ve strážnici.

430. Velitel vojenského objektu (útvaru) je povinen zabezpečit vybavení strážnic a strážních stanovišť zařízením a dalším materiálem pro výkon služby, signalizačními a spojovacími prostředky a technickými prostředky střežení v závislosti na stupni důležitosti střeženého objektu.

Objekt strážnice a jeho vybavení musí zabezpečovat řádný výkon služby, odpočinek, stravování a osobní hygienu, sušení a ošetření výstroje a zbraní a jejich uložení.

431. Způsob výkonu služby při střežení a obraně objektů důležitých pro obranu státu, při ochraně státních hranic, jakož i při střežení a obraně skladů Ministerstva obrany stanovuje Ministerstvo obrany.

432. Stráže se střídají zpravidla po 24 hodinách. Titíž vojáci se v míru neurčují do stráže zpravidla častěji než jednou za tři dny.

433. Je-li k přesunu na místo rozdílení posádkové (útvarové) směny (stráží) nebo na strážnici zapotřebí doby delší než 30 minut, přidělují se strážím na rozkaz velitele posádky (útvary) dopravní prostředky.

434. Pověřený funkcionář (náčelník štábu útvaru) na základě pokynů velitele posádky (útvary) zpracovává pro organizaci střežení a obrany objektů rozvrh posádkových (útvarových) stráží. Přitom musí vzít v úvahu význam každého objektu, jeho oplocení, vybavení technickými prostředky střežení a zabezpečení spolehlivého střežení.

Zároveň s rozvrhem stráží zpracovává pro každou stráž směrnice pro velitele stráže, strážní pravidla a schéma rozmístění strážních stanovišť.

Směrnice pro velitele stráže, strážní pravidla a schéma rozmístění strážních stanovišť schvaluje velitel posádky (velitel útvaru, velitel objektu).

Rozvrh stráží ke střežení objektů podřízených velitelstvím svazů a Ministerstvu obrany, které mají své strážní jednotky, zpracovává velitel vojenského objektu (skladu, základny).

435. Rozvrh posádkových a útvarových stráží se předkládá ke schválení nejbližšímu nadřízenému veliteli.

Rozvrh stráží vojenských škol schvalují rektori-velitelé (velitelé) těchto škol.

K rozvrhu stráží se připojuje schéma rozmístění strážních stanovišť každé stráže.

436. Štáb útvaru oznámí při upřesňování úkolů na nový měsíc velitelům jednotek, kteří mají určit stráže, den nástupu stráží a jejich složení.

437. Do stráže se určují: velitel stráže, strážní podle počtu stanovišť a směn, závodčí, a je-li to nutné, zástupce velitele stráže, pomocník velite-

le stráže pro službu strážních psů, psovod, mechanik technických prostředků střežení a řidiči dopravních prostředků.

438. Velitelem stráže se určuje důstojník nebo voják z povolání z hodnostních sborů praporčíků, rotmistřů nebo poddůstojníků.

Je-li součástí strážního stanoviště i stanoviště strážních psů, určuje se ze psovodů pomocník velitele stráže pro službu strážních psů-závodčí.

439. Závodčí stráže se určují z poddůstojníků nebo dobře připravených vojínů.

Počet závodčích se stanovuje podle počtu a rozmístění strážních stanovišť tak, aby přesun na strážní stanoviště, vystřídání strážných na strážních stanovištích a návrat na strážnici netrvaly déle než jednu hodinu.

Má-li stráž jedno strážní stanoviště, závodčí se neurčuje; jeho povinnosti plní velitel stráže (zástupce velitele stráže).

440. Strážní se určují z příslušníků mužstva. Není-li dostatečný počet příslušníků mužstva, mohou se jako strážní určovat poddůstojníci. V takovém případě se z nich určují všechny směny strážního stanoviště (stanovišť) a závodčím se určuje voják s hodností stejnou nebo vyšší, než mají strážní.

K celodennímu střežení strážního stanoviště se určují tři směny strážných a ke střežení nočního strážního stanoviště dvě směny strážných.

441. Složení stráže včetně velitele stráže se určuje nejpozději 24 hodin před nastoupením do strážní služby, a to zpravidla od jedné jednotky, v krajním případě od jednoho útvaru.

442. Velitelé útvarů a jednotek, od nichž se stráže určují, odpovídají za výběr vojáků do stráže a za jejich přípravu k výkonu služby, za bezvadný stav zbraní a nábojů a za včasné odeslání stráží k rozdělení.

443. Příprava všech vojáků, kteří se určují k plnění úkolů strážní služby v míru, se uskutečňuje jednou za výcvikové období v trvání 18 hodin na místech zvláště k tomu upravených (strážní cvičiště a strážní učebny). Toto zaměstnání zahrnuje teoretickou a praktickou přípravu a noční psychologickou přípravu na konkrétním stanovišti s ohledem na zvlášt-

nosti střežení každého objektu. Za přípravu odpovídají velitelé jednotek, od nichž se stráže určují.

V den nástupu do služby, v době stanovené denním řádem, se vyčleňují nejméně dvě hodiny pro přípravu vojáků určených do stráže k výkonu služby. Příprava zahrnuje teoretickou a praktickou část a přezkoušení ze znalostí směrnic pro velitele stráže, strážních pravidel, ustanovení o použití zbraně a bezpečnostních opatření při manipulaci se zbraněmi.

Vojáky určené do stráže připravuje a přezkouvá velitel roty (baterie). Je-li stráž sestavena z příslušníků různých jednotek útvaru, přezkouvá její příslušníky jeden z velitelů těchto jednotek, kterého určil velitel (náčelník štábu) útvaru. U strážních, velitelských a zabezpečovacích jednotek vojáky určené do stráže připravuje a přezkouvá voják z povolání.

Velitelé jednotek, od nichž se stráže určují, jsou povinni den před nástupem do posádkových nebo útvarových stráží zabezpečit pro vojáky určené do stráže směrnice pro velitele stráže, strážní pravidla a schéma rozmístění strážních stanovišť k jejich studiu.

444. V noci před nástupem do služby nesmějí vojáci určení do strážní služby v míru vykonávat žádnou službu a účastnit se výcviku a prací.

445. Patnáct minut před odchodem k rozdělení posádkové (útvarové) směny (stráží) musí být stráže připraveny k výkonu služby. Do této doby jsou velitelé stráží povinni:

a) vyzvednout municí od dozorčího útvaru (jednotky), vydat ji vojákům určeným do stráže na stanoveném místě a zkontrolovat správnost naplnění zásobníků a nabít pistole;

b) zkontrolovat podle strážního výkazu zařazení příslušníků stráže;

c) zkontrolovat zbraně, další vybavení, úplnost a přizpůsobení výstroje;

d) hlásit připravenost stráže veliteli roty (baterie) nebo veliteli praporu (oddílu), u strážních jednotek určenému důstojníkovi (praporčíkovi).

Stráže kromě velitelů stráží vyzbrojených pistolemi odcházejí od jednotky s nenabitými zbraněmi, naplněné zásobníky mají v brašnách.

446. Posádkové stráže určené od útvaru odesílá dozorčí útvaru. Jejich odeslání hlásí náčelníkovi štábu útvaru a veliteli posádky.

2. Střídání stráží

447. Při střídání stráží zastaví velitel novou stráž před vchodem do střeženého objektu nebo před strážnicí ve vzdálenosti uvedené ve směrnících pro velitele stráže, představí se veliteli staré stráže a oznámí mu staré heslo. Potom seřadí stráž na určeném místě.

448. Velitel staré stráže si ověří heslo, vyvede svou stráž ze strážnice, na strážnici zanechá svého zástupce nebo jednoho závodčího (strážného) a seřadí stráž na místě určeném ve směrnících pro velitele stráže a odebere se do strážnice.

Velitel nové stráže zavede svou stráž do strážnice až po jejím převzetí.

449. Po vstupu do strážnice zástupce velitele staré stráže odevzdá a zástupce velitele nové stráže převezme strážnici a její zařízení, inventář, dokumentaci a pomůcky podle seznamu, závodčí odevzdají a převezmou i vzory pečetí (plomb). U stráží, které nemají zástupce velitele stráže nebo závodčího, plní tuto úlohu velitel stráže. Velitel staré stráže oznámí veliteli nové stráže všechny připomínky a rozkazy, které obdržel.

450. Velitel nové stráže po převzetí vzorů pečetí (plomb) velí: „První směno, v řad - NASTOUPIT!“ Závodčí a určená první směna nastoupí v řad podle pořadí čísel strážních stanovišť. Mají-li mít strážní zbraně na stanovišti nabity, odvede nový závodčí směnu na místo pro nabíjení a velí: „Zprava jednotlivě - NABÍJET!“ Na tento povel příslušníci stráže postupně ve stanoveném pořadí vystoupí jeden krok kupředu, přesunou závěry do zadní polohy a předloží zbraně k prohlídce. Poté, co závodčí zbraně prohlédne, přesunou závěry do přední polohy (uzavrou nábojní komory), spustí spoušť, zajistí zbraně, nasadí bodáky a zasunou do zbraní zásobníky. Závodčí kontroluje, zda nabíjení zbraní probíhá správně. Po nabití zbraně každý příslušník stráže hlásí: „Zbraň nabita a zajištěna.“ Poté dá samostatně každý příslušník stráže zbraň do polohy „na řemen“ a udělá krok zpět. Závodčí staré i nové stráže vyzbrojení samopalem nabíjejí zbraně samostatně před tím, než nabije zbraně směna strážných.

451. Jakmile směna nabije zbraně, závodčí nové stráže velí: „Vpravo (vlevo) - V BOK! Na strážní stanoviště pochodem - VCHOD!“

Směny pochodují na strážní stanoviště a ze strážních stanovišť v zástupu, závodčí v jeho čele.

Všechny povely vydává závodčí nové stráže.

452. Po zavedení posledního příslušníka první směny nové stráže na stanoviště odvede závodčí staré stráže vystřídané příslušníky stráže ke strážnici.

Všechny povely vydává závodčí staré stráže.

453. Velitel nové stráže v době střídání strážných společně s velitelem staré stráže zkontrolují stav střežených objektů uvedených ve směrnících pro velitele stráže.

454. Po návratu ze strážního stanoviště příslušníci stráže zbraně vybíjejí. Nejprve vybíjejí zbraně závodčí obou stráží a potom závodčí staré stráže velí: „Zprava jednotlivě náboj - SKRYJ!“

Na tento povel příslušníci stráže vyjmou pod dozorem závodčího ze svých zbraní zásobníky a hlásí: „Zbraň vybita.“, přesunou závěry do zadní polohy a předloží zbraně k prohlídce. Poté, co závodčí zbraně prohlédne, spustí spoušť, zajistí zbraně, skryjí bodáky, zbraně dají do polohy „na řemen“ a zaujmou své místo ve tvaru. Pak odpochoďují pod velením určeného příslušníka stráže na místo staré stráže a závodčí odejdou do strážnice.

455. Závodčí obou stráží hlásí svým velitelům stráží vystřídání. Po hlášení závodčích podepíší velitelé stráží strážní výkaz staré stráže, přičemž velitel nové stráže zapíše do strážního výkazu všechny nedostatky zjištěné při střídání stráže.

Vystřídání stráže hlásí velitelé stráží dozorcímu posádky (útvary).

456. Po vystřídání odvede velitel staré stráže svou stráž k útvaru (jednotce). Příchod oznámí dozorcímu útvaru. Příslušníci stráže na určeném místě vyprázdňují zásobníky, odevzdají zbraně do skladiště zbraní jednotky a velitel stráže odevzdá municí spolu se strážním výkazem dozorcímu útvaru.

Hlášení o průběhu služby velitel stráže podá veliteli jednotky při nejbližším denním hlášení.

Příslušníky stráže určené pouze ke střežení objektů v noci odešle velitel stráže po skončení střežení a odebrání munice k útvaru (jednotce) pod vedením jednoho z nich. Odeslání zaznamená do strážního výkazu a ohlásí dozorčímu posádky (útvaru). Po příchodu k útvaru je určený příslušník stráže povinen hlásit příchod dozorčímu útvaru. Ukončení služby hlásí dozorčímu roty (baterie) a dozorčí roty (baterie) zkontroluje úplnost a odevzdání zbraní.

457. Stráž od střeženého objektu odvolává dozorčí posádky (útvaru) na písemný rozkaz velitele posádky (útvaru) ověřený razítkem, a to v přítomnosti velitele střeženého objektu. O odvolání stráže se pořídí zápis.

Odvolání stálé stráže hlásí velitel posádky (útvaru) nejbližšímu nadřízenému.

Obdobně se postupuje při zavádění strážných na nově zřízená stanoviště a při odvolávání strážných z rušených stanovišť.

458. Strážní se střídají každé dvě hodiny, za zvlášť nepříznivých povětrnostních podmínek každou hodinu.

Souhlas ke střídání strážných každou hodinu si velitel stráže vyžádá u dozorčího posádky (útvaru) a poznamená to do strážního výkazu.

U vchodu do strážnice se strážní střídají každých 30 minut.

459. Jakmile se směna přiblíží ke strážnému na strážním stanovišti na vzdálenost 10 až 15 kroků, velí závodčí nové stráže „Zastavit - STÁT!“ a strážný se postaví čelem k ní se samopalem v poloze „na řemen“.

Závodčí staré stráže předstoupí před strážného a velí mu: „POZOR!“

Potom na povel závodčího nové stráže, například: „Vojíne Novotný, na strážní stanoviště pochodem - V CHOD!“, učiní strážný úkrok vpravo a střídající příslušník stráže se postaví na jeho místo, čelem na opačnou stranu.

Závodčí obou stráží se postaví na úrovni strážného a příslušníka stráže na vzdálenost až dvou kroků od nich čelem k sobě.

Na povel závodčího stráže „Strážný, strážní stanoviště - ODEVZDAT!“ strážný ústně odevzdá strážní stanoviště. Ústní odevzdání

strážního stanoviště spočívá v tom, že strážný po uvedení čísla strážního stanoviště vyjmenuje střídajícímu příslušníkovi stráže povinnosti podle strážních pravidel.

Po ústním odevzdání strážního stanoviště je střídající příslušník stráže povinen na povel svého závodčího, například: „Vojíne Novotný, strážní stanoviště - PŘEVZÍT!“ společně se závodčím nové stráže a v přítomnosti strážného a závodčího staré stráže obejít strážní stanoviště a převzít je podle strážních pravidel. U rozsáhlých střežených objektů (strážní stanoviště delší než 1,5 km) se strážní stanoviště neobchází.

460. Při zavádění první směny strážných dohlížejí oba závodčí na to, aby střídaný strážný správně odevzdal strážní stanoviště střídajícímu příslušníkovi stráže a aby ho obeznámil se všemi zvláštnostmi strážního stanoviště.

461. Zjistí-li se při přebírání a odevzdávání strážního stanoviště jakákoliv závada, přeruší závodčí odevzdávání strážního stanoviště a přivolá velitele stráže. Při přebírání strážních stanovišť v průběhu střídání stráží se v takových případech přivolávají velitelé obou stráží.

Po zjištění příčin hlásí velitel stráže tuto skutečnost dozorčímu posádky (útvary) a pořídí o tom zápis do strážního výkazu.

462. Po odevzdání a převzetí strážního stanoviště střídaný strážný a střídající příslušník stráže postupně podávají hlášení, například: „Pane četaři, vojín Novák. Strážní stanoviště číslo ... jsem odevzdal.“; „Pane četaři, strážný vojín Procházka. Strážní stanoviště číslo ... jsem převzal.“

Po hlášení začne strážný plnit své povinnosti na strážním stanovišti. Je zakázáno, aby se strážní střídali bez závodčího (velitele stráže).

463. Příslušník stráže se stává strážným nebo jím přestává být v okamžiku, kdy svému závodčímu ohlásil převzetí nebo odevzdání strážního stanoviště.

464. Na povel závodčího staré stráže vystřídaný příslušník stráže vykročí a zařadí se za směnu. Závodčí nové stráže potom odvede směnu k dalšímu strážnímu stanovišti.

Po návratu směny ze strážních stanovišť a vybití zbraní nařídí závodčí postavit zbraně do stojanů. Velitel stráže stanoví bojové rozdělení, při kterém upřesní každému příslušníkovi stráže činnost pro případ řešení situací uvedených v čl. 480 tohoto řádu.

465. Při střídání strážných na strážních stanovištích uvnitř budovy přivede závodčí směnu ke vchodu do budovy a velí „Zastavit - STÁT!“; určí jednoho příslušníka směny jako velitele a vystřídá strážné v budově.

466. Zvláštní povinnosti ke střežení se psy se stanovují ve směrnících pro dozorčího posádky (útvaru), velitele stráže, velitele ochranné směny a ve strážních pravidlech. Přitom musí být vytvořena taková bezpečnostní opatření, aby psi neohrožovali nezúčastněné osoby.

467. Strážný-psovod může k hlídkování na strážním stanovišti použít hlídkového (pátracího) psa na vodítku nebo na volno.

468. Psovod strážních psů se zdržuje ve strážnici nebo u jednotky a může se vzdálit jen se souhlasem velitele stráže (velitele ochranné směny, dozorčího jednotky) nebo pomocníka velitele stráže pro službu strážních psů.

K ostraze vojenského majetku (areálů parků, skladů, letišť apod.) mohou služební psy používat i dozorčí orgány za podmínek stanovených v čl. 466 tohoto řádu.

469. Ochranu objektů (místností, budov) technickými prostředky střežení je nutno řešit vždy komplexně v kombinaci s mechanickou zábranou nebo se psy, ale vždy s použitím živé síly (stráže, dozorčí orgány).

470. Ve střežených objektech, ve kterých se ke střežení jejich obvodu nebo jednotlivých skladů (místností, skladišť, garáží apod.) používají technické prostředky střežení, mohou strážní hlídkovat v jednotlivých úsecích nebo v nepravidelných intervalech kontrolovat jednotlivé sklady (místnosti, skladiště, garáže apod.) v souladu se směrnici, nejméně však šest hodin denně.

471. Při ostraze jednotlivých objektů v kasárenských areálech (skladů, budov, místností apod.) technickými prostředky střežení mohou peri-

odickou kontrolu těchto objektů, není-li uložena stráž, vykonávat příslušní dozorcí nebo ochranná směna, a to zejména v noci a ve dnech pracovního klidu.

472. Při přebírání služby (velitelů stráží, dozorcích orgánů) se vždy kontroluje funkční stav technických prostředků střežení. Je-li zařízení poroucháno nebo na něm v průběhu služby porucha vznikla, hlásí to velitel stráže (dozorčí) ihned dozorcímu posádky (útvary).

473. Na strážnici se musí dodržovat pravidla stanovená v tomto řádu. Je zakázáno zde zpívat a hrát na hudební nástroje, požívat alkoholické nápoje a užívat jiné omamné nebo psychotropní látky. Dovoleno je poslouchat rozhlas, číst, psát a hrát společenské hry. Kouřit je dovoleno jen na místech, která jsou k tomu určena.

Žádný příslušník stráže nesmí opustit strážnici bez svolení velitele stráže.

474. Zbraně se kromě pistolí a samopalů v pouzdrech ukládají do stojanů nenabity, zajištěny, bez zásobníků (schránek). Schránky s nábojovými pásy ke kulometům se ukládají do zvláštní uzamčené bedny. Stejným způsobem se ukládají ruční granáty. Klíče od zámků má u sebe velitel stráže.

Zbraně se berou ze stojanů (pistole a samopaly vz. 61 z pouzder) jen se svolením velitele stráže nebo jeho zástupce a ti též řídí jejich čištění a dohlížejí na ně. Rozebírat zbraně k čištění není dovoleno.

475. Způsob odpočinku a vystrojení včetně úlev při odpočinku a pobytu ve strážnici se stanovují ve směrnících pro velitele stráže.

476. Na povel „DO ZBRANĚ!“ všichni příslušníci stráže, kteří jsou ve strážnici včetně odpočívající směny, uchopí své zbraně a nastoupí v pořadí podle čísel stanovišť na stanoveném místě.

Vždy, když stráž odchází ze strážnice (kromě případu, kdy je strážnice ohrožena požárem nebo jinou pohromou), zůstává ve strážnici zástupce velitele stráže nebo jeden závodčí (strážný).

477. Strážnice se střeží podle rozhodnutí velitele posádky (útvary). Ke střežení se určují strážní z příslušníků bdící směny.

Jestliže se strážný u vchodu do strážnice neurčuje, zřídí se ve dveřích u vchodu do strážnice okénko. Dveře musí být vždy uzamčeny zevnitř a okénko zahrazeno. Klíče od vstupních dveří strážnice má u sebe trvale velitel stráže (závodčí).

3. Povinnosti a způsob výkonu služby příslušníků stráže

Velitel stráže a jeho zástupce

478. Velitel stráže odpovídá za střežení a obranu objektů svěřených strážní, za splnění úkolů stráže při vyhlášení bojové pohotovosti, za výkon služby strážných, za správnou manipulaci se zbraněmi a municí, za stav zařízení a vybavení strážních stanovišť a strážnice, za dodržování pořádku a bezpečnostních opatření při výkonu služby.

479. Velitel stráže je povinen:

a) znát úkol stráže, směrnice pro velitele stráže, povinnosti všech příslušníků stráže, kontrolovat výkon jejich služby na strážních stanovištích nejméně dvakrát v průběhu 24 hodin, z toho jednou v noci;

b) vyžadovat od příslušníků stráže znalost a přesné plnění jejich povinností a kázeň;

c) převzít podle seznamu od velitele staré stráže strážní pravidla, schémata rozmístění strážních stanovišť, směrnice pro velitele stráže a jiné dokumenty, jakož i spojovací a signalizační prostředky, technické prostředky střežení a požární výzbroj;

d) zaznamenávat do strážního výkazu všechny nedostatky a události zjištěné při výkonu služby;

e) odesílat v určenou dobu směny na strážní stanoviště;

f) dohlížet na dodržování pravidel pro nabíjení a vybíjení zbraní a bezpečnostních opatření;

g) kontrolovat podle provozního řádu provozuschopnost technických prostředků střežení;

h) vysílat pravidelně svého zástupce a závodčího ke kontrole výkonu služby strážných;

i) na výzvu strážného, nebo neobdrželi ve stanovenou dobu hlášení (signál) o průběhu služby, ihned odeslat na strážní stanoviště závodčího (svého zástupce) anebo se dostavit na strážní stanoviště osobně;

j) dovolit vstup na strážnici pouze osobám, které jsou k tomu oprávněny;

k) ihned hlásit zadržení osob dozorčímu posádky (útvary);

l) hlásit onemocnění příslušníků stráže dozorčímu posádky (útvary);

m) vyšetřit na místě každý případ, kdy strážný nebo příslušník stráže použili zbraň a hlásit tuto událost dozorčímu posádky (útvary).

480. Velitel stráže je povinen vydat stráži povel „DO ZBRANĚ!“ v těchto případech:

a) při přepadení střežených objektů, strážných, strážnice nebo po obdržení příslušného signálu technických prostředků střežení;

b) vznikne-li ve střeženém objektu nebo ve strážnici požár nebo při ohrožení strážnice a střeženého objektu jinou pohromou;

c) při uvedení posádky (útvary) do vyšších stupňů bojové pohotovosti;

d) na rozkaz osob, které stráž kontrolují.

Při přepadení střežených objektů, strážných nebo strážnice činí velitel stráže opatření k odražení útoku; o přepadení podá ihned hlášení dozorčímu posádky (útvary).

481. Vznikne-li ve střeženém objektu nebo ve strážnici požár nebo jiná živelní pohroma, organizuje velitel stráže za pomoci příslušníků stráže jejich likvidaci a činí opatření k záchraně majetku; událost oznámí ihned dozorčímu posádky (útvary).

Ohrožuje-li živelní pohroma život strážných, nařídí velitel stráže přemístění strážných na bezpečnější místa, odkud by mohli dále pozorovat střežený objekt.

482. Velitel stráže dovoluje volný vstup do strážnice jen osobám, kterým je podřízen (čl. 419 tohoto řádu), a osobám, které je doprovázejí; dále veliteli roty (baterie, u strážních jednotek i veliteli čety a výkonnému praporčíkovi), od které je stráž vyslána, jeho zástupci a přímým nadřízeným velitele roty (baterie), zná-li je osobně. Vstup všech těchto osob do stráž-

nice hlásí dozorčímu posádky (útvaru) a pořídí zápis do strážního výkazu. Jiným osobám povoluje vstup po zjištění účelu jejich příchodu, totožnosti podle dokladů a po kontrole písemného povolení, které vydal velitel posádky (útvaru).

483. Osoby, které se dostavily ke kontrole stráže podle rozkazu funkcionářů uvedených v čl. 500 a 501 tohoto řádu, vpustí velitel stráže do strážnice pouze v doprovodu dozorčího posádky (útvaru) nebo jeho pomocníka.

Osoby, které se dostavily s nesprávně vyplněnými doklady, velitel stráže zadrží, hlásí to ihned dozorčímu posádky (útvaru) a dále se řídí jeho pokyny.

484. V době střídání stráží se vstup do strážnice a do střežených objektů povoluje pouze osobám, které se dostavily ke kontrole stráže.

485. Veliteli stráže je zakázáno:

a) vzdalovat se ze strážnice, kromě případů, kdy střídá strážné, kontroluje výkon jejich služby, nebo na vyzvání strážných a při narušení střeženého objektu. Po dobu jeho nepřítomnosti ve strážnici ho zastupuje jeho zástupce (závodčí) nebo určený příslušník stráže;

b) vést soukromé telefonické hovory;

c) uvolňovat kohokoli ze stráže bez dovolení dozorčího posádky (útvaru);

d) měnit bez povolení dozorčího posádky (útvaru) pořadí střídání strážných předem stanovené ve strážním výkaze.

486. Zástupce velitele stráže je podřízen veliteli stráže a při výkonu služby se řídí směrnici.

Závodčí

487. Závodčí je podřízen veliteli stráže (zástupci velitele stráže). Odpovídá za správný výkon služby podřízených strážných, za jejich včasné střídání na strážních stanovištích a za to, že strážní řádně převzali a odevzdali strážní stanoviště. Je podřízen veliteli stráže a jeho zástupci a plní pouze jejich rozkazy.

Závodčí je povinen:

a) znát počet svých strážních stanovišť, jejich rozmístění a hranice, osy přesunu k nim, podmínky pro střežení a obranu (výhled, podmínky pro střelbu, oplocení) a zvláštní povinnosti strážného na každém strážním stanovišti;

b) přezkoušet před odchodem příslušníků stráže na strážní stanoviště, jak znají své povinnosti a přesvědčit se, zda nechali ve strážnici zapalovač a kuřácké potřeby;

c) dbát na správné nabíjení zbraní před odchodem příslušníků stráže na strážní stanoviště a vybíjení zbraní po jejich příchodu ze strážních stanovišť;

d) hlásit veliteli stráže po návratu každé směny její vystřídání a stav strážních stanovišť;

e) kontrolovat se souhlasem velitele stráže výkon služby podřízených strážných;

f) řídit se ustanoveními uvedenými ve strážních pravidlech.

488. Pomocník velitele stráže pro službu strážních psů-závodčí je podřízen veliteli stráže (zástupci velitele stráže) a má práva a povinnosti příslušníka stráže. Odpovídá za včasné umístění psů na stanovišti a odborný výkon služby psůvodů, kteří jsou příslušníky stráže nebo jsou strážní přidělení.

Strážný

489. Strážný je osoba nedotknutelná. Nedotknutelnost strážného spočívá:

a) v zákonné ochraně jeho osoby, jeho práv a povinností;

b) v jeho podřízení přesně stanoveným osobám, a to veliteli stráže, zástupci velitele stráže a závodčímu své směny;

c) v povinnosti všech osob bez odmluv plnit pokyny strážného, které vyplývají z jeho funkce;

d) v oprávnění použít zbraň v případech uvedených v zákoně (příloha 24 tohoto řádu).

490. Strážného má právo vystřídat nebo odvolat ze strážního stanoviště jen velitel stráže, zástupce velitele stráže nebo závodčí, jemuž je strážný podřízen.

491. Přejde-li velitel stráže a jeho zástupce (závodčí) o život, nebo stanou-li se neschopnými konat své povinnosti, odvolá nebo vystřídá strážného dozorčí posádky (útvary) v přítomnosti velitele roty (baterie) nebo velitel útvaru, ke kterým strážný patří; u strážních jednotek i vojáka, který stráž připravoval k výkonu strážní služby.

492. Strážný je povinen:

- a) střežit a bránit strážní stanoviště;
- b) konat službu podle ustanovení tohoto řádu a strážních pravidel, nevydat svou zbraň z rukou nikomu, ani osobám, jimž je podřízen;
- c) neopouštět své strážní stanoviště, dokud nebude vystřídán nebo odvolán, i kdyby byl ohrožen jeho život;
- d) nedovolit nikomu, aby se přiblížil ke strážnímu stanovišti na kratší vzdálenost, než je stanoveno ve strážních pravidlech, kromě velitele stráže, zástupce velitele stráže, svého závodčího a osob v jejich doprovodu;
- e) znát signál a heslo, které mu stanovil velitel stráže;
- f) povolát velitele stráže při zjištění jakékoli závady na svém nebo sousedním strážním stanovišti;
- g) hlásit neprodleně na strážnici stanoveným signálem, uslyší-li štěkot strážního psa.

493. Strážný na strážním stanovišti musí mít zbraň s nasazeným bodákem (samopal se sklopnou ramenní opěrkou bez bodáku, bodák v pochvě na opasku) připravenou k použití. Na strážních stanovištích v budovách musí mít samopal v poloze „na řemen“. Víko brašny na zásobníky musí být zapnuto.

Samopal vz. 61 musí mít připraven v pouzdře, víko pouzdra a poutko útočného nože odepnuto.

494. Strážnému je zakázáno sedět, opírat se o cokoli, číst, psát, zpívat, rozmlouvat, jíst, pít, kouřit, vykonávat tělesnou potřebu, přijímat

a odevzdávat jakékoli předměty, zasouvat bez příčiny náboj do nábojní komory a dělat cokoli, co by odvracelo pozornost od výkonu strážní služby.

495. Strážný odpovídá pouze na otázky velitele stráže, jeho zástupce, svého závodčího a osob, které se dostavily ke kontrole stráže.

496. Jestliže strážný náhle onemocní (je-li zraněn), přivolá smluvným signálem závodčího nebo velitele stráže a pokračuje ve výkonu služby do vystřídání.

497. V krajních případech, kdy nelze otálet, nebo při závadách na spojovacích a signalizačních prostředcích, může strážný přivolat velitele stráže nebo závodčího výstřelem vzhůru.

498. Nadřízeným, kteří se ve dne dostavili na strážní stanoviště, vzdává strážný poctu. V noci poctu nevzdává.

499. Zvláštní povinnosti strážných zpracované vzhledem k podmínkám střežení a obrany každého objektu se uvádějí ve strážních pravidlech.

4. Kontrola stráží

500. Kromě osob, kterým jsou stráže podřízeny (čl. 419 tohoto řádu), mohou stráže kontrolovat velitelé rot (baterií; u strážních velitelských a zabezpečovacích jednotek určení vojáci z povolání z hodnostních sborů důstojníků, praporčíků a rotmistrů), od nichž jsou stráže určeny, a všichni přímí nadřízení těchto velitelů.

501. Právo kontrolovat stráže mají také:

a) osoby, které k tomu dostaly rozkaz od ministra obrany ČR, jeho náměstků, náčelníka GŠ AČR a od velitelů svazů a svazků;

b) osoby, které k tomu dostaly rozkaz od vedoucích funkcionářů organizačních celků Ministerstva obrany nebo jejich zástupců, jde-li o stráže od útvarů, které jsou jim přímo podřízeny;

c) předsedové komisí a z jejich pověření i členové komisí, jde-li o stráže útvaru, u kterého vykonávají kontrolu. Ministr obrany ČR, jeho

náměstkové, náčelník GŠ AČR a velitelé svazů mohou vydat trvalé zmocnění ke kontrole stráží ve své podřízenosti.

Všechny uvedené osoby jsou povinny předložit veliteli posádky (útvary) razítkem ověřené zmocnění od velitele (náčelníka), který je pověřil kontrolou stráží. Na základě tohoto zmocnění jim velitel posádky (útvary) vydá povolení, které je opravňuje ke kontrole stráží. Toto povolení se předkládá dozorčímu posádce (útvary). Velitel posádky (útvary) vydá povolení také osobám, které pověřil kontrolou posádkových (útvary) stráží. Osobám, které mají trvalé zmocnění ke kontrole stráží, se nevystavuje povolení, jež je opravňuje ke kontrole stráží. Dozorčí posádce (útvary) je povinen doprovodit tyto osoby ke kontrole stráží.

Po uplynutí doby platnosti musí kontrolující odevzdat povolení na velitelství posádky (útvary).

502. Všechny osoby oprávněné kontrolovat strážce, uvedené v čl. 500 a 501 tohoto řádu, vykonávají kontrolu v doprovodu dozorčího posádky (útvary). Dozorčí posádce (útvary) zkontroluje u těchto osob vojenský průkaz a povolení, které je opravňuje ke kontrole stráží.

Veliteli roty (baterie; u strážních jednotek vojákům z povolání z hodnostních sborů důstojníků, praporčíků a rotmistrů určeným k vykonání kontroly strážní služby), od níž je stráž určena, i všem jeho přímým nadřízeným se povolení, které je opravňuje ke kontrole stráží, nevydává.

Orgány vojenské dopravy jsou oprávněny kontrolovat strážce, které konají službu v obvodu železniční stanice a na železnici, po předložení vojenského průkazu a oprávnění ke kontrole přepravy vojsk po železnici veliteli vojenského převozu nebo veliteli strážce u vojenského transportu. O výsledku kontroly jsou povinni informovat velitele útvaru, od kterého je stráž vyčleněna.

503. Osoby, které kontrolují výkon služby strážných, doprovází na stanovištích velitel strážce nebo jeho zástupce.

Osoby, které kontrolují výkon služby strážných na stanovištích (kromě velitele strážce, jeho zástupce a závodčího), nečiní strážným výtky.

K odstranění zjištěných nedostatků dávají pokyny osobám, které je doprovázejí. Výsledky kontroly a vydané pokyny zapíší do strážního výkazu.

504. Je zakázáno kontrolovat výkon služby strážného skrytým přiblížením k jeho stanovišti, pokusy odebrat mu zbraň a jinými způsoby, při kterých může dojít ke zranění osob.

505. Ke kontrole výkonu služby strážných nebo na jejich výzvu odchází velitel stráže nebo jeho zástupce (závodčí) na stanoviště s nabitou zbraní a v doprovodu jednoho až dvou ozbrojených příslušníků stráže.

506. Náčelník štábu útvaru předkládá denně veliteli útvaru k nahlédnutí a k dalšímu rozhodnutí strážní výkazy stráží, které byly den předtím vystřídány. Strážní výkazy posádkových stráží odesílá pak náčelník štábu útvaru do dvou dnů veliteli posádky.

Strážní výkazy stráží se ukládají na velitelství posádky (u útvaru) po zbytek roku, ve kterém byly zpracovány, a po celý následující rok.

Střežení vojenských transportů

507. Vojenský materiál při jeho přepravě po železnici střeží stráž.

508. Seznam vojenských nákladů, které se musí při přepravě v míru střežit, jakož i výzbroj a složení stráží se stanovují v interním normativním aktu³⁸⁾.

509. Před odesláním stráže od útvaru zkontroluje velitel jednotky složení a zabezpečení stráže, poučí ji o bezpečnostních opatřeních při přepravě na elektrifikovaných tratích a přezkouší, jak vojáci určení do stráže znají své povinnosti.

Pohotovost stráže hlásí velitel jednotky náčelníkovi štábu útvaru.

Náčelník štábu útvaru zkontroluje stráž a úplnost jejího materiálního zabezpečení, vydá pokyny veliteli stráže a zabezpečí včasné odeslání stráže na místo převzetí nákladu.

³⁸⁾ Rozkaz ministra obrany ČSFR č. 26/1992

510. Velitel stráže musí od útvaru obdržet:

- a) cestovní příkaz a vojenské úvěrové přepravenky na cestu zpět k vlastnímu útvaru;
- b) pověření o svém určení velitelem stráže, ověřené razítkem, které podepsal náčelník štábu útvaru. Na druhé straně tohoto pověření musí být seznam příslušníků stráže, druhů a čísel jejich zbraní a množství munice;
- c) směrnice pro velitele stráže, strážní pravidla, schéma rozmístění strážních stanovišť, tabulku spojení s útvarem a strážní výkaz;
- d) veškerý potřebný materiál včetně zdravotnického;
- e) studenou stravu nebo peněžitou náhradu za nedodanou stravu, popř. proviantní osvědčení (zvláště pro každého příslušníka stráže) i na zpáteční cestu;
- f) seznam vybraných signálů, které se používají při přepravě po železnici, červené praporky a svítilny;
- g) při přepravě nebezpečných látek havarijní pokyny.

511. Velitel útvaru - příjemce zásilky - je povinen:

- a) zabezpečit ubytování a odpočinek příslušníků stráže, a je-li třeba, i jejich koupání a výměnu výstroje;
- b) dopravit stráž na železniční stanici a odeslat ji k jejímu útvaru.

512. Stráže vykonávají službu z místa naložení (odeslání) nákladu až do místa určeného veliteli stráže bez vystřídání. Ve výjimečných případech se vystřídání jednotlivých strážných nebo všech příslušníků stráže uskutečňuje na rozkaz velitele té posádky, v jejímž obvodu potřeba vystřídání vznikla.

513. Po návratu ke svému útvaru je velitel stráže povinen podat hlášení náčelníkovi štábu (veliteli) útvaru o splnění úkolu a výkonu služby příslušníků stráže, odevzdat zbraně a munici i materiál, které dostal před odjezdem.

5. Strážní hlídky

514. Strážní hlídky zabezpečují střežení a obranu vojenských objektů a objektů důležitých pro obranu státu. Strážní hlídky se mohou určovat do

sestavy stráží, dozorčí služby nebo směny obsluhy. Jsou příslušníky posádkové (útvárové) směny a podřizují se u stráží veliteli stráže, u dozorčí služby dozorčímu útvaru (jednotky) a u obsluhy veliteli obsluhy. Službu vykonávají podle směrnic, které schválil velitel útvaru (jednotky, objektu).

515. Strážní hlídky se určují zpravidla jen na noc, soboty, neděle a svátky; službu konají jednotlivě nebo ve dvojicích.

K hlídkování se odesílají nepravidelně na dobu dvou až tří hodin i několikrát za dobu služby. V ostatní době spí na strážnici (u jednotky). Po budíčku, pokud ukončila službu, se strážní hlídka odesílá k jednotce podle ustanovení čl. 456 tohoto řádu.

516. Směrnice pro příslušníky strážních hlídek, které působí v dozorčí službě, zpracovává velitel jednotky podle charakteru objektu a místních podmínek. Pro strážní hlídky, které působí v sestavě stráží, zpracovává směrnice náčelník štábu útvaru. Směrnice jsou součástí dokumentace velitele stráže.

517. Směrnice pro strážní hlídky, které nejsou součástí stráží, se zpracovávají podle ustanovení čl. 527 tohoto řádu.

Ke směrnicím se připojuje schematický náčrt pohybu hlídek.

Pro výkon služby příslušníků strážních hlídek se zpracovává několik variant s různými pochůzkovými osami. Stanovuje se i doba platnosti každé varianty.

518. Na pochůzkové ose strážních hlídek se instalují spojovací prostředky, pomocí nichž hlídka hlásí dozorčímu útvaru (jednotky, veliteli stráže) průběh hlídkování.

Ve dne mohou příslušníci strážní hlídky střežit pozorováním z vhodných míst nebo pozorovacích věží vybavených spojovacími prostředky.

519. Příslušníci strážních hlídek se do služby připravují stejně jako příslušníci stráží.

520. Strážní hlídky jsou vyzbrojeny jako stráže, každý jejich příslušník má jednu dávku střeliva, nestanovil-li velitel útvaru jinak.

Nejsou-li strážní hlídky součástí stráží, vydává jim municí dozorčí útvaru (jednotky).

Zdržují-li se příslušníci hlídek u jednotky, ukládají zbraně v samostatném stojanu a střelivo v uzamčené bedně na určeném místě u dozorčího útvaru (jednotky).

521. Příslušníkovi strážní hlídky připravenému k výkonu služby podle stanoveného pořadí vydá dozorčí útvaru (jednotky, velitel stráže) zbraň a střelivo, poučí ho a po nabití zbraně odešle k hlídkování.

522. Příslušník strážní hlídky je povinen plnit povinnosti podle směrnic (strážních pravidel). Při přepadení příslušníka strážní hlídky nebo napadení střeženého objektu, nebo přiblíží-li se nepovolané osoby k hranici obvodu střeženého objektu označeného výstražnými tabulkami, postupuje příslušník hlídky podle ustanovení čl. 409 až 411 tohoto řádu.

523. Výkon služby příslušníků strážních hlídek kontroluje velitel útvaru (jednotky), jeho zástupci, dozorčí útvaru (jednotky), přímí nadřízení velitele jednotky a osoby, jimž to velitel jednotky nařídil.

Jsou-li příslušníci hlídky součástí stráží, má právo je kontrolovat velitel stráže a ty osoby, které mají právo kontrolovat stráže.

Osoby, které kontrolující výkon služby příslušníků hlídek, doprovází dozorčí útvaru (jednotky, velitel stráže).

Výsledky kontroly se zapisují do Knihy odevzdání a převzetí služby (strážního výkazu).

Dozorčí jednotky (velitel obsluhy) je povinen kontrolovat výkon služby příslušníků hlídek podle směrnic; přitom se řídí ustanoveními čl. 503 a 504 tohoto řádu.

524. Příslušníky strážních hlídek střídá v době střídání posádkové (útvarové) směny nový dozorčí útvaru (jednotky, velitel stráže) za přítomnosti starého dozorčího útvaru (jednotky, velitele stráže) podle zásad pro střídání strážných. Strážní hlídky se dále střídají samostatně podle stanovené varianty s použitím hesla.

Střídání hlídek v sestavě stráží se řídí pravidly pro střídání strážných.

Zbraně se nabíjejí a vybíjejí podle ustanovení čl. 426 až 428 tohoto řádu.

525. Po návratu z hlídkování přivolá příslušník strážní hlídky dozorcího útvaru (jednotky, velitele stráže) na místo pro nabíjení a vybíjení zbraní, hlásí mu výsledek hlídkování, pod jeho dozorem vybije zbraň, odevzdá střelivo a zbraň uloží na stanoveném místě.

526. Způsob a místo odpočinku příslušníků strážních hlídek stanoví velitel útvaru (náčelník štábu).

527. Na odloučených pracovištích, kde obsluhu pracoviště tvoří jen skupina několika vojáků, mohou pracoviště střežit příslušníci směny obsluhy.

Střežení se uskutečňuje kontrolou prostoru, který patří k objektu, a pozorováním nejbližšího okolí. Přitom se kontroluje neporušenost oplocení a nezávadnost technických prostředků střežení.

Velitel jednotky (náčelník štábu útvaru) zpracovává směrnice pro střežení a předkládá je svému nadřízenému ke schválení. Ve směrnících se uvádějí povinnosti příslušníků strážní hlídky, způsob střežení a obrany, zjišťování totožnosti osob a jejich zadržení, způsob použití zbraní, ukládání zbraní a střeliva, stanoví se místo pro nabíjení a vybíjení zbraní, uvede se seznam osob oprávněných ke vstupu a dále se uvádějí nutné pokyny, které vyplývají z místní situace.

Příslušník směny obsluhy po dobu střežení a při obraně pracoviště má práva a povinnosti příslušníka strážní hlídky.

V míru mohou střežit odloučená pracoviště i příslušníci ochranné směny.

6. Střežení technickými prostředky

528. Technické prostředky střežení jsou elektrické a elektronické zabezpečovací systémy, které zajišťují lokální ochranu místností, plášťovou ochranu budov a staveb nebo obvodovou a prostorovou ochranu objektů (areálů).

529. Ochranu vojenských objektů (místností, budov) technickými prostředky střežení je nutno řešit v souladu s ustanoveními čl. 469 až 471 tohoto řádu.

530. Vyhodnocovací zařízení technických prostředků střežení se zpravidla umísťuje u dispečera EZS, který v případě signálu „POPLACHOVÝ STAV“ technického prostředku střežení učiní opatření podle směrnic.

531. Každou příčinu vzniku poplachového signálu na vyhodnocovací ústředně technického prostředku střežení musí stráž nebo dozorčí orgán okamžitě prověřit na místě (v prostoru) vzniku poplachového signálu a v jeho bezprostředním okolí. K prověření je možno využívat i služební psy.

532. Při přebírání služby (velitelů stráží, dozorčích orgánů) se vždy kontroluje funkční stav technických prostředků střežení. Je-li zařízení poroucháno nebo na něm v průběhu služby vznikla porucha, hlásí to dispečer EZS ihned dozorčímu posádky (útvary).

533. Dojde-li k poruše technických prostředků střežení, zesiluje se po dobu opravy střežení objektů. Při dlouhodobé poruše se střežení organizuje podle předem připravené varianty tak, aby byla zajištěna bezpečná ochrana objektu.

HLAVA 6 ZABEZPEČENÍ VOJSK

1. Materiální zabezpečení

534. Velitel na základě své odpovědnosti:

- a) stanovuje opatření ke správnému zacházení s vojenským materiálem³⁹⁾ (dále jen materiál), tj. zejména k jeho přidělování, udržování a používání, a organizuje tuto činnost;
- b) organizuje prohlídky a kontroly materiálu;
- c) řeší škody na materiálu;
- d) vydává povolení k odpisu škod a ruší materiál v rozsahu stanovené pravomoci.

535. Útvarům a jednotkám se přiděluje materiál podle stanovených počtů. Velitel jednotky předává vojenskou výzbroj a další techniku vojákům (obsluhám) na základě přidělení, které se uveřejňuje v rozkaze. Neodůvodněné změny v přidělování materiálu jsou zakázány.

536. Materiál se musí udržovat v dobrém technickém stavu a ve stálé připravenosti k použití. Dobrý technický stav znamená, že materiál odpovídá technickým požadavkům. Materiál se musí chránit proti nepříznivým vlivům prostředí, zejména proti korozi. Tato ochrana se uskutečňuje údržbou, konzervací a ukládáním materiálu u jednotek, útvarů, ve skladech a na základnách.

537. Materiál se podle určení a zařazení rozděluje na materiál běžné potřeby a materiál nedotknutelných zásob. Druhy a počty zařazené do jednotlivých skupin stanovuje nadřízený velitel. Zařazení materiálu u útvaru stanovuje velitel útvaru ve svém rozkaze.

538. Krátkodobě se ukládá materiál běžné potřeby. Dlouhodobě se ukládá materiál nedotknutelných zásob, pokud to jeho konstrukce a pravidla pro údržbu dovolují. V opačném případě se materiál ukládá

³⁹⁾ § 2 odst.7 zákona č. 219/1999 Sb.

krátkodobě. Společně s ukládaným materiálem se nesmí ukládat jiný materiál, který svou životností a požadavky na údržbu neodpovídá předpokládané době uložení, a materiál s korozivními a agresivními účinky. Ukládaný materiál se umísťuje ve skladech, garážích nebo pod přístřešky, vždy odděleně od materiálu běžné potřeby.

539. Používání materiálu je souhrn činností spojených s jeho užíváním, údržbou, ukládáním a ostatními opatřeními k zabezpečení jeho použití při zachování zásad vysoké efektivity, bezpečnosti a maximální hospodárnosti.

Provoz se povoluje až poté, co materiál převezmou vojáci (obsluhy). K tomu se stanovují normy provozu, zásady pro používání, limity spotřeby pohonných hmot a materiálu. Obsluhy musí mít předepsanou kvalifikaci.

Při používání materiálu je zakázáno překračovat takticko-technické a provozní parametry. Velitelé musí stanovovat a činit opatření, která předcházejí předčasnému opotřebení a poškození (haváriím) materiálu.

540. Údržba materiálu je plánovitá preventivní činnost k zabezpečení jeho dobrého technického stavu, vysoké provozní spolehlivosti a omezení vzniku předčasného opotřebení, k zajištění bezpečnosti provozu a ochrany životního prostředí.

Podle druhů údržby ji uskutečňují vojáci (obsluhy) za přímého řízení velitelů a jejich materiálních orgánů nebo funkcionářů jednotek (útvárů) logistiky s využitím specialistů pro ošetřování a opravy.

Za plánování času, organizaci, včasné a úplné provedení prací spojených s údržbou materiálu odpovídají příslušní velitelé.

541. Při hodnocení stavu materiálu se kontroluje jeho úplnost, správnost a funkčnost (technický stav), ukládání, kvalita údržby, oprav a vedení provozní dokumentace.

2. Parky vojenské techniky

542. Park vojenské techniky (dále jen park) je ohraničený, chráněný a střežený prostor určený a zařízený ke garážování, údržbě, ukládání,

opravám a kontrolám vojenské techniky a dalšího materiálu. Parky se dělí na stálé a polní. Prostor stálého parku musí být oplocen, osvětlen a podle místních podmínek osázen zelení.

543. Park se rozděluje na jednotlivé úseky, které se přidělují jednotkám. Za správné ukládání a garážování vojenské techniky a dalšího materiálu včetně dodržování zásad pro ochranu životního prostředí a pořádku odpovídají velitelé, kterým je tato technika a další materiál přidělen.

544. Ve stálých parcích se vojenská technika umísťuje v uzavřených garážích nebo pod přístřešky. Ve výcvikových prostorech lze vojenskou techniku umísťovat na volném prostranství. Vojenskou techniku umístěnou pod přístřešky a na volném prostranství je nutno chránit proti povětrnostním vlivům jinými prostředky (plachtami apod.).

545. Vojenskou techniku připravují k výjezdu osádka (obsluhy, řidiči) pod vedením velitele jednotky nebo jeho zástupce. Výjezd techniky z parku povoluje dozorčí parku na základě týdenního plánu použití vojenské techniky a dalšího materiálu nebo na základě výjezdu mimo plán, který schválil velitel útvaru, a na základě povolení náčelníka kontrolní a technické stanice po kontrole technického stavu. V případech, které nestrpí odkladu, povolí výjezd techniky dozorčí parku na základě nařízení nadřízeného.

546. K vojenské technice v parku mají přístup pouze osoby, jimž je přidělena. Osoby, které nejsou příslušníky útvaru, mohou do parku vstupovat pouze se souhlasem velitele útvaru, v doprovodu osoby k tomu určené. Způsob ukládání a výdeje klíčů ke spínacím skříňkám, k zámkům vojenské techniky, vrat a místností musí zabezpečovat včasné vyjetí vojenské techniky z parku a vylučovat možnost jejich zneužití. Způsob pečování (plombování) objektů parku stanovuje velitel útvaru.

3. Ukládání ručních zbraní a munice

547. Ruční zbraně se u jednotek ukládají ve skladištích zbraní. Do oken skladiště musí být zabudovány kovové mříže, okna v přízemí nebo na snadno dostupných místech musí být navíc opatřena kovovými sítěmi v rámu. Dveře musí být kovové nebo oplechované, vybaveny zaskleným kontrolním okénkem a dvěma na sobě nezávislými zámky. Osvětlení musí umožňovat trvalou vizuální kontrolu. Při plnění úkolů v mírové misi, v případech, které vyžadují mít zbraň trvale připravenou k použití, stanovuje způsob ukládání zbraní, včetně střeliva, velitel kontingentu tak, aby nedocházelo k jejich ztrátám a zneužití.

548. Skladiště zbraní musí být pod přímým dohledem ze stanoviště dozorčího jednotky. Otevírá se na rozkaz velitele jednotky nebo výkonného praporčíka. V době mimo zaměstnání se mohou skladiště zbraní otevírat jen se souhlasem dozorčího útvaru. Jakákoli manipulace se zbraněmi, která nesouvisí s vojenským výcvikem, s plněním služebních úkolů nebo s kontrolní činností, je zakázána.

549. Ve skladišti zbraní je seznam materiálu, v němž je uveden počet a inventární čísla stojanů na zbraně, skříní, beden a jiného materiálu uloženého v místnosti a čísla pečetidel, kterými se pečeti. Všechny seznamy, které jsou ve skladišti zbraní, na stojanech, ve skříních a bednách, podepisuje velitel jednotky. Stojany, skříně a bedny se zbraněmi se označují podle ustanovení odborných předpisů.

V jednom skladišti zbraní se mohou ukládat zbraně několika jednotek nebo málo početných útvarů. V takovém případě určuje velitel útvaru (objektu) ve svém rozkaze jednoho z velitelů jednotek (útvarů), který odpovídá za pořádek, rozmístění, uložení a zabezpečení zbraní. Zbraně se ukládají pro každou jednotku (útvár) v samostatných stojanech, skříních a bednách, které uzamyká a pečeti odpovědný funkcionář příslušné jednotky (útvaru).

550. Cvičné a sportovní zbraně se ukládají odděleně od ostatních. Místo pro jejich uložení se označuje nápisem Cvičné zbraně (Sportovní zbraně).

551. Ve skladišti zbraní jednotky se neukládá munice. Výjimku tvoří munice určená k výcviku jednotky, vydaná z příručního skladu, která je v době mimo pravidelné zaměstnání uložena ve skladišti zbraní na dobu kratší než 24 hodin.

Za její uložení a vrácení nespotřebované munice do příručního skladu odpovídá velitel jednotky (výkonný praporčík).

552. Skladiště zbraní jednotky, stojany a skříně se zbraněmi v něm uzamyká a pečetí dozorčí jednotky. Skříně a bedny s pistolemi, bodáky (útočnými noži) a dalekohledy ve skladišti zbraní uzamyká a pečetí výkonný praporčík.

Klíče od zámků skladiště zbraní, stojanů a skříní se zbraněmi musí mít dozorčí jednotky neustále u sebe na samostatném kroužku. Při větším počtu stojanů a skříní se mohou klíče od jejich zámků ukládat v uzamykatelné skřínce ve skladišti zbraní. Skříňku uzamyká, pečetí a klíče od jejího zámků má u sebe dozorčí jednotky.

Klíče od zámků skříní (beden) s osobními zbraněmi příslušníků štábu praporu a příslušníků jednotky z hodnostních sborů důstojníků, praporčíků a rotmistrů, klíče od zámků skříní (beden) s útočnými noži (dalekohledy) má výkonný praporčík. Tyto klíče denně po skončení zaměstnání ukládá v zapečetěné schránce u dozorčího útvaru.

Duplikáty všech klíčů od zámků skladišť zbraní, stojanů, skříní (beden) se zbraněmi a útočnými noži (dalekohledy) se ukládají v zapečetěných schránkách u velitelů jednotek.

553. Osobní zbraně příslušníků štábu a služeb útvaru se ukládají ve skladišti zbraní určené jednotky (u dozorčího útvaru) do kovové nebo oplechované skříně (bedny) uzavřené na zámek. Skříň (bednu) uzamyká a pečetí výkonný praporčík (dozorčí útvaru).

554. Munice pro strážce, dozorčí orgány, Vojenskou policii a hotovostní jednotku se ukládá v kovových (oplechovaných) uzamčených a zapečetěných bednách u dozorčího útvaru v počtech potřebných pro dvě směny. Munici vydává, bedny zamyká a pečetí dozorčí útvaru.

555. Klíče od zámků skříní (beden) s osobními zbraněmi příslušníků hodnostních sborů důstojníků, praporčků a rotmistrů štábu a služeb útvaru a od beden s municí pro strážce, dozorčí orgány, Vojenskou policii a hotovostní jednotku má u sebe dozorčí útvaru. Duplikáty klíčů se ukládají v zapečetěných schránkách u náčelníka štábu útvaru.

556. Způsob výdeje a vracení osobních zbraní a munice, které se ukládají u dozorčího útvaru, zapečetěných schránek výkonných praporčků jednotek s klíči od zámků beden s pistolemi a útočnými noži (dalekohledy) stanovuje velitel útvaru ve svém rozkaze.

557. Ruční zbraně vydává vojákům dozorčí jednotky na rozkaz velitele roty (baterie), výkonného praporčíka nebo dozorčího útvaru. Pistole vydává výkonný praporčík na rozkaz velitele roty (baterie). Cvičné zbraně a munice se vydávají stejně jako bojové.

558. Vojáci určení k výkonu dozorčí a strážní služby a speciálních úkolů, kteří nemají k tomuto účelu přidělenou zbraň, se vyzbrojují předepsanými zbraněmi, pro jejichž použití musí být vycvičeni. Přidělení zbraní musí být uveřejněno v rozkaze velitele jednotky (útvaru).

559. Dílny pro opravy ručních zbraní se zabezpečují stejným způsobem jako skladiště zbraní jednotek. Opravované ruční zbraně musí být trvale pod dozorem, ostatní zbraně musí být uloženy ve skříních nebo ve skladištích. V době mimo zaměstnání je ukládání ručních zbraní v dílnách útvaru zakázáno. Klíče od zámků dílen a skladišť se ukládají v zapečetěných schránkách u dozorčího útvaru (dozorčího parku, velitele strážce), schránky pečeti náčelník dílen. Duplikáty klíčů se ukládají u náčelníka logistiky.

560. Zásoby munice se ukládají v příručních skladech, muničních skladech a ve skladech nedotknutelných zásob. Sklady se zabezpečují podle ustanovení odborných předpisů.

561. Příruční sklady munice a sklady nedotknutelných zásob v objektech kasáren musí být pod dohledem příslušníků posádkové (útvárové) směny nebo střeženy. Klíče od jejich zámků se ukládají

v zapečetěné schránce u dozorčího útvaru, schránku a vchod do skladu pečeti správce skladu. Duplikáty klíčů se ukládají u náčelníků služeb útvaru, kteří odpovídají za skladovanou municí.

562. V muničních skladech se ukládají veškeré zásoby munice podle ustanovení odborných předpisů. Muniční sklady se musí trvale střežit. Klíče od zámků jednotlivých skladišť a objektů muničního skladu se ukládají v zapečetěných schránkách u dozorčího útvaru (velitele stráže) nebo ve zvláštních místnostech zabezpečených EZS, jehož signalizační zařízení je umístěno u dozorčího útvaru (dispečera EZS). Schránky a dveře skladišť pečeti a okenice plombují správci skladišť. Duplikáty klíčů se ukládají u náčelníků služeb útvaru.

4. Ubytování vojsk

563. K ubytování vojsk a k zabezpečení úkolů a potřeb ozbrojených sil slouží vojenské objekty. Tyto objekty přiděluje útvarům velitel posádky v součinnosti s orgány ubytovací a stavební služby a orgány vojenské hygienicko-protiepidemické služby. Jednotkám přiděluje objekty a prostory velitel útvaru. Při dislokaci jednotky v zahraničí rozhoduje o způsobu ubytování podle konkrétních podmínek velitel kontingentu.

564. Velitel útvaru, kterému je vojenský objekt přidělen, je velitelem objektu. Je-li ve vojenském objektu několik útvarů, určuje velitele objektu velitel posádky.

Velitel objektu:

a) přiděluje objekty a prostory jednotlivým uživatelům, přidělení uvádí ve svém rozkaze;

b) organizuje provoz společných zařízení;

c) zabezpečuje zpracování provozních řádů technických zařízení a kontroluje jejich dodržování;

d) dodržuje rozhodnutí o způsobu užívání a provozu budov, staveb a technických zařízení, vyžaduje souhlas orgánů ubytovací a stavební služby s jiným charakterem jejich užívání; u objektů společného stravování a ošetřoven též souhlas orgánů vojenské hygienicko-protiepidemické služby;

e) odpovídá za úklid přidělených objektů a za úplnost a stav vnitřního vybavení;

f) dbá na hospodárné využívání a údržbu budov, staveb, pozemků a ochranu zemědělského a lesního půdního fondu;

g) zabezpečuje dodržování ochranných, bezpečnostních a hygienických pásem a opatření k ochraně životního prostředí.

565. Bez souhlasu příslušných orgánů ubytovací a stavební služby je zakázáno uskutečňovat stavební úpravy, bourat stavby, zřizovat nové stavby, instalovat elektrická, spojovací a signalizační vedení, televizní a rozhlasové antény, umísťovat prozatímní a instalovat nová svítidla a topidla.

566. Místnosti se vybavují vnitřním zařízením podle stanovených norem. Vnitřní zařízení musí být označeno a evidováno. Vnitřní zařízení je příslušenstvím místností a bez souhlasu velitele se nesmí přemísťovat.

567. V kasárenských budovách je zakázáno chodit ve tvaru jednotným krokem.

568. Vojáci v základní nebo náhradní službě a na vojenském cvičení ve stálých posádkách jsou ubytováni v kasárnách, ve zvláštních případech (např. při služebních cestách do míst, kde není posádka) mohou být přechodně ubytováni i mimo kasárny. Studenti (žáci, posluchači) vojenských škol mohou být ubytováni ve vojenských internátech.

Vojáci z povolání ve stálých posádkách jsou ubytováni v bytech, ubytovnách nebo kasárnách odděleně od vojáků v základní nebo náhradní službě.

Vojákyně v základní službě se ve všech ubytovacích prostorech (i mimo kasárny) ubytovávají v oddělených budovách (prostorech) se zvláštními vchody. K zabezpečení pořádku a kázně na ložnicích pro ubytování vojáků (vojákyň) a k převzetí materiálu na ložnicích se určují velitelé ložnic z funkcí a hodností nejvyšších ubytovaných vojáků (vojákyň).

569. Mužstvo a poddůstojníci v záloze na vojenském cvičení jsou ubytováni v kasárnách. Příslušníci hodnostních sborů rotmistrů, praporčí-

ků, důstojníků a generálů v záloze na vojenském cvičení jsou ubytováni v kasárnách odděleně od mužstva a poddůstojníků (generálové a důstojníci rovněž ve vojenských ubytovnách). Při cvičení v místech, kde není posádka, rozhodne o způsobu ubytování velitel útvaru.

5. Požární ochrana

570. Za plnění úkolů na úseku požární ochrany odpovídá velitel útvaru. Je povinen zajišťovat důslednou kontrolu dodržování předpisů požární ochrany, plnění příkazů, zákazů a pokynů, které se týkají požární ochrany, stanovovat a činit opatření k odstranění nedostatků a závad.

571. Velitelé útvarů (jednotek), jejich zástupci, náčelníci druhů vojsk a služeb, dílen, parků, klubů, laboratoří a jiných objektů odpovídají za plnění povinností v požární ochraně v rozsahu své funkce a v objektech, které jsou jim přiděleny.

572. Požární ochranu řídí náčelník požární ochrany útvaru. Tam, kde tato funkce není plánována, plní jeho povinnosti funkcionář, kterého určil ve svém rozkaze velitel útvaru. Při výkonu funkce je náčelník požární ochrany podřízen veliteli útvaru.

Je zejména povinen:

- a) vypracovat dokumentaci pro zdolávání požáru a požární evakuační plán;
- b) organizovat a kontrolovat plnění povinností, které vyplývají z předpisů pro požární ochranu;
- c) řídit po odborné stránce činnost vojáků pověřených plněním úkolů na úseku požární ochrany;
- d) podílet se na školení a odborné přípravě k požární ochraně;
- e) zpracovávat zprávy, rozborů a informace o stavu požární ochrany, navrhopat opatření ke zlepšení stavu.

573. Zjistí-li náčelník požární ochrany nedostatky, které mohou vést bezprostředně ke vzniku požáru, je oprávněn nařídít realizaci nezbytných

opatření, o kterých neprodleně informuje velitele útvaru a která směřují k odstranění takových nedostatků.

574. Všichni vojáci jsou v zájmu zajištění požární ochrany zejména povinni:

a) dodržovat předpisy pro požární ochranu a počínat si při zaměstnání i jiné činnosti tak, aby nezapříčinili vznik požáru;

b) zpozorovaný požár hasit dostupnými hasicími prostředky a neodkladně vyhlásit požární poplach.

6. Ochrana životního prostředí

575. Velitelé jsou povinni zajistit ochranu životního prostředí podle ustanovení obecně závazných právních i vojenských předpisů. K zajištění ochrany životního prostředí a k realizaci potřebných ekologických opatření může velitel zřídit komisi životního prostředí, která je jeho poradním orgánem.

Plnění úkolů v ochraně a péči o životní prostředí je součástí plnění úkolů útvaru a jeho hodnocení.

Při plánování úkolů, jejichž plnění může negativně ovlivnit životní prostředí, se musí posuzovat vliv na všechny složky životního prostředí a stanovit účinná opatření k zamezení nežádoucích dopadů. Velitel musí určit funkcionáře, kteří odpovídají za jejich splnění.

576. Velitelé jsou povinni znát stav na úseku ochrany životního prostředí u útvaru, dodržovat stanovená nebo vyhlášená regulační opatření, neprodleně odstraňovat zjištěné nedostatky a poskytovat kontrolním orgánům potřebné informace o zdrojích znečišťování nebo ovlivňování životního prostředí a umožnit kontrolním orgánům kontrolu ekologické situace přímo na místě.

577. Závadu, která může způsobit anebo způsobuje znečištění nebo poškození životního prostředí, je každý voják povinen neprodleně hlásit nadřízenému a podle možností se podílet na jejím odstranění i na odstranění následků.

578. Provoz objektů a zařízení se řídí provozními řády, jejichž součástí jsou havarijní řády. V chráněných územích, popř. v ochranných pásmech vodních zdrojů se může činnost vojsk uskutečňovat pouze se souhlasem ekologického orgánu. Přitom je nutno dodržovat stanovené podmínky ochrany území. Příslušné orgány státní správy pro životní prostředí jsou oprávněny rozhodnout o dočasném zastavení nebo omezení činnosti, která způsobuje nebo může způsobit poškození životního prostředí.

7. Bezpečnost a ochrana zdraví

579. Za bezpečnost a ochranu zdraví při organizovaném zaměstnání a práci odpovídají velitelé. K tomu:

a) stanovují bezpečnostní opatření pro všechny druhy vykonávané činnosti, seznamují s nimi podřízené a vyžadují jejich důsledné dodržování ve smyslu ustanovení platných předpisů, rozkazů a nařízení;

b) u útvarů, kde konají činnou službu vojákyně, vytvářejí pro jejich zaměstnání podmínky podle právních předpisů.

580. Velitelé, jimž je svěřena vojenská technika nebo objekty, které působí nebo mohou negativně působit svým vlivem na okolí (vysílače, lasery, radiolokátory, sklady pohonných hmot a maziv, muniční sklady apod.), jsou povinni dodržovat stanovený režim provozu, opatření k ochraně okolí a bezpečnostní vzdálenosti. Změny, které ovlivňují bezpečnostní vzdálenosti, jsou povinni hlásit orgánům ubytovací a stavební služby k upřesňování ochranných pásem vojenských objektů.

8. Vojenský stejnokroj

581. Vojenský stejnokroj se stanovenými doplňky tvoří celek jednotného a účelného vystrojení vojáků a charakterizuje jejich příslušnost k ozbrojeným silám. Vojáci nosí vojenský stejnokroj, není-li stanoveno jinak.

Vojáci jsou povinni:

a) pečovat o čistotu stejnokroje a udržovat ho v dobrém stavu;

b) používat stejnokrokové součástky a doplňky pouze předepsaného tvaru (stříhu), barvy, rozměru a provedení a nosit je stanoveným způsobem.

Jednotné ustrojení při společných zaměstnáních (cvičení, shromáždění, výcvik apod.) stanovuje velitel, který zaměstnání řídí. Výjimky (úlevy) z pravidel nošení stejnokrojových součástek nařizuje (povoluje) velitel podle povahy vykonávané činnosti.

Na vojenských stejnokrojích je zakázáno nosit jakékoli označení příslušnosti k politické straně nebo politickému hnutí. Vojákům ve vojenském stejnokroji je zakázáno nosit náušnice (kromě vojákyň), přívěsky, náramky nebo další ozdoby, které by rušily vnější vzhled anebo znevažovaly vojenský stejnokroj. Velitel je oprávněn zakázat nošení osobních věcí (prstenů apod.) při zaměstnání z důvodů zajištění bezpečnosti při vykonávané činnosti.

582. Vojáci z povolání a příslušníci hodnostních sborů generálů, důstojníků, praporčíků a rotmistrů v záloze na vojenském cvičení mohou nosit v době volna mimo kasárny včetně cesty do zaměstnání (kasáren) a z něho občanský oděv.

Vojáci v základní službě mohou nosit občanský oděv se souhlasem velitele útvaru.

Je zakázáno používat občanský oděv v kombinaci se součástkami vojenského stejnokroje a naopak.

583. Občanský oděv je povinen nosit každý voják, kandiduje-li ve volbách, při všech činnostech, které s touto kandidaturou souvisejí, a při soukromých cestách do zahraničí.

584. Místa a způsob ukládání výstroje vojáků stanovuje velitel útvaru (jednotky) podle konkrétních podmínek.

9. Stravování

585. Vojákům, kteří mají nárok na naturální stravování nebo bezplatný odběr jídla, náleží třikrát denně teplé jídlo. Při nočním zaměstnání se vydává další jídlo. Nápoj musí být zajištěn ke každému jídlu. Nelze-li za-

bezpečit teplé jídlo, náleží jim studené jídlo nebo náhrada v penězích za ně. Vojáci mají nárok na množství jídla, které odpovídá stanoveným normám, ve složení podle schváleného jídelního lístku.

Základními dokumenty o výživě a stravním hospodaření, které schvaluje velitel útvaru, jsou jídelní lístek a účet stravního hospodaření. K řešení úkolů naturálního stravování se u útvaru zřizuje stravovací komise za účasti zástupců jednotek.

586. Stravování se organizuje tak, aby doba mezi snídaní a obědem, obědem a večeří nebyla u vojáků v základní nebo náhradní službě delší než šest hodin. Přestávky na jídlo a oddech se určují v trvání nejméně 30 minut tak, aby každý voják měl na vlastní konzumaci jídla 15 až 20 minut.

587. Množství jídla připravené k výdeji musí odpovídat počtu stravovaných uvedenému na zúčtovacím-kontrolním listu. Připravované pokrmy se musí, dříve než se vydají strávnickům, ochutnat. Pokrmy ochutnává dozorčí útvaru a mohou je ochutnávat i osoby oprávněné kontrolovat úroveň stravování.

588. K výdeji jídla přicházejí vojáci po jednotkách, v pořadí, které stanovil velitel útvaru. Před jejich příchodem musí být jídelna uklizena a stoly připraveny ke stolování. Vojáci, kteří přicházejí do jídelny, musí mít vyčištěný oděv, obuv a umyté ruce. Není dovoleno stravovat se v pracovním nebo sportovním oděvu. Není-li s ohledem na místní podmínky stanoveno jinak, přináší si každý voják svůj úplný jídelní příbor a utěrku. V jídelně není dovoleno sedět s čepicí na hlavě.

10. Udržování čistoty, pořádku a hygieny

589. Ubytovací prostor útvaru musí být podle místních podmínek osázen zelení, musí se udržovat v čistotě, pořádku a musí se osvětlovat. Na půdách a ve sklepích se nesmí uskladňovat materiál, který by překážel volnému přístupu a průchodu.

Klíče od půd a sklepů se ukládají u dozorčího jednotky, který odpovídá za udržování těchto prostorů v čistotě a za jejich uzamykání. Dupli-

káty klíčů od veškerých dveří a všech uzávěrů se ukládají zapečetěné u velitele roty (baterie) nebo výkonného praporčíka.

590. Denní úklid ubytovacího prostoru jednotky vykonávají určení příslušníci jednotky, není-li úklid zabezpečen jinak. Udržování čistoty během dne je úkolem pomocníků dozorčích jednotek. Úklidové prostředky se ukládají na určeném místě v ubytovacím prostoru jednotky.

591. Pro všechny příslušníky útvaru, pro přípravu jídla a mytí osob musí být zajištěna nezávadná pitná voda. Pro večerní osobní hygienu, koupání osob, mytí jídelního nádobí, příborů a praní drobného osobního prádla musí být k dispozici teplá voda.

592. Úprava vlasů a vousů vojáků a používání osobních věcí (hodinek, prstenů, řetízku apod.) musí umožňovat dodržování osobní hygieny, zajištění bezpečnosti při výcviku a ostatních činnostech, nesmí překážet používání prostředků individuální ochrany a výzbroje a nesmí narušovat vnější vzhled vojáků ve vojenském stejnokroji. Stříhání vlasů organizují velitelé jednotek zpravidla jednou za tři týdny.

593. Vojáci v základní nebo náhradní službě a vojáci v záloze na vojenském cvičení se musí koupat nejméně dvakrát týdně, příslušníci proviantní služby, kteří se podílejí na přípravě jídla, zdravotnický personál a psododi se musí koupat denně. Vojákům, určeným do útvarové směny v kuchyňském bloku, musí být umožněno vykoupání před nástupem do služby. Velitel je povinen zabezpečit koupání, popřípadě důkladné omytí po ukončení každého zaměstnání, při kterém dochází k výraznému pocení nebo znečištění osob.

594. Způsob výměny a praní prádla stanovuje náčelník logistiky. Osobní prádlo, ručníky a utěrky se vyměňují jednou týdně, zpravidla ve dnech koupání, lůžkoviny se vyměňují jednou za 14 dní. Je-li třeba, vyměňuje se osobní prádlo a lůžkoviny častěji.

Výměnu prádla příslušníkům proviantní služby, kteří se podílejí na přípravě jídla, organizuje orgán proviantní služby útvaru podle skutečné potřeby.

11. Zdravotnické zabezpečení

595. Velitelé odpovídají za plnění úkolů v oblasti obecné péče o zdraví, zejména za:

a) zajištění zdravotně nezávadného stavu ubytovacích, dílenských, výcvikových, tělovýchovných a ostatních objektů a zařízení, výzbroje a ostatní techniky;

b) dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při výcviku a dalších zaměstnáních vojáků;

c) zajištění zdravé výživy vojáků a za jejich vybavení výstrojí, která odpovídá klimatickým podmínkám;

d) zařazování vojáků do funkcí, které odpovídají jejich zdravotní a odborné způsobilosti;

e) realizaci opatření proti vzniku a šíření přenosných nemocí a mimořádných opatření při nebezpečí vzniku a šíření epidemií;

f) dodržování zásad osobní a kolektivní hygieny;

g) vytváření podmínek pro řádný výkon odborné péče o zdraví a za realizaci potřebných opatření ke zlepšování obecné péče o zdraví.

596. Za organizaci a úroveň odborné péče o zdraví odpovídají orgány vojenského zdravotnictví. K poskytování primární zdravotní péče se zřizují samostatná posádková zařízení zdravotní péče (dále jen posádkové ošetřovny). V místech, kde není zřízena posádková ošetřovna, poskytuje primární zdravotní péči vojákům v činné službě jiné zdravotnické zařízení, které má uzavřenu smlouvu s Vojenskou zdravotní pojišťovnou a s níž uzavřel velitel útvaru smlouvu o poskytování zdravotní péče pro příslušníky útvaru. Navazující specializovanou ambulantní nebo ústavní péči poskytuje zdravotnické zařízení, které určil lékař, jenž poskytl primární zdravotní péči (dále jen ošetřující lékař). Voják si může zvolit ošetřujícího praktického lékaře jen v rámci uvedeného zdravotnického zařízení, s výjimkou případů poskytnutí neodkladné lékařské péče, nebo hrozí-li nebezpečí z prodlení. Vojákyňe si mohou zvolit gynekologa podle svého uvážení.

12. Posádková ošetrovna

597. Posádková ošetrovna jako zdravotnické zařízení je samostatným útvarem posádky určeným k poskytování primární zdravotní péče, popř. stomatologické péče, příslušníkům posádky a vojákům, kteří přechodně pobývají v posádce. Činnost posádkové ošetrovny se řídí statutem.

598. Náčelník posádkové ošetrovny odpovídá za organizaci a úroveň primární zdravotní péče v posádce, za realizaci zdravotnického zabezpečení výcviku a za odbornou přípravu podřízených. Ve stanoveném rozsahu organizuje hygienicko-protiepidemická opatření. Odborně řídí zdravotnickou přípravu velitelů, štábů a jednotek a usměrňuje náplň zdravotnické výchovy s důrazem na dodržování zásad zdravého způsobu života a na prevenci sociálně-patologických jevů.

Je-li v posádce zřízena lékařská služba první pomoci, organizuje její činnost.

599. Voják je povinen při výkonu vojenské činné služby dbát o své zdraví a oznamovat nadřízenému změny zdravotního stavu. Pocítí-li příznaky onemocnění, hlásí to neprodleně svému nejbližšímu nadřízenému a s jeho vědomím odejde na posádkovou ošetrovnu k vyšetření. Na základě vyšetření určí lékař nemocného k ambulantnímu léčení, k léčení na lůžkové části posádkové ošetrovny nebo rozhodne o jeho odeslání do jiného zdravotnického zařízení. Voják z povolání se může, na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře a při zajištění léčebného režimu, léčit v místě svého trvalého nebo přechodného pobytu. Je-li místo pobytu vojáka příliš vzdáleno a nevyžaduje-li jeho zdravotní stav ústavní péči, poskytne se mu péče v lůžkové části posádkové ošetrovny. Vojákům v základní nebo náhradní službě se domácí léčení nepovoluje s výjimkou zdravotní dovolené.

600. Neschopnost vojáka k účasti na vojenském zaměstnání a k výkonu služby (dále jen neschopnost ke službě) pro nemoc (úraz) stanovuje lékař posádkové ošetrovny nebo smluvní lékař nebo zařízení, které poskytuje ústavní péči, popř. přezkumná komise. Úlevy ve vojenském

zaměstnání, ve výkonu služby a v ústrojí stanovuje lékař posádkové ošetřovny nebo smluvní lékař, popř. přezkumná komise.

Potvrzení neschopnosti ke službě pro nemoc (úraz) a hlášení o ukončení neschopnosti ke službě vystavuje lékař posádkové ošetřovny nebo smluvní lékař vojákovvi z povolání na předepsaném tiskopisu.

Vojenská zdravotnická zařízení, která poskytují ústavní péči, oznamují příslušnému útvaru přijetí vojáka do ústavního ošetřování, i jeho propuštění, do 24 hodin telefonicky (faxem) a do tří dnů písemně.

Trvá-li u vojáka z povolání neschopnost ke službě pro nemoc (úraz) i po jeho propuštění z ústavního ošetřování, vystaví lékař posádkové ošetřovny nebo smluvní lékař potvrzení o neschopnosti ke službě pro nemoc (úraz) dnem, který následuje po dni propuštění z ústavního ošetřování.

Voják je povinen hlásit veliteli neschopnost ke službě. Neschopnost ke službě pro nemoc (úraz) a úlevy se uveřejňují v rozkaze velitele.

Posudkové závěry lékařů jsou pro velitele všech stupňů závazné.

601. Ambulantní vyšetření (ošetření, léčení) se uskutečňuje v posádkové ošetřovně v době stanovené denním řádem útvaru, zásadně v dopoledních hodinách. Mužstvo a poddůstojníci se zapisují do Knihy nemocných. Zápis v Knize nemocných uzavírá velitel jednotky nebo výkonný praporčík svým podpisem.

Nemocní se na posádkovou ošetřovnu odesílají pod velením jednoho z nich. Vojáci, kteří náhle onemocněli nebo utrpěli úraz, se na posádkovou ošetřovnu odesílají bez prodlení kdykoli.

Výsledky vyšetření, diagnózy a postup léčby zapisuje lékař do Zdravotní knížky. Stanovené úlevy a termíny dalších vyšetření (léčení) se zapisují vojákům v základní nebo náhradní službě a vojákům povoláním na vojenské cvičení do Knihy nemocných. Vojákům z povolání se tyto úlevy a termíny uveřejňují v rozkaze velitele. Úlevy, doporučení a termíny zapsané v Knize nemocných a uveřejněné v rozkaze velitele jsou pro všechny velitele závazné.

Před přezkumné komise odesílá vojáky velitel na základě posouzení lékaře.

602. Do zdravotnických zařízení mimo útvar se vojáci odesílají na základě rozhodnutí ošetřujícího lékaře. K poskytnutí neodkladné pomoci může vojáka odeslat i zdravotník (zdravotní sestra, zdravotnický instruktor), odeslání hlásí lékaři a dozorčímu útvaru. Každé odeslání se uveřejní v rozkaze velitele.

Vojáci odeslaní k léčení do zdravotnických zařízení mimo útvar musí mít s sebou určené doklady a osobní potřeby. Těžce raněného (nemocného) doprovází do zdravotnického zařízení lékař (zdravotník, zdravotní sestra, zdravotnický instruktor).

603. Vojáci jsou povinni podrobit se nařízeným preventivním prohlídkám, protiepidemickým opatřením a očkování. Preventivním prohlídkám se podrobují:

a) v rozsahu vstupní lékařské prohlídky

- vojáci v základní nebo náhradní službě, vojáci v záloze povolání na vojenské cvičení a nově přijatí vojáci z povolání nejpozději do čtyř týdnů po jejich nástupu;

- vojáci v činné službě před jejich propuštěním z této služby a vojáci v základní nebo náhradní službě před jejich přemístěním nebo převedením k výkonu funkce od útvaru AČR k Hradní strážci a naopak;

b) v rozsahu pravidelné lékařské prohlídky

- vojáci z povolání jednou ročně;

- vojáci, kteří pracují na rizikových pracovištích nebo vykonávají činnosti epidemiologicky závažné;

c) v rozsahu zvláštní lékařské prohlídky vojini v základní nebo náhradní službě a na vojenském cvičení bezprostředně před nástupem výkonu kázeňského trestu vězení a bezprostředně po jeho ukončení.

Zdravotním prohlídkám se podrobují:

a) všichni odvedenci v den nástupu vojenské základní nebo náhradní služby;

b) vojáci, kteří jsou zařazeni v kuchyních, ve skladech potravin, ve vodárnách a čistírnách odpadních vod, v koupelnách, prádelnách a jako zdravotnický personál;

c) vojáci, kteří byli nově přiděleni k útvaru, v den příchodu před odesláním k jednotkám;

d) mužstvo a poddůstojníci, určení do směny v kuchyňském bloku a dozorčí kuchyně, v den nástupu do služby;

e) všichni vojáci před ochranným očkováním.

Preventivní prohlídky v rozsahu lékařského vyšetření vykonává lékař. Zdravotní prohlídky může vykonávat i zdravotník. Konání hromadných prohlídek se uveřejňuje v rozkaze velitele útvaru. Příslušníky jednotky předvádí k hromadným prohlídkám výkonný praporčík.

604. Pravidelné očkování vojáků se uskutečňuje po jejich nástupu k útvaru. Mimořádné očkování se provádí podle epidemiologické situace na základě rozhodnutí příslušného orgánu vojenské hygienicko-protiepidemické služby.

605. Zjistí-li lékař výskyt přenosného onemocnění s rizikem epidemického šíření u útvaru (jednotky), hlásí tuto skutečnost veliteli útvaru a příslušnému epidemiologovi a stanoví základní protiepidemická opatření, která velitel útvaru uveřejní v rozkaze.

Vyskytne-li se přenosná nemoc u osob, s nimiž žije voják ve společné domácnosti, hlásí to ošetřujícímu lékaři. Služební povinnosti může dále vykonávat jen se souhlasem ošetřujícího lékaře.

PŘÍLOHY

Text vojenské přísahy

Vojenská přísaha

Já, voják ozbrojených sil, vědom si svých občanských a vlasteneckých povinností, slavnostně prohlašuji, že budu věrný České republice.

Budu vojákem statečným a ukázněným a budu plnit ustanovení vojenských předpisů.

Svědomitě se budu učit ovládat vojenskou techniku a zbraně a připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení.

Pro obranu vlasti jsem připraven nasadit i svůj život.

Tak přísahám!

Způsob složení vojenské přísahy

1. Ve stanovené době nastoupí vojenský útvar s bojovou zástavou (státní vlajkou) a se zbraněmi. Útvar zpravidla nastupuje v rotních nebo četových proudech. Velitel útvaru v krátkém projevu vysvětlí vojákům význam vojenské přísahy a čestných povinností, které na sebe vykonáním přísahy převezmou, a přečte text vojenské přísahy.

2. Vojenskou přísahu je možno složit na veřejnosti, v místech s historickými tradicemi nebo u památníků, kde jsou pohřbeni vojáci, kteří padli v bojích za svobodu a nezávislost naší vlasti.

Akt složení vojenské přísahy má zpravidla tento program:

- a) nástup útvaru;
- b) hlášení veliteli útvaru;
- c) uvítání bojové zástavy nebo státní vlajky;
- d) krátké vysvětlení významu vojenské přísahy;
- e) přečtení textu vojenské přísahy a hromadná odpověď vojáků „**Tak přísaháme!**“;
- f) státní hymna ČR;
- g) krátké proslovy oficiálních hostů;
- h) slavnostní pochod;
- i) odnesení bojové zástavy nebo státní vlajky.

Popis bojové zástavy

1. Bojová zástava má tvar čtverce o délce strany 100 cm, na žerď s hlavicí se připevňuje pomocí látkového rukávu nebo šňůr. Užitým materiálem je polyesterová tkanina s atlasovou vazbou, vnitřně podložená, plně a plasticky vyšívaná vyšivacím hedvábím.

List zástavy je po obou stranách lemován tzv. plamínkovým lemem, podobně jako standarta prezidenta republiky podle zákona č. 3/1993 Sb., o státních symbolech České republiky.

Lícová strana zástavy je čtvcena, první a čtvrté pole jsou červená s českým lvem, druhé pole je modré s moravskou orlicí a třetí pole žluté se slezskou orlicí. Odstíny barev a kresba figur musí odpovídat velkému státnímu znaku České republiky podle zákona č. 3/1993 Sb.

Uprostřed rubové strany zástavy uprostřed se nachází znak útvaru, nad ním a pod ním je otevřený název útvaru. Místo vlevo a vpravo od znaku útvaru může být užito pro zobrazení znaku města či organizace (maximálně dvou znaků, vlevo a vpravo), které se finančně podílely na zhotovení bojové zástavy.

V odůvodněných případech lze povolit výjimku, kterou uděluje, po doporučení Historického ústavu AČR, ministr obrany ČR.

2. Žerď bojové zástavy je vyrobena z tvrdého dřeva s povrchovou úpravou mořením, má délku minimálně 220 cm a průměr čtyři až pět cm. Ve své horní části je ukončena hlavicí ve tvaru českého lva nebo trojlístku, tvořeného oboustranně třemi kruhy o průměru šest cm s českým, moravským a slezským znakem.

3. Je-li útvar (svazek) nositelem čestného nebo historického názvu, připevňuje se k žerdi bojové zástavy stuha s tímto názvem. Stuha má rozměry 100 x 10 cm a je vyrobena z obdobných materiálů jako bojová zástava.

4. Historický ústav AČR zpracovává nebo schvaluje, na základě žádostí útvarů (svazků, svazů), návrhy bojových zástav. Vede evidenci všech propůjčených bojových zástav včetně obrazové dokumentace. Je-li útvar (svazek, svaz) zrušen, přebírá bojovou zástavu jako muzejní exponát.

Vojenské hodnosti a hodnostní sbory

1. Stanovují se tyto vojenské hodnosti a hodnostní sbory:

- a) pro mužstvo - vojín, vojínka (voj.);
- b) pro poddůstojníky - svobodník, svobodnice (svob.); desátník, desátnice (des.); četař, četařka (čet.);
- c) v hodnostním sboru čekatelů-praporčků - rotný, rotná (rtn.); rotmistr, rotmistryně (rtm.); nadrotmistr, nadrotmistryně (nrtm.);
- d) v hodnostním sboru čekatelů-důstojníků - podpraporčík, podpraporčice (pprap.); praporčík, praporčice (prap.); nadpraporčík, nadpraporčice (nprap.);
- e) v hodnostním sboru rotmistrů - rotný, rotná (rtn.); rotmistr, rotmistryně (rtm.); nadrotmistr, nadrotmistryně (nrtm.); štábní rotmistr, štábní rotmistryně (šrtm.);
- f) v hodnostním sboru praporčků - podpraporčík, podpraporčice (pprap.); praporčík, praporčice (prap.); nadpraporčík, nadpraporčice (nprap.); štábní praporčík, štábní praporčice (šprap.);
- g) v hodnostním sboru nižších důstojníků - podporučík, podporučice (ppor.); poručík, poručice (por.); nadporučík, nadporučice (npor.); kapitán, kapitánka (kpt.);
- h) v hodnostním sboru vyšších důstojníků - major, majorka (mjr.); podplukovník, podplukovnice (pplk.); plukovník, plukovnice (plk.);
- i) v hodnostním sboru generálů - brigádní generál, brigádní generálka (brig. gen.); generálmajor, generálmajorka (genmjr.); generálporučík, generálporučice (genpor.); armádní generál, armádní generálka (arm. gen.).

2. Voják, který se připravuje k výkonu služby studiem, se při povolání do služebního poměru služebně zařazuje jako čekatel. Po dobu studia ve vojenských vysokých školách je služebně zařazen jako čekatel-důstojník a ve vojenských středních školách jako čekatel-praporčík.

3. Vojenská hodnost se uvádí před jménem a příjmením např. vojín Jan Novák, popřípadě před příjmením, např. vojín Novák. Má-li voják vysokoškolský titul, uvádí se vojenská hodnost před tímto titulem, jménem a příjmením, např. četař Ing. Václav Král, popřípadě před titulem a příjmením, např. četař Ing. Král.

Má-li voják vědeckopedagogický titul, který se uvádí před jménem a příjmením, uvádí se vojenská hodnost před tímto titulem, jménem a příjmením, např. plukovník Doc. Ing. Zdeněk Svoboda, popřípadě před titulem a příjmením, např. plukovník Doc. Ing. Svoboda.

Kronika útvaru a zásady pro její vedení

1. Kronika útvaru (dále jen kronika) je vojenský dokument, v němž se písemně dokumentují důležité skutečnosti a události, které charakterizují zejména vojenskou činnost útvaru v průběhu výcvikového roku. Slouží i jako jeden z prostředků rozvíjení výchovy příslušníků útvaru k tradicím ozbrojených sil.

2. Kronika je vázaná, evidovaná kniha formátu A4. Na obalu je vytištěn nápis KRONIKA ÚTVARU. Uvnitř knihy se na první stránce uvede plný název příslušného útvaru a léta, k nimž se vztahují zápisy v kronice. Zápisy se píšou po obou stranách listu. Strany se číslují. Je-li kniha popsána, pokračuje se v druhé knize (2. díl).

Součástí kroniky jsou přílohy (fotografie, grafy, náčrty, schémata apod.), které se rovněž číslují, označují razítkem útvaru a ukládají v samostatné složce nebo deskách.

Ke kronice se vede jmenný a věcný rejstřík.

3. Kronika je uložena u náčelníka štábu útvaru. Vede ji kronikář, kterého určuje velitel z řad příslušníků útvaru.

4. O pořízení záznamů do kroniky a o jejím využití pro výchovné a jiné účely rozhoduje velitel příslušného útvaru. Je-li útvar zrušen, kronika se odesílá k uložení Historickému ústavu Armády České republiky.

5. Kronikář zaznamenává důležité události v životě útvaru. Zachycuje a pravdivě popisuje situaci, události líčí jasně, věcně a názorně.

6. Kronikář zapíše na počátku zápisu svá osobní data: hodnost, jméno a příjmení, služební zařazení, délku služby. Pokračuje-li v zápise jiný příslušník útvaru, poznamenává na začátku svého zápisu rovněž svá osobní data.

Dříve než pořídí zápis, zpracuje návrh jeho znění, předloží jej veliteli útvaru ke konzultaci s ostatními funkcionáři útvaru, popřípadě

s vybranými vojáky v základní nebo náhradní službě. Po připomínkách a dalších návrzích rozhodne o zápisu.

7. Kronika útvaru není kronikou celé armády nebo druhu vojska. Proto je potřeba události (jevy), které se méně dotýkají vlastního útvaru, pomíjet nebo jen velmi stručně poznamenávat, v jakém vztahu se odráží a působí na vlastní příslušníky.

Do kroniky se zapisuje např.: založení útvaru, jeho pojmenování, propůjčení bojové zástavy, organizační nebo dislokační změny, pojmenování kasáren, vynikající splnění úkolu, významné nebo hrdinské činy útvaru nebo jeho příslušníků (příslušníka), přehlídka útvaru za účasti prezidenta republiky, ministra obrany ČR, návštěvy reprezentantů jiných států (armád), významné kulturní a sportovní události, účast při záchranných pracích, důležitá taktická cvičení, ostré střelby apod.

Kronikář může k doplnění textu využít fotografie, plány, schémata, náčrty apod. Cennými dokumenty jsou vlastní rukou psané zápisy významných osobností u příležitosti návštěvy útvaru a při jiných příležitostech, které se vztahují k danému útvaru.

8. Ke konci každého výcvikového roku nebo po výcvikových obdobích, etapách výcviku apod., o čemž rozhodne velitel útvaru, se zpracuje stručné hodnocení, jak útvar splnil stanovené úkoly. V hodnocení se uvede: který velitel velel útvaru, kdo byl náčelníkem štábu útvaru, dosažené hodnocení útvaru (známkou), ve kterých oblastech plnil útvar úkoly nejlépe a kde s nedostatky; nejlepší velitel roty (baterie), čety, družstva (osádky, obsluhy), s jakými počty osob útvar úkoly plnil a další události, které ovlivnily celkový stav plnění úkolů. Zápis podepíše velitel útvaru.

Celkový přehled kázeňské pravomoci v oblasti odměn

Funkce	Odměny									
	vojákům v základní nebo náhradní službě a vojákům v záloze povolaným na vojenské cvičení							vojákům z povolání		
	pochvala	prominutí uloženého kázeňského trestu	pochvalný list	věcný nebo peněžitý dar	udělení čestného odznaku	krátkodobé volno k opuštění útvary na 2 dny	mimořádné jmenování do vyšší hodnos- ti	písemná pochvala	prominutí dříve ulož. káz. trestu nebo jeho zahlázení	peněžitý nebo věcný dar
Velitel družstva	/	/								
Velitel čety	/	/								
Velitel roty (baterie)	/	/	/					/	/	
Velitel útvaru	/	/	/	/	/	/		/	/	/
Velitel svazku	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Velitel svazu	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Náměstkové ministra obra- ny, NGŠ AČR	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Ministr obrany ČR	Úplná kázeňská pravomoc kromě mimořádného jmenování do hodnosti generála									
Prezident republiky	Úplná kázeňská pravomoc									

**Přehled kázeňské pravomoci v oblasti trestů,
které je možno ukládat vojínům**

Funkce	Tresty							
	vojínům v základní nebo náhradní službě				vojínům v záloze povoláním na vojenské cvičení			
	důtka	přísná důtka	zákaz vycházek	vězení	důtka	přísná důtka	zákaz vycházek	vězení
Velitel družstva	/	/	do 3 dnů		/	/		
Velitel čety	/	/	do 10 dnů		/	/		
Velitel roty (baterie)	/	/	do 14 dnů	do 5 dnů	/	/	do 3 dnů	
Velitel útvaru	/	/	do 21 dnů	do 10 dnů	/	/	do 7 dnů	do 2 dnů
Velitel svazku	/	/	do 21 dnů	do 14 dnů	/	/	do 7 dnů	do 4 dnů
Velitel svazu	/	/	do 21 dnů	do 14 dnů	/	/	do 7 dnů	do 4 dnů
Náměstkové ministra obran, NGŠ AČR	/	/	do 21 dnů	do 14 dnů	/	/	do 7 dnů	do 4 dnů
Ministr obrany ČR	Úplná kázeňská pravomoc							
Prezident republiky	Úplná kázeňská pravomoc							

**Přehled kázeňské pravomoci v oblasti trestů,
které je možno ukládat poddůstojníkům**

Funkce	Tresty							
	poddůstojníkům v základní nebo náhradní službě				poddůstojníkům v záloze povoláním na voj. cvičení			
	důtka	přísná důtka	zákaz vycházek	snížení hodnosti o jeden stupeň	důtka	přísná důtka	zákaz vycházek	snížení hodnosti o jeden stupeň
Velitel družstva	/	/	do 3 dnů		/	/		
Velitel čety	/	/	do 7 dnů		/	/		
Velitel roty (baterie)	/	/	do 10 dnů		/	/	do 3 dnů	
Velitel útvaru	/	/	do 14 dnů	/	/	/	do 3 dnů	/
Velitel svazku	/	/	do 14 dnů	/	/	/	do 3 dnů	/
Velitel svazu	/	/	do 14 dnů	/	/	/	do 3 dnů	/
Náměstkové ministra obrany, NGŠ AČR	/	/	do 14 dnů	/	/	/	do 3 dnů	/
Ministr obrany ČR	Úplná kázeňská pravomoc							
Prezident republiky	Úplná kázeňská pravomoc							

**Přehled kázeňské pravomoci v oblasti trestů,
které je možno ukládat příslušníkům hodnostních sborů
rotmistrů, praporčíků, důstojníků a generálů**

Funkce	Tresty						
	vojákům z povolání				příslušníkům hodnostních sborů rotmistrů, praporčíků, důstojníků a generálů v záloze povolaným na vojenské cvičení		
	napomenutí	písemná důtka	výstraha pro neodpovědný výkon služby	snížení platu až o 15 % až na dobu 6 měsíců	důtka	přísná důtka	snížení hodnosti o jeden stupeň
Velitel čety	/						
Velitel roty (baterie)	/	/			/		
Velitel útvaru	/	/	/	až na dobu 2 měsíců	/	/	
Velitel svazku	/	/	/	až na dobu 4 měsíců	/	/	/
Velitel svazu	/	/	/	až na dobu 6 měsíců	/	/	/
Náměstkové ministra obrany, NGŠ AČR	/	/	/	až na dobu 6 měsíců	/	/	/
Ministr obrany ČR	Úplná kázeňská pravomoc						
Prezident republiky	Úplná kázeňská pravomoc						

**Vzor rozhodnutí o uložení kázeňského trestu
vojákovi v základní nebo náhradní službě**

razítko vojenského útvaru

Čj.

Výtisk č.

R O Z H O D N U T Í

(funkce trestajícího velitele)

**o uložení kázeňského trestu za kázeňský přestupek
ve smyslu ustanovení § 28 odst. 1 zákona č. 220/1999 Sb.,
o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení
a o některých právních poměrech vojáků v záloze (dále jen zákon),
kterého se dopustil**

*hodnost, jméno a příjmení,
datum narození, místo trvalého pobytu a jednotka*

tím, že *(popis skutku s uvedením místa a času spáchání, konkrétní porušení vojenské kázně - uvedení příslušného ustanovení právních předpisů, vojenských předpisů, rozkazů apod., které bylo porušeno)*

Za to mu ukládám podle ustanovení § 29 odst. 1 písm. ... zákona

(druh a výše kázeňského trestu)

Odůvodnění rozhodnutí: Na základě oznámení ... (vlastních poznatků, popř. jiných skutečností) bylo zjištěno uvedené jednání jmenovaného a toto jednání bylo prokázáno

(uvedení důkazů)

Výše trestu byla stanovena s přihlédnutím k

(odůvodnění výše trestu)

Poučení o odvolání: Proti tomuto rozhodnutí lze podat mým prostřednictvím písemné odvolání do tří dnů ode dne oznámení rozhodnutí k
(odvolací orgán)

Včas podané odvolání má odkladný účinek.

Datum:

(podpis)

*(funkce, hodnost,
jméno a příjmení velitele)*

Převzal:

Dne:

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne

Kulaté razítko

Podpis velitele

**Vzor rozhodnutí o odvolání proti uložení kázeňského trestu
vojákov v základní nebo náhradní službě**

razítko vojenského útvaru

Čj.

Výtisk č.

R O Z H O D N U T Í

(funkce trestajícího velitele – odvolacího orgánu)

Podle ustanovení § 34 a násl. zákona č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze (dále jen zákon), jsem **projednal odvolání**

*(hodnost, jméno a příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu
a jednotka vojáka, který podal odvolání)*

ze dne *(datum podání odvolání)*

proti rozhodnutí *(kterého orgánu s kázeňskou pravomocí)*

ze dne *(datum),*

čj. *(číslo jednací rozhodnutí),*

kterým byl uložen kázeňský trest *(druh a výše kázeňského trestu)*

Po projednání podaného odvolání napadené rozhodnutí, podle ustanovení § 36 odst. 1 zákona, o uložení kázeňského trestu ruším (potvrzuji, zmírňuji) takto:

(výrok)

Odůvodnění rozhodnutí: Na základě vyslechnutí vojáka, který se odvolává, a vyjádření trestajícího velitele a po

(další dokazování, které velitel provedl)

bylo zjištěno, že *(potvrzení nebo změna popisu jednání)*

a výše trestu je *(úměrnost výše kázeňského trestu)*

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat. Tím není dotčeno právo potrestaného domáhat se žalobou přezkoumání soudem uloženého kázeňského trestu vězení.

Datum: *(podpis)*

*(funkce, hodnost,
jméno a příjmení velitele)*

Kulaté razítko

Převzal:

Dne:

**Vzor rozhodnutí o zrušení kázeňského trestu
vojákov v základní nebo náhradní službě
pro nedodržení lhůty stanovené pro odvolání**

razítko vojenského útvaru

Čj.

Výtisk č.

R O Z H O D N U T Í

(funkce odvolacího orgánu)

Podle ustanovení § 36 odst. 4 zákona č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze (dále jen zákon), nebylo ve stanovené lhůtě 10 dnů projednáno

odvolání *(hodnost, jméno a příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu a jednotka vojáka, který podal odvolání)*

ze dne *(datum podání odvolání)*

proti rozhodnutí *(kterého orgánu s kázeňskou pravomocí)*

ze dne *(datum),*

čj. *(číslo jednací rozhodnutí),*

kterým byl uložen kázeňský trest *(druh a výše kázeňského trestu)*

Napadené rozhodnutí o uložení kázeňského trestu proto podle § 36 odst. 4 zákona č. 220/1999 Sb. ruším.

Odůvodnění rozhodnutí:

(důvody, pro které nebylo možno rozhodnout ve stanovené lhůtě)

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat.

Datum:

(podpis)

Kulaté razítko

(funkce, hodnost,

jméno a příjmení velitele)

Převzal:

Dne:

**Vzor rozhodnutí o uložení sankce
vojákovi v základní nebo náhradní službě
nebo vojákovi v záloze povolánému na vojenské cvičení**

razítko vojenského útvaru

Čj.

Výtisk č.

R O Z H O D N U T Í

(funkce trestajícího velitele)

Podle § 30 odst. 2 zákona č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze (dále jen zákon), jsem dne ... rozhodl takto:

(hodnost, jméno a příjmení)

(datum narození, místo trvalého pobytu a jednotka)

je vinen

ze spáchání přestupku proti *(zákonná definice)*

podle ustanovení § ... odst. ... písm. ... zákona č. ...

ve smyslu ustanovení § 28 odst. 2 zákona, kterého se dopustil(a) tím, že dne *(datum)* **v** *(čas)* **hodin v** *(místo spáchání přestupku)*

(popis jednání)

Za to mu ukládám podle ustanovení § ... odst. ... písm. ... zákona č. ...

(druh a výše sankce)

Do doby výkonu uloženého zákazu činnosti se jmenovanému započítává doba, po kterou na základě *(opatření)* *(koho)* **čj. nemohl tuto činnost vykonávat, tedy od ... do ...**

Současně jmenovanému podle ustanovení § 70 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, ukládám povinnost nahradit poškozenému

(jméno, příjmení, místo trvalého pobytu poškozeného)

škodu ve výši: ... Kč, slovy ... korun českých

Jmenovaný je zároveň podle § 79 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, povinen nahradit náklady řízení stanovené podle vyhlášky č. 231/1996 Sb. ve výši: ... Kč, slovy ... korun českých

Uloženou pokutu a náklady na řízení je jmenovaný povinen uhradit státu do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet

(číslo účtu, peněžní ústav)

Odůvodnění rozhodnutí: Na základě provedeného řízení bylo zjištěno uvedené jednání jmenovaného a toto jednání bylo prokázáno

(uvedení důkazů)

Výše trestu byla stanovena s přihlédnutím k

(odůvodnění výše trestu)

Poučení o odvolání: Proti tomuto rozhodnutí lze podat písemné odvolání do 15 dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí k ... prostřednictvím ... Včas podané odvolání má odkladný účinek.

Datum:

(podpis)

*(funkce, hodnost,
jméno a příjmení velitele)*

Převzal:

Dne:

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne

Kulaté razítko

Podpis velitele

Vzor příkazu

razítko vojenského útvaru

Čj.

Výtisk č.

P Ř Í K A Z

(funkce trestajícího velitele)

Podle § 30 odst. 2 zákona č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, a ustanovení § 87 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, jsem rozhodl takto:

(hodnost, jméno a příjmení)

(datum narození, místo trvalého pobytu a jednotka)

je vinen

z přestupku proti *(zákonná definice)*

podle ustanovení § ... odst. ... písm. ... zákona č. ...

ve smyslu ustanovení § 28 odst. 2 zákona, kterého se dopustil(a) tím, že dne *(datum)* **v** *(čas)* **hodin v** *(místo spáchání přestupku)*

(popis jednání)

Za to mu ukládám podle ustanovení § ... odst. ... písm. ... zákona č. ...

napomenutí

(nebo)

pokutu ve výši ... Kč, slovy ... korun českých

Uloženou pokutu je jmenovaný povinen uhradit státu do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet

(číslo účtu, peněžní ústav)

Odůvodnění rozhodnutí: Na základě zjištěných skutečností bylo prokázáno, že jmenovaný

(skutkový stav)

Vzhledem ke skutečnosti, že kázeňský přestupek se nepochybně stal, rozhodl jsem v příkazním řízení podle § 87 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb.

Výše trestu byla stanovena s přihlédnutím k

(odůvodnění výše trestu)

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat odpor do 15 dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí služebnímu orgánu, který příkaz vydal. Jeho včasným podáním se příkaz ruší a služební orgán, který příkaz vydal, pokračuje v řízení.

Datum:

(podpis)

*(funkce, hodnost,
jméno a příjmení velitele)*

Převzal:

Dne:

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne

Kulaté razítko

Podpis velitele

**Vzor rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o uložení sankce
vojákovi v základní nebo náhradní službě
nebo vojákovi v záloze povolanému na vojenské cvičení**

razítko vojenského útvaru

Čj.

Výtisk č.

R O Z H O D N U T Í

(funkce trestajícího velitele - odvolacího orgánu)

V souladu s ustanovením § 30 odst. 2 zákona č. 220/1999 Sb., o průběhu základní (náhradní) služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, jsem projednal odvolání

*(hodnost, jméno a příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu
a jednotka vojáka, který podal odvolání)*

ze dne (datum podání odvolání) proti rozhodnutí (kterého orgánu s kázeňskou pravomocí) ze dne (datum), čj. (číslo jednacích rozhodnutí), kterým byl uložen kázeňský trest (druh a výše kázeňského trestu)

Po projednání podaného odvolání podle ustanovení § 82 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, ve smyslu ustanovení § 53 a násl. zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů, napadené rozhodnutí ruším (potvrzuji, zmírňuji) takto:

(výrok)

Odůvodnění rozhodnutí: Na základě vyjádření vojáka, který se odvolává, a trestajícího velitele a po

(další dokazování, které velitel provedl)

bylo zjištěno, že *(potvrzení nebo změna popisu jednání)*
a výše trestu je *(úměrnost výše kázeňského trestu)*

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat. Tím není dotčeno právo potrestaného domáhat se ve smyslu § 83 zákona č. 200/1990 Sb. přezkoumání rozhodnutí o přestupku soudem.

Datum:

(podpis)

*(funkce, hodnost,
jméno a příjmení velitele)*

Kulaté razítko

**Vzor rozhodnutí o uložení kázeňského trestu
vojákovi z povolání**

razítko vojenského útvaru

Čj.

Výtisk č.

R O Z H O D N U T Í

(funkce trestajícího velitele)

o uložení kázeňského trestu za kázeňský přestupek ve smyslu ustanovení § 51 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, kterého se dopustil:

*(hodnost, jméno a příjmení,
datum narození, místo trvalého pobytu, jednotka a funkce)*

tím, že: *(popis skutku s uvedením místa a času spáchání, konkrétní porušení vojenské kázně - uvedení příslušného ustanovení právních předpisů, vojenských předpisů, rozkazů apod., které bylo porušeno)*

Za to mu podle ustanovení § 53 zákona č. 221/1999 Sb. ukládám

(druh a výše kázeňského trestu)

Odůvodnění rozhodnutí: Na základě ... bylo zjištěno uvedené jednání jmenovaného a toto jednání bylo prokázáno

(uvedení důkazů)

Výše trestu byla stanovena s přihlédnutím k

(odůvodnění výše trestu)

Poučení o odvolání: Proti tomuto rozhodnutí lze podat písemné odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení k *(odvolací orgán)*.

Do doby pro podání odvolání se nezapočítává doba nepřetržitého vojenského výcviku. Včas podané odvolání má odkladný účinek.

Datum:

(podpis)

*(funkce, hodnost,
jméno a příjmení velitele)*

Převzal:

Dne:

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne

Kulaté razítko

Podpis velitele

**Vzor rozhodnutí o odvolání proti uložení kázeňského trestu
vojákovi z povolání**

razítko vojenského útvaru

Čj.

Výtisk č.

R O Z H O D N U T Í

(funkce trestajícího velitele - odvolacího orgánu)

Podle ustanovení § 57 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, jsem projednal odvolání

(hodnost, jméno a příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu, jednotka a funkce vojáka, který podal odvolání)

ze dne *(datum podání odvolání)* **proti rozhodnutí** *(kterého orgánu s kázeňskou pravomocí)* **ze dne** *(datum)*, **čj.** *(číslo jednací rozhodnutí)*, **kterým byl uložen kázeňský trest** *(druh a výše kázeňského trestu)*

Po projednání podaného odvolání napadené rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 57 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb. ruším (potvrzují, měním) takto:

(výrok)

Odůvodnění rozhodnutí: Na základě vyjádření vojáka, který se odvolává, a trestajícího velitele a po

(další dokazování, které velitel provedl)

bylo zjištěno, že *(potvrzení nebo změna popisu jednání)* a výše trestu je *(úměrnost výše kázeňského trestu)*

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat.

Datum:

(podpis)

*(funkce, hodnost,
jméno a příjmení velitele)*

Převzal:

Dne:

Kulaté razítko

**Vzor rozhodnutí o uložení sankce
vojákovi z povolání**

razítko vojenského útvaru

Čj.

Výtisk č.

R O Z H O D N U T Í

(funkce trestajícího velitele)

**Podle § 51 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání,
jsem rozhodl takto:**

*(hodnost, jméno a příjmení,
datum narození, místo jeho trvalého pobytu, funkce a jednotka)*

je vinen

**ze spáchání přestupku proti *(zákonná definice)* podle ustanovení § ...
odst. ... písm. ... zákona č. ... ve smyslu ustanovení § 51 odst. 2 záko-
na č. 221/1999 Sb., kterého se dopustil(a) tím, že dne *(datum)* v *(čas)*
hodin v *(místo spáchání přestupku)***

(popis jednání)

**Za to mu ukládám podle ustanovení § ... odst. ... písm. ... zákona
č. ...**

(druh a výše sankce)

**Do doby výkonu uloženého zákazu činnosti se jmenovanému za-
počítává doba, po kterou na základě opatření *(koho)*, čj.
nemohl tuto činnost vykonávat, tedy od ... do ...**

Uloženou pokutu je jmenovaný povinen uhradit státu do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet

(číslo účtu, peněžní ústav)

Odůvodnění rozhodnutí: Na základě ... bylo zjištěno uvedené jednání jmenovaného a toto jednání bylo prokázáno

(uvedení důkazů)

Výše trestu byla stanovena s přihlédnutím k *(odůvodnění výše trestu)*

Poučení o odvolání: Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí k ... prostřednictvím ...

Včas podané odvolání má odkladný účinek.

Datum:

(podpis)

*(funkce, hodnost,
jméno a příjmení velitele)*

Převzal:

Dne:

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne

Kulaté razítko

Podpis velitele

**Vzor rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o uložení sankce
vojákovi z povolání**

razítko vojenského útvaru

Čj.

Výtisk č.

R O Z H O D N U T Í

(funkce trestajícího velitele - odvolacího orgánu)

V souladu s ustanovením § 51 odst. 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, a podle ustanovení § 81 a § 82 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, jsem projednal odvolání

*(hodnost, jméno a příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu,
funkce a jednotka vojáka, který podal odvolání)*

ze dne *(datum podání odvolání)* **proti rozhodnutí** *(kterého orgánu s kázeňskou pravomocí)* **ze dne** *(datum)*, **čj.** *(číslo jednací rozhodnutí)*, **kterým byla uložena sankce** *(druh a výše sankce)*

Po projednání podaného odvolání napadené rozhodnutí ruším (potvrzuji, zmírňuji) takto:

(výrok)

Odůvodnění rozhodnutí: Na základě vyjádření vojáka, který se odvolává, a trestajícího velitele a po *(další dokazování, které velitel provedl)* bylo zjištěno, že *(potvrzení nebo změna popisu jednání)* a výše trestu je *(úměrnost výše kázeňského trestu)*

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není možno podat odvolání. Tím není dotčeno právo potrestaného domáhat se ve smyslu § 83 zákona č. 200/1990 Sb. přezkoumání rozhodnutí o přestupku soudem.

Datum:*(podpis)**(funkce, hodnost,**jméno a příjmení velitele)***Kulaté razítko**

Převzal:

Dne:

Vězeňský řád

1. Pravidla pro výkon kázeňského trestu

1. K výkonu kázeňského trestu vězení se podle rozhodnutí velitelů svazků (svazů) zřizují věznice vojenských útvarů (dále jen věznice).

2. Ve věznici se umísťují příslušníci mužstva potrestaní kázeňským trestem vězení (dále jen potrestaní) na základě trestního lístku (příloha 22 tohoto řádu) a mužstvo zadržené na základě rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení. Ženy se do cel předběžného zadržení neumísťují.

3. Potrestaní se k výkonu kázeňského trestu vězení přijímají v ústroji a s dalšími výstrojnými součástkami, které stanovuje velitel útvaru (posádky). Jídlo a výměnu prádla potrestanému zajišťuje výkonný praporčík jeho jednotky.

4. Potrestaní mají zejména právo:

a) na vycházku v trvání jedné hodiny denně v objektu útvaru pod dohledem dozorčího věznice;

b) koupat se v době stanovené v denním řádu v souladu s ustanoveními čl. 593 tohoto řádu a vždy po fyzicky namáhavé práci;

c) dostávat a odesílat korespondenci;

d) podávat stížnosti na podmínky výkonu kázeňského trestu;

e) žádat o přerušování výkonu kázeňského trestu ze závažných důvodů;

f) žádat o lékařské vyšetření;

g) žádat o návštěvu duchovního;

h) jednou denně v pracovních dnech žádat o zakoupení drobných osobních potřeb (hygienických, dopisních), popřípadě potravin, na své náklady. Podmínky nákupu upraví velitel útvaru (velitel posádky).

5. Potrestaní jsou kromě povinností vojáka zejména povinni:

a) dodržovat tento vězeňský řád a denní řád věznice;

- b) vykonávat nařízenou pracovní činnost v trvání maximálně osmi hodin denně;
- c) chovat se tiše a udržovat ve věznici pořádek;
- d) zdržet se spánku a ležení ve dne v celách;
- e) podrobit se lékařské prohlídce v době, kterou stanovil velitel útvaru.

6. Potrestaní nemohou v době výkonu trestu přijímat návštěvy (kromě duchovního). Výjimky, zejména z rodinných důvodů, povoluje velitel útvaru.

7. Potrestaní se umísťují v celách. Ráno a večer uskutečňuje dozorčí věznice prověrku potrestaných.

Po budíčku se lůžka vynášejí z cel a sklopné pryčny se uzamykají.

8. Část věznice určená pro potrestané musí kromě cel obsahovat záchody, umývárny a podle kapacity věznice i jídelny. Potrestaní se v ní mohou pohybovat samostatně. Tato část věznice musí být oddělena od záchodů, umýváren a jídelen pro dozorčí orgány a zabezpečena tak, aby z ní potrestaní nemohli samostatně odejít.

Mimo část věznice určené pro potrestané se potrestaní mohou pohybovat výhradně pod dohledem dozorčího věznice nebo jeho pomocníka. Vojáky, které do cely předběžného zadržení umístil vojenský policista, vyvádí k vykonání osobní potřeby, rannímu a večernímu mytí dozorčí věznice.

9. Na práce mohou být potrestaní předáni velitelům, kteří práce řídí, přitom je nemusí střežit doprovod. Velitelé, kteří potrestané převzali, je po ukončení prací předají doprovodu nebo přímo dozorčímu věznice ve věznici. Dozorčí věznice zaznamená do trestního lístku dobu vykonané pracovní činnosti a předloží ho potrestanému k potvrzení. Potrestaný potvrdí záznam svým podpisem. Odmítne-li potrestaný podepsat trestní lístek, podepíše jej ten, kdo řídil pracovní činnost. Dozorčí věznice tuto skutečnost uvede v Knize odevzdání a převzetí služby.

10. Potrestaní se nesmějí určovat na práce ve skladech zbraní nebo munice. Nejsou-li potrestaní určeni k výkonu práce, jsou povinni studovat vojenské předpisy v době, která je v denním řádu věznice vymezena pro práci.

11. Potrestaní se vyvádějí na vycházku v objektu vojenského útvaru v pochodovém tvaru, a to ve skupinách o maximálním počtu 15 osob a doprovází je pomocník dozorčího věznice.

12. Dozorčí věznice vydává potrestaným předplacený tisk, literaturu a vojenské předpisy, které pro ně byly doručeny od jednotek nebo které si potrestaní přinesli.

13. Při pobytu v celách a v době vycházek jsou potrestaní ustrojeni podle rozhodnutí velitele posádky (útvaru). Při vyvádění mimo věznici musí být řádně ustrojeni; při práci používají pracovní oblek.

14. Potrestaní se z části věznice určené pro potrestané vyvádějí a zpět vpouštějí na rozkaz dozorčího věznice.

15. Cely, záchody, umývárny, jídelny a ostatní prostory se uklízejí denně. Cely se větrají v době vycházky a v době, kdy potrestaní pracují.

16. Po setmění musí být cely, chodby a záchody osvětleny. Po večerce musí být cely osvětleny tlumeným světlem.

17. Výstroj a osobní předměty potrestaných se ukládají ve skladišti mimo cely.

18. Na dobu spánku se potrestaným vydávají matrace a lůžkoviny a spí v nočním prádle.

19. Potrestané, kteří během výkonu trestu onemocněli, odešle dozorčí útvaru do zdravotnického zařízení a vyrozumí o tom orgán s kázeňskou pravomocí, který kázeňský trest vězení uložil. Tento orgán s kázeňskou pravomocí výkon trestu přeruší a toto přerušení uveřejní ve svém rozkaze. Po ukončení léčení potrestaného rozhodne orgán s kázeňskou pravomocí o vykonání zbytku trestu.

20. Vojáci, které orgány činné v trestním řízení nebo Vojenská policie zadržely, se ve věznici umísťují v cele předběžného zadržení odděleně od potrestaných a s potrestanými se nesmějí stýkat. Na vycházku a na práce se nevyvádějí. Na dobu spánku se jim zapůjčují lůžkoviny a matrace.

21. Potrestané (zadržené) vojáky převezme do věznice náčelník věznice (dozorčí útvaru) nebo ve výjimečných případech dozorčí věznice. Při přebírání potrestaných vojáků zkontroluje jejich osobní věci, vykoná jejich osobní prohlídku, odebere do úschovy opasky, další věci, zejména cennosti, které nesmějí mít v cele, všechny předměty, jimiž je možno učinit útok proti tělu důraznějším, a všechny služební písemnosti. Do Knihy potrestaných vězením zapíše všechny údaje z trestního lístku (z rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení, úředního záznamu) a jiné potřebné údaje, zejména vyjádření lékaře.

22. Do trestních lístků (rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení, protokolu o zadržení) pořídí náčelník věznice (dozorčí útvaru) záznam o úplnosti věcí potrestaných (zadržených) vojáků a podepíše jej. Služební písemnosti odebrané zadrženým vojákům se odevzdávají náčelníkovi štábu útvaru a ten je odešle příslušnému veliteli (náčelníkovi).

23. Osobní doklady si potrestaní (zadržení) ponechají u sebe nebo je mohou odevzdat k uschování náčelníkovi věznice (dozorčímu útvaru). Seznam odebraných a odevzdaných věcí, dokumentů a peněz zapíše náčelník věznice (dozorčí útvaru) v přítomnosti potrestaného (zadrženého) do Knihy potrestaných vězením a odevzdá mu potvrzení o jejich příjmu. Dozorčí věznice potom převezme potrestaného (zadrženého) s trestním lístkem (úředním záznamem) a umístí potrestaného (zadrženého) v cele. Dozorčí věznice po převzetí potrestaného (zadrženého) podepíše trestní lístek (rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení). Doprovodu se odevzdá potvrzení o převzetí potrestaného (zadrženého).

24. Potrestaní se propouštějí z věznice po uplynutí trestu na rozkaz velitele útvaru. Velitel útvaru nařizuje propuštění potrestaných z věznice

ve dnech státních svátků a voleb do Parlamentu ČR. Potrestaní se propouštějí z věznice rovněž na základě rozkazu velitele o přerušení výkonu trestu.

25. Při propouštění odešle dozorčí věznice potrestané ve stanovené době k náčelníkovi věznice, který jim vydá proti podpisu osobní věci, peníze, doklady a přinesenou výstroj. Trestní lístek se ukládá do osobního spisu.

26. Vojáky, které zadržely orgány činné v trestním řízení, propouští náčelník věznice (dozorčí útvaru) na základě nařízení těchto orgánů. Při propouštění zadržovaných vojáků z věznice jim náčelník věznice (dozorčí útvaru) předá potvrzení, které podepsal, v němž se uvede doba a důvod zajištění.

27. Návštěvy představitelů Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (dále jen Výbor) se uskutečňují v souladu s Úmluvou o zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (dále jen Úmluva)⁴⁰⁾. Úkoly, které vyplývají z Úmluvy, plní v okruhu působnosti Ministerstva obrany hlavní inspektor ochrany lidských práv, zejména stanovuje podrobnosti, které se týkají organizace návštěv Výboru ve vojenských věznicích.

28. Vládnímu zmocněnci pro styk s Výborem, orgánům činným v trestním řízení, kontrolním orgánům a duchovnímu, kterého si vyžádal potrestaný, se vstup do věznice povoluje po prokázání totožnosti náčelníkovi věznice (dozorčímu útvaru).

2. Vybavení věznice

29. Věznice musí mít:

- a) společné cely pro potrestané;
- b) cely předběžného zadržení;

⁴⁰⁾ Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 9/1996 Sb., o sjednání Evropské úmluvy o zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání

c) skladiště vybavené skříněmi pro uložení výstroje a věcí potrestaných (zadržených). Osobní věci mohou mít potrestaní na poličkách v celách;

d) jídelny (u věznice s počtem potrestaných do pěti se jídelny nezřizují, jídlo se konzumuje v celách). Ve věznici se zřizuje místo pro mytí jídelního nádobí;

e) místnost dozorčího věznice;

f) umývárny, jedno umyvadlo připadá na každých pět míst pro potrestané ve věznici;

g) záchody.

31. Každá cela musí mít elektrické osvětlení, okna, která umožňují větrání, signalizační zařízení pro přivolání dozorčího věznice, topné těleso, stůl a nádobu s pitnou vodou. V celách musí být pro každého potrestaného nebo zadrženého lůžko nebo uzamykatelná pryčna, matrace, lavička (stolička) a nádoba na pití.

32. Stanoviště dozorčího věznice se umísťuje tak, aby byl vyloučen průchod vězňů přes tuto místnost. Do místnosti ústí signalizační zařízení z cel pro přivolání dozorčího věznice.

33. Všechna okna cel a společných místností (umýváren, záchodů apod.) musí být opatřena kovovými mřížemi, a je-li to třeba, drátěnými sítěmi.

34. Pro celu předběžného zadržení musí být ve věznici k dispozici matrace a lůžkoviny.

Vzor záznamu o odměnách a trestech

ZÁZNAM O ODMĚNÁCH A TRESTECH

Kulaté razítko útvaru
a podpis velitele
(náčelníka štábu) útvaru

Rota (ekvivalentní jednotka) (vyplňuje se tužkou)		Vojenský útvar (vyplňuje se tužkou)	
Jméno a příjmení		Datum narození	
Hodnost (vyplňuje se tužkou)		Funkce (vyplňuje se tužkou)	
Nástup vojenské činné služby (den, měsíc, rok)			

A. ODMĚNY

Druh odměny	Důvod udělení odměny	Kdo a kdy odměnu udělil, číslo rozkazu velitele	Podpis velitele
Pochvala	Za vzorný výkon služby pomocníka dozorčího roty	Velitel roty 2000-05-10 80/2000	<i>Podpis</i>

Skł. čís. 26A - AČR-2000

B. TRESTY

Skutková podstata přestupku	Datum (doba) spáchání přestupku	Druh a výše trestu	Kdo a kdy trest uložil	Čj. rozhodnutí	Doba výkonu trestu (od do)	Podpis velitele	Kdo a kdy trest prominul (zahladil), číslo rozkazu velitele
Pozdní návrat z krátkodobého volna k opuštění útvaru	2000-06-20	Zákaz vycházek (10 dnů)	Velitel roty 2000-06-23	2236/20/ /2000- -9999	2000-06-27 až 2000-07-06	<i>Podpis</i>	

- Poznámky:**
1. Je-li voják jmenován do první hodnosti v hodnostním sboru rotmistrů, praporčíků, nižších důstojníků, vyšších důstojníků a v hodnostním sboru generálů, založí se mu nový záznam o odměnách a trestech, do něhož se dříve uložené tresty nezapisují. Zaznamenávají se pouze odměny (kromě odměny prominutí trestu). Dosavadní záznam o odměnách a trestech se zničí.
 2. Je-li kázeňský trest vojákovi prominut, pořídí se v části A příslušný zápis. V části B se záznam, kromě čísla jednacího rozhodnutí, učiní nečitelným. Stejným způsobem se postupuje při zahlazení kázeňského trestu.

Vzor trestního lístku

TRESTNÍ LÍSTEK

Rota (ekvival. jednotka) Vojenský útvar

Funkce

Hodnost

Příjmení a jméno

Kdo a kdy trest uložil

Důvod uložení trestu

Výše uloženého trestu

Typ cely

Výsledek lékařské prohlídky

.....
Podpis lékaře

Kulaté razítko
útvaru

Velitel roty (ekvival. jednotky)
Podpis

**Záznamy náčelníka vojenské věznice
(dozorčího útvaru)**

Přijat do vojenské věznice dne 20 v hodin

Má být propuštěn z vojenské věznice dne 20 v hodin

Náčelník vojenské věznice (dozorčí útvaru)
Podpis

Výkon trestu přerušen dne 20 v hodin

Výkon trestu znovu nastoupen dne 20 v hodin

Změna režimu vězení

Skl. čís. 22A - AČR-2000

Vzor statistického hlášení

 Razítko vojenského útvaru

<i>Statistické hlášení</i>			
Vojenský útvar		Výcvikový rok	
Kázeňský trest	Počet uložených trestů	Počet procent z celkového počtu uložených kázeňských trestů	Průměrná délka uložených trestů
zákaz vycházek			
vězení			

V _____ dne _____

(podpis)

 hodnost, jméno, příjmení
 velitele útvaru

Poznámka: Statistické hlášení za uplynulý výcvikový rok vyplňují všichni velitelé útvarů, u nichž se vykonává vojenská základní nebo náhradní služba, a odešlou ho do 31. ledna každého roku na adresu:

Hlavní inspektor ochrany lidských práv v rezortu MO
 Inspekce ministra obrany
 Tychonova 1
 160 01 PRAHA 6

Použití vojenské zbraně vojáky v činné službě

(§ 42 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky)

1. Voják je oprávněn při výkonu pořádkové, strážní, eskortní a dozorčí služby použít vojenskou zbraň:

a) aby odvrátil přímo hrozící nebo trvajícím útok vedený proti jeho osobě nebo útok, který mu bezprostředně hrozí, anebo útok na život nebo zdraví jiné osoby;

b) aby odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený objekt nebo stanoviště, a to po marné výzvě, aby od útoku bylo upuštěno;

c) aby zamezil útěku ozbrojené osoby nebo osoby důvodně podezřelé ze spáchání zvláště závažného trestného činu, kterou nelze jiným způsobem zadržet;

d) je-li třeba zneškodnit zvíře, ohrožuje-li život nebo zdraví osob.

2. Vojenskou zbraní se pro účely tohoto ustanovení rozumí vojenská střelná zbraň, vojenská zbraň bodná nebo sečná.

3. Před použitím vojenské zbraně, v případech uvedených v čl. 1 této přílohy, je voják povinen, je-li to s ohledem na okolnosti případu možné, vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od útoku nebo útěku zvoláním „Stůj!“, „Stůj nebo střelím!“ a podle okolností užít i výstražného výstřelu. Při použití vojenské zbraně je voják povinen dbát nutné opatrnosti, neohrožovat život a nezpůsobit zranění jiným osobám a co nejvíce šetřit život osoby, proti níž zákrok směřuje.

4. Voják je povinen, dovoluje-li to ohrožení, před použitím vojenské zbraně užít domluvy, napomenutí nebo použít hmatů a chvatů sebeobrany, služebního psa nebo úderu vojenskou zbraní.

5. Voják je oprávněn použít některého z prostředků, které jsou uvedeny v čl. 1 až 4 této přílohy, který umožňuje splnění povinností a přitom co nejméně ohrožuje život a zdraví osob, proti nimž zakročuje. Zároveň dbá na to, aby tento prostředek byl použit jen přiměřeným způsobem

a aby případná škoda nebyla ve zřejmém nepoměru k významu chráněného zájmu.

6. Při zákroku se nesmí použít vojenská zbraň, úder vojenskou zbraní a služební pes proti ženě, jejíž těhotenství je zjevně patrné, proti osobě vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo nemocí a dítěti, s výjimkou případu, kdy to povaha útoku, který vedou tyto osoby proti chráněnému zájmu, nebo mimořádnost vzniklé situace podle čl. 1 odst. a) a b) této přílohy nezbytně vyžadují.

7. Použití vojenské zbraně, služebního psa, hmatů a chvatů sebeobranou a údery vojenskou zbraní je voják povinen neprodleně po jejich použití hlásit nadřízenému a sepsat o tom záznam.

Zásady pro zpracování směrnic pro velitele stráže

1. Ve směrnících se vzhledem k místním podmínkám a způsobu střežení a k obraně objektu uvádí úkol velitele stráže pro střežení a ochranu objektu a zvláštní povinnosti, kterými se řídí při výkonu služby.

2. Ve zvláštních povinnostech velitele stráže se zpravidla stanovuje:

a) místo, kde zastaví stráž při příchodu ke střídání stráže, a místo pro střídání stráží;

b) objekty, které musí velitel stráže osobně převzít při střídání stráží;

c) pokyny pro zesílení strážních stanovišť v noci, za nepříznivého počasí a za zvláštních okolností;

d) organizace střežení se strážními hlídkami;

e) bezpečnostní opatření při zavádění strážných v ubytovacím prostoru útvaru;

f) organizace střežení z pozorovacích věží;

g) pokyny pro činnost, nehlásí-li se strážný ve stanoveném intervalu a při signálu technického prostředku střežení „POPLACHOVÝ STAV“;

h) způsob střežení při poruše technických prostředků střežení (elektronických a jiných prvků, které zabezpečují střežení);

i) pokyny pro střežení při vykonávání prací ve střežených skladech (skladištích);

j) způsob spojení se strážnými, povinnost stanovit heslo (zvolání a ohlas);

k) pokyny pro činnost při střežení se strážními a hlídkovými psy;

l) činnost stráže při přepadení střeženého objektu a při zaujetí obrany strážnice při jejím přepadení;

m) zásady, které upravují režim vstupu do střeženého objektu, a pravidla pro otvírání (zavírání) skladů (skladišť);

n) činnost strážce při požáru střeženého objektu, pokyny k organizaci hašení požáru, vynášení materiálu, střežení vynesného materiálu a k zesílení střežení;

o) strážní ústroj, povolení úlevy ve vystrojení při střežení a odpočinku včetně použití doplňků strážní ústroje;

p) doba odpočinku velitele strážce.

3. Pokyny pro činnost při vyhlášení bojové pohotovosti zpravidla zahrnují:

a) kontrolu úplnosti výstroje, výzbroje, prostředků individuální ochrany a kapesních obvazů;

b) přípravu k výdeji klíčů od zámků dveří skladů a skladišť;

c) přípravu ke střežení výjezdových cest a bran (zesílení střežení);

d) přípravu strážce k vystřídání;

e) způsob výdeje klíčů (schránek s klíči) od zámků dveří skladů, skladišť a bran objektu oprávněným osobám.

4. V záhlaví směrnic se uvádí schvalovací doložka velitele posádky (útvary) a na jejich konci podpis pověřeného funkcionáře posádky (náčelníka štábu útvaru).

Zásady pro zpracování strážních pravidel

1. Ve strážních pravidlech se zpravidla uvádí složení stráže podle rozvrhu stráží, čísla závodčích a strážních stanovišť, na která zavádějí strážné.

2. Povinnosti strážného při střežení na stanovišti zpravidla obsahují:

a) co je povinen střežit a bránit;

b) za co odpovídá a způsob plnění úkolu na stanovišti, intervaly hlášení o průběhu střežení (hlídkování), způsob střežení za špatné viditelnosti a čemu musí věnovat zvláštní pozornost;

c) na jakou vzdálenost může strážný povolit přístup osob ke strážnímu stanovišti (vzdálenost se stanovuje podle členitosti terénu a zástavby v okolí strážního stanoviště). Tato vzdálenost se nestanovuje tehdy, jestliže hranice strážního stanoviště bezprostředně sousedí s veřejnými komunikacemi, obytnými budovami nebo služebními budovami, obdělávanými poli apod.;

d) koho strážný u vchodu do strážnice může vpustit do strážnice;

e) vzdálenost od hranice strážního stanoviště, na kterou nesmí dovést rozdělávání ohňů (střelbu apod.);

f) činnost při požáru na stanovišti nebo v jeho okolí;

g) činnost při zjištění podezřelého jednání osob a při přepadení strážního stanoviště. Činnost se stanovuje s ohledem na konkrétní podmínky strážního stanoviště a střeženého objektu. Použití zbraně se stanovuje tak, aby bylo zabezpečeno, že nebudou ohroženy nezúčastněné osoby. Musí se stanovit směr, kterým strážný může vystřelit varovný výstřel, a proti kterým objektům a kterým směrem nesmí vést střelbu (obytné budovy, sklady pohonných hmot a maziv, výbušin apod.);

h) podmínky pro vstup do skladišť (se zápalnými látkami, zbraněmi, trhavinami apod.), v jaké obuvi, s jakou svítilnou a zbraní povolí vstup do

skladiště; upřesní se způsob střežení při otevření skladišť na krátkou dobu (do jedné hodiny) a na dobu delší než jednu hodinu;

i) způsob převzetí strážních stanovišť při střežení strážními psy nebo technickými prostředky střežení;

j) smluvené signály pro případ požáru, přepadení a pro jiné případy.

3. Při střežení se služebními psy se stanovuje doba, po kterou jsou psi na stanovišti; způsob hlídkování strážného s hlídkovým psem a zásady při střídání strážných s hlídkovými psy; způsob kontroly na stanovišti a činnost strážného při štěkotu psů.

4. Dokument se uzavírá schvalovací doložkou velitele posádky (útvaru) a podpisem pověřeného funkcionáře posádky (náčelníka štábu).

Zásady pro zpracování schématu rozmístění strážních stanovišť

1. Schéma se zpracovává ve formátu A3 s využitím smluvených taktických a topografických značek tak, aby strážní stanoviště strážných, strážních a ochranných hlídek a stanoviště strážních psů byly zakresleny na jednom schématu.

2. Schéma zpravidla obsahuje tyto údaje:

a) schvalovací doložku velitele posádky (útvary) a podpis pověřeného funkcionáře posádky (náčelníka štábu útvaru);

b) hranice strážních stanovišť;

c) vzdálenost, na kterou strážný zastaví osoby, které se přibližují ke strážnímu stanovišti;

d) druh oplocení (průhledné, neprůhledné, betonové, dřevěné apod.);

e) osy přesunu strážných, strážních a ochranných hlídek při hlídkování na strážním stanovišti ve dne i v noci;

f) osy přesunu směn i hlídek na strážní stanoviště ze strážnice pěšky nebo na dopravních prostředcích, místo pro nabíjení a vybíjení zbraní;

g) rozmístění okopů (jen u stráží rozmístěných mimo ohrazený vojenský objekt) a pozorovacích věží;

h) rozmístění technických prostředků střežení a prostředků pro hašení požáru, signalizačních a spojovacích prostředků;

i) stanoviště strážních psů (na bloku, kolíku, na vodítku a na volno) a úseky, které střeží strážný s hlídkovým psem;

j) osy zavádění strážních psů;

k) nejsnazší přístupy ke strážním stanovištím;

l) místo pro střídání staré a nové stráže;

m) legendu.

Zásady pro vybavení strážnic a strážních stanovišť

1. Strážnice se zpravidla skládá:

- a) ze společné místnosti pro příslušníky stráže;
- b) z místnosti pro velitele stráže a jeho zástupce, spojené dveřmi se společnou místností pro příslušníky stráže;
- c) z místnosti pro odpočívající směnu příslušníků stráže, spojené dveřmi se společnou místností pro příslušníky stráže;
- d) z jídelny vybavené prostředky pro ohřívání jídla;
- e) z umývárny, záchodu, místnosti pro kouření, čištění zbraní a obuvi;
- f) ze sušárny;
- g) z místnosti pro palivo;
- h) z psince, do kterého se služební psi umísťují v době, kdy nestřeží stanoviště.

Strážnice s malým počtem příslušníků stráže nemusejí mít jídelnu. V takovém případě se na strážnici zřizuje místo pro ukládání nádobí, potravin a pro ohřívání jídla.

2. Prostor, ve kterém jsou rozmístěny střežené objekty, se zpravidla ohrazuje drátěným, dřevěným nebo jiným oplocením.

Prostor, ve kterém jsou rozmístěny objekty důležité pro obranu státu, důležité objekty Ministerstva obrany a svazů (sklady pohonných hmot a maziv, muniční sklady apod.), musí mít vnější a vnitřní oplocení. Vzdálenost mezi vnějším a vnitřním oplocením závisí na terénu a může být 10 m i více. Výška oplocení musí být minimálně dva metry.

Podle důležitosti objektu se ve střeženém prostoru instalují technické prostředky střežení a zařízení pro střežení se strážními psy.

K usnadnění pozorování přístupů ke střeženému objektu se mohou v mezerách mezi oplocením (u vnějšího oplocení, je-li to třeba) zřizovat

pozorovací věže vybavené spojovacími a signalizačními prostředky a světlometry.

K výkonu služby mohou být stráže vybaveny přenosnými spojovacími prostředky.

Na přístupech k neoplocenému prostoru se střeženými objekty se stavějí výstražné tabule dobře viditelné ve dne i v noci, opatřené nápisem, například: „Průchod (průjezd) zakázán (uzavřen)“. Objížďka se označuje dopravní značkou.

3. Strážnému se musí zabezpečit podmínky pro výkon služby na strážním stanovišti tak, aby měl co možná nejlepší výhled a možnost a možnost vést mířenou střelbu, možnost obcházet bez překážek prostor svého stanoviště nebo pozorovat celý prostor z jednoho místa (prostor musí být očištěn od křovisek, musí být pokosena tráva a odstraněny zbytečné předměty). Stezky pro pohyb strážných se upravují tak, aby měl strážný zaručen bezpečný pohyb ve dne i v noci. Při náledí se posypávají.

4. Střežený prostor se označuje výstražnými tabulkami s nápisy „STŘEŽENÝ PROSTOR“ nebo „PROSTOR STŘEŽENÝ PSY“, které zároveň vyznačují hranici střeženého prostoru. Je-li ve střeženém prostoru několik strážních stanovišť, označí se hranice každého z nich v terénu ukazateli.

5. K obraně nejdůležitějších objektů a strážnic rozmístěných mimo ohrazený objekt kasáren se budují a upravují v blízkosti vnějších strážních stanovišť okopy tak, aby z nich bylo možno postřelovat přístupy ke strážnímu stanovišti (strážnici) a podle možnosti byla zabezpečena palebná podpora sousedním stanovištím.

6. Strážní stanoviště se vybavuje účelně rozmístěným signalizačním zařízením, které musí umožnit strážnému přivolat velitele stráže, jeho zástupce nebo závodčího, a nejméně třemi telefony, nemá-li stráž přiděleny přenosné spojovací prostředky.

7. Vnitřní strážní stanoviště musí být osvětlena.

8. Na každém vnějším strážním stanovišti (je-li to třeba, i na vnitřním) musí být bezprostředně u střeženého skladu (skladiště apod.) požární výzbroj podle odborného předpisu.

9. Na vnějším strážním stanovišti musí být vyhrazeno místo k ukládání strážní ústroje, tj. přístřešek nebo strážní budka s věšákem, na vnitřním strážním stanovišti skříň nebo věšák pro kabát.

Strážní přístřešek nebo strážní budka se opatřují nátěrem v barvě střeženého objektu nebo okolního terénu.

O B S A H

	Strana
Úvod	3
Hlava 1. Všeobecná ustanovení	5
1. Ozbrojené síly České republiky	5
2. Vojenská přísaha	5
3. Bojová zástava	6
4. Práva vojáků a jejich omezení	7
5. Návrhy, žádosti a stížnosti	8
6. Povinnosti vojáků	11
7. Nadřízení a podřízení	13
8. Velitel a jeho vlastnosti	15
9. Všeobecné povinnosti velitelů	16
10. Vydávání a plnění rozkazů	17
11. Styk s nadřízeným	19
12. Styk s podřízeným	19
13. Hlášení nadřízeným	20
14. Vojenská zdvořilost a chování vojáků	22
15. Vzdávání pocty	23
16. Prokazování totožnosti	26
Hlava 2. Vojenská kázeň	27
1. Všeobecná ustanovení	27
2. Kázeňské odměny	28
3. Kázeňské přestupky vojáků v základní nebo náhradní službě a vojáků v záloze povolanych na vojenské cvičení ..	29
4. Kázeňské přestupky vojáků z povolání	41
5. Společná ustanovení o evidenci kázeňských odměn a kázeňských trestů	48
Hlava 3. Rozdělení času	50
1. Denní řád	50

	Strana
2. Ranní činnost	50
3. Rozvod do zaměstnání	51
4. Zaměstnání	51
5. Vztyčování a snímání státní vlajky	52
6. Denní hlášení	53
7. Rozkaz velitele a bojové rozdělení	54
8. Večerka a večerní prověrka	55
9. Vycházka	56
10. Přijímání návštěv	57
11. Zvláštnosti výkonu služby v zahraničí	57
Hlava 4. Organizace posádkové služby a chod služby útvarové směny	58
1. Posádka a velitelství posádky	58
2. Velitel posádky	59
3. Posádková služba	61
4. Náčelník vojenské věznice	62
5. Posádková směna	63
6. Útvarová směna	78
7. Heslo	91
8. Zadržení osob	92
9. Ustanovení o použití zbraně	94
Hlava 5. Strážní služba	97
1. Ustanovení o strážní službě	97
2. Střídání stráží	104
3. Povinnosti a způsob výkonu služby příslušníků stráže	110
4. Kontrola stráží	115
5. Strážní hlídky	118
6. Střežení technickými prostředky	121
Hlava 6. Zabezpečení vojsk	123
1. Materiální zabezpečení	123

	Strana
2. Parky vojenské techniky	124
3. Ukládání ručních zbraní a munice	126
4. Ubytování vojsk	129
5. Požární ochrana	131
6. Ochrana životního prostředí	132
7. Bezpečnost a ochrana zdraví	133
8. Vojenský stejnokroj	133
9. Stravování	134
10. Udržování čistoty, pořádku a hygieny	135
11. Zdravotnické zabezpečení	137
12. Posádková ošetřovna	122

P Ř Í L O H Y

1. Text vojenské přísahy	145
2. Způsob složení vojenské přísahy	146
3. Popis bojové zástavy	147
4. Vojenské hodnosti a hodnostní sbory	148
5. Kronika útvaru a zásady pro její vedení	150
6. Celkový přehled kázeňské pravomoci v oblasti odměn	152
7. Přehled kázeňské pravomoci v oblasti trestů, které je možno ukládat vojínům	153
8. Přehled kázeňské pravomoci v oblasti trestů, které je možno ukládat poddůstojníkům	154
9. Přehled kázeňské pravomoci v oblasti trestů, které je možno ukládat příslušníkům hodnostních sborů rotmistrů, praporčíků, důstojníků a generálů	155
10. Vzor rozhodnutí o uložení kázeňského trestu vojákovi v základní nebo náhradní službě	156
11. Vzor rozhodnutí o odvolání proti uložení kázeňského trestu vojákovi v základní nebo náhradní službě	158

12. Vzor rozhodnutí o zrušení kázeňského trestu vojákov v základní nebo náhradní službě pro nedodržení lhůty stanovené pro odvolání	160
13. Vzor rozhodnutí o uložení sankce vojákov v základní nebo náhradní službě nebo vojákov v záloze povolánému na vojenské cvičení	161
14. Vzor příkazu	163
15. Vzor rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o uložení sankce vojákov v základní nebo náhradní službě nebo vojákov v záloze povolánému na vojenské cvičení	165
16. Vzor rozhodnutí o uložení kázeňského trestu vojákov z povolání	167
17. Vzor rozhodnutí o odvolání proti uložení kázeňského trestu vojákov z povolání	169
18. Vzor rozhodnutí o uložení sankce vojákov z povolání	170
19. Vzor rozhodnutí o odvolání proti rozhodnutí o uložení sankce vojákov z povolání	172
20. Vězeňský řád	173
21. Vzor záznamu o odměnách a trestech	179
22. Vzor trestního lístku	181
23. Vzor statistického hlášení	183
24. Použití vojenské zbraně vojáky v činné službě	184
25. Zásady pro zpracování směrnic pro velitele stráže	186
26. Zásady pro zpracování strážních pravidel	188
27. Zásady pro zpracování schématu rozmístění strážních stanovišť ..	190
28. Zásady pro vybavení strážnic a strážních stanovišť	191

Odpovědný funkcionář: generálporučík Ing. Jiří Šedivý

Redaktor: plukovník Ing. Pavel Rybák

Řád přidělen do roty (baterie) včetně

Schváleno čj. 1013/16/2001-OZ GŠ. - K tisku schváleno 16. července 2001.
